

# GORENJSKI GLAS

GLASILO  
SOCIALISTIČNE  
ZVEZE  
DELOVNEGA  
LJUDSTVA ZA  
GORENJSKO



1. oktobra — Posveta slovenskih občinskih mladinskih funkcionarjev so se udeležili tudi predsedniki republiških in gorenjskih RK ZSM skupaj z Brankom Greganovičem, predsednikom K ZSM Jugoslavije. V razpravi so se mladi dotaknili aktualnih problemov v državi, več na zadnji strani. — (V. B.) Foto: G. Šnik

Poslanica otrokom ob tednu otroka 1988

## Dragi otroci – vrstniki prihodnosti!

*Pred vašim domom stoji vaš dan, vaš teden, vaše stoletje! Odprite vrata, odprite okna, odprite srce – naj vdre življenje v vas in vas napolni s polnostjo, da bo od vaše radosti svet popolnejši, da bo v njem manj laži in več čistoti. Kajti vedite: svet se z vami začenja, z vami obnavlja, z vami nadaljuje kot potok, ki teče iz večnosti v večnost. Vaše je, da bo ta vrelec čist, svež, živ, da bo pljuskala iz vas usenaokrog in vsepovsod sveta voda življenja.*

*Zato ne mislite, da je svet grob, grd, gol – res je, da je še slabši, še hujši, še bolj krut – a za vas in v vas je in mora biti svet, sončen, svoboden, srečen. Samo takega sanjajte, samo takega iščite, samo takega terjajte, dokler ste tako majhnoveliki, da lahko zgrabite nemogoče!*

Tone PAVČEK

*Ne pustite odraslim, vsevednim pustežem in dolgočasnim čemermezem, da vam zastrejo luč, da vam usijo svojo resnico, da dirigirajo vaš pesmi! Raje osvetlite vi njihovo tavanje iz noči v noč.*

*Ostanite za zmeraj otroci, ki vidijo pravo resnico stvari, ki razgalijo golega kralja prevare, ki zrejo svoje ptice v zenitu, ki čutijo sonce v srcu in ga postavljajo v dom svojega bivanja in v meč zgodovine. Bodite otroci, ki rastejo v upanje in ljubezen, hkrati pa tudi v zrelost, v luč in senco življenja. A ko se neha vaš dan, vaš teden, vaše stoletje, bodite in ostani te boljši od nas, vaših prednikov ali vrstnikov, da vas bodo po dobrem pomnili vaši in naši zanamci.*

9. STRAN  
MLADINSKA STRAN

ljubljanska banka  
Temeljna banka Gorenjske  
Kranj  
Gorenjc in banka – formula prihranka

Elan predstavljal prvi motorni čoln

### Elan 35 Power

Portorož, 30. septembra - Bejunjski Elan je konec tedna v portoroški marini predstavljal prvi motorni čoln iz družine Elan 35 Power, katerega zasnova je prilagojena specifičnim potrebam milice in luških kapetanj ter predstavlja novost na našem tržišču.

Najnovejši Elanov navtični izdelek je prva serijska hitra motorna jahta, izdelana v naši državi. Kot predvidevajo v Elanu, mora »Elan 35 P« na zahodnem tržišču s svojo inovativno zasnovo, odličnimi plovni lastnostmi in vrhunsko visoko kvaliteto, prehiteti svoje tekmece. To tudi pomeni, da bo dosegel visoko ceno in vsaj 60 odstotkov jaht bo namenjenih izvozu. Elan si je v preteklih štirih letih na zahodnem tržišču že utrdil mesto cenjenega izdelovalca velikih športnih plovil, saj so jadrnice Elan 19, Elan 31 in 33 ter Elan 43 pridobile naklonjenost in zaupanje kupcev po vsem svetu.

Nova motorna jahta Elan 35 P je zelo hitra, prilagojena nemirnemu morju, z njo je možno hitro obračanje in manevriranje, hkrati pa tudi ekonomična pri porabi goriva. Tudi oprema je najvišje kvalitete, na žalost pa se vedno večina uvožena. V.S.



Kranj, 3. oktobra — Na Gorenjskem sejmu so danes odprli komercialno razstavo igrač, ki jo že desetletje tradicionalno prireja trgovina Kokra. Resda je razstava namenjena pretežno poslovodjem maloprodaje, vendar je tudi priložnost za sindikate in vrtce, da izberu med veliko ponudbo. Žal vrtci, ki bi morali biti med najboljšimi odjemalcii zlasti vrgojnih, didaktičnih igrač, nimajo dovolj denarja za take nakupe. — Foto: F. Perdan

Festival zaključen, nagrade podeljene

### Zlati Triglav bolgarskemu filmu

Kranj - Mednarodna žirija meni, da so na 12. mednarodnem festivalu športnih in turističnih filmov pokazali avtorji športnih filmov več kreativnosti in bolje izkoristili možnosti izbranih tem.

Na svečanosti minuli petek zvečer v kinu Center so podeliли nagrade 12. mednarodnemu festivalu športnih in turističnih filmov. Uradna žirija je za najboljši film razglasila bolgarski film Devet korakov režiserja Stoicha Shiskova. Srebrni Triglav je prepel francoskemu filmu Trilogija Nicolasla Philiberta. Bronasti Triglav pa je prepel jugoslovanski film Pozdravi iz Poreča, režiserja Iva Laurenića. Ta film je kot najboljši izbrala tudi žirija občinstva. Francoski film ponoreli konji je prepel nagrado Komiteja za šport in turizem Cieps-Unesco. Nagrada Cidale Dragan Janković je prepel kanadski film Otroci Nakiske, nagrada Cidale Pierre de Coubertin pa je prepel belgijski film Dossard.

Tokrat so prvi podeliли festivalske nagrade za video. Zlati Triglav ni bil podelen, srebrni Triglav pa je osvojil italijanski film Zmagovalec, bronastega pa jugoslovanski film Izleti po severozahodni Sloveniji režiserja Jurija Korenca. Podelite se bile tudi festivalske nagrade 22 filmom za režijo, komentar, kamero in najboljši vrgojni film.

L.M.



Svečana zaprisega mladih vojakov - Prvo oktobrsko soboto so se v naših vojašnicah zvrstile slovesnosti, med katerimi so mladinci iz vse domovine obljubili častno izpolnjevanje vojaških dolžnosti. Tako je bilo tudi v škofjeloški vojašnici Jože Gregorčič, kjer so se starešinam in vojakom pridružili številni svoji in znanci mladih. Po svečani zaprisegi so se zadržali na družabnem srečanju, ki ga je obogatil pester kulturni spored. (S) - Foto: F. Perdan

### Konferenca o človekovih pravicah

Ljubljana - Danes, v torek, 4. oktobra, pripravlja RK SZDL Slovenije konferenco o ureščevanju in varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin v republiki in državi.

Uvodno besedo na konferenci bo imel dr. Ljubo Bavcon, predsednik iniciativnega odbora za ustavovitev sveta za varstvo človekovih pravic in svoboščin. Sicer je za samo konferenco pripravljenega tudi veliko gradiva, ki so ga pripravili različni strokovnjaki - prof. dr. Boštjan M. Zupančič, prof. dr. Danilo Turk, prof. dr. Anton Perne...

Današnja konferenca naj bi med drugim preverila tudi, kaj je bilo za vastvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin narejenega v naši državi v zadnjih štiridesetih letih in kako spoštuemo obveznosti, sprejete z ratifikacijo mednarodnih listin s tega področja. To hkrati pomeni pričakovanje, da naj bi današnja konferenca ob ostalem dala tudi že nekatere konkretne usmeritve, ki bi jih bilo potrebno še vgraditi v naše zakone in ustavo.

V.B.

GORENJSKI GLAS  
GRAFIČNE STORITVE



najbolj ogroženih udeležencev v prometu in odgovornost voznikov na cestah. Več pozornosti je namenjeno tudi prometu s kolesi in kolesi z motorjem; na slednjih je za voznike in potnike predpisana obvezna uporaba zaščitne čelade.

Največ sprememb je pri kazenskih določbah. Posebni varstveni ukrepi predvidevajo za voznike povratnike, ki v dveh letih ponavljajo določene prekrške, ponovno obiskovanje predavanj in preverjanje znanja prometnih predpisov, prometnih znakov ter vožnje motornega vozila. Če je bil voznik že kaznovan v tem času zaradi vožnje pod

S. Saje

čeprav smo v Jugoslaviji kmaj pred osmimi leti spremeli zvezni zakon o temeljnih varnostih v cestnem prometu, smo pred nedavnim dobili novega. Veljati bo začel 12. oktobra 1988.

V spomin si velja vtisniti vsaj najpomembnejše novosti. V zakonu so razširjena določila o temeljnih varnostih cestnega prometa; v njih se enotno urejajo dolžnosti udeležencev ob prometni nezgodi, osnove za usposabljanje kandidatov za voznike in vleka vozil. Predpisane so obveznosti organizacij, ki skrbijo za vzdrževanje cest, da zagotavljajo sredstva za ta namen. Povečana je zaščita

TOMAŽ GERDINA

## ZUNANJE POLITIČNI KOMENTAR

## Glasnejši zmagujejo

Ko v neki državi vlada že več kot desetletje nima nobene bese-  
de, (oziroma ko njenih besed nihče ne upošteva), potem tudi v raz-  
merah, ko obstajata sočasno dve vladi, nikjer ni rečeno, da bo ka-  
terakoli izmed njiju doživel boljšo usodo. Če torej eno vlado pri-  
zna polovica prebivalstva, drugo pa druga polovica, je tako, kot  
da vlade ni.

Govorimo o Libanonu, če niste razumeli. Potem, ko še vedno  
ni razpuščena vlada Hossa, v kateri so en krščanski in štirje muslimanski ministri, vsi pa so proslrsko usmerjeni, je predsednik Džemal pred iztekom svojega mandata, ker pač ni našel ustreznejše možnosti, ustanovil začasno vojaško vlado, na celu katere je general Aoun. Kot je bilo že večkrat zapisano, so v tej vladi trije krščanski generali, trije muslimanski, katere je Aoun tudi povabil v vlado, pa so sodelovanje zavrnili.

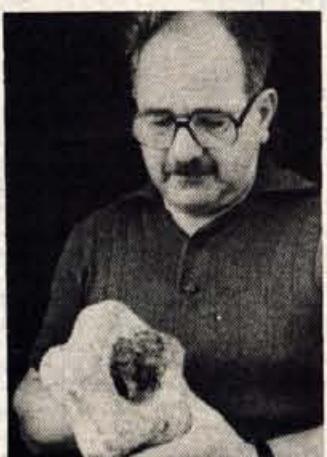
V čem so glavne značilnosti sedanjega dvovladja: Obe se po-  
zivata na izključno pravico do urejanja razmer, obe zahtevata od  
administracije in ljudstva, naj odločitev druge ne upoštevajo. Ena  
vlada zastopa koristi tistih, ki so imeli do zdaj več privilegijev, dru-  
ga koristi tistih, ki so začutili, da so se razmerja moči spremeni-  
la in da je treba tudi razmerja na oblasti ustrezno spremeniti. In če  
vemo, da ene podpira Sirija (najvplivnejša sosed), druge pa ne, je  
znano vsaj še eno temeljno nasprotovanje med Libanoni.

Ti pa se tako ali tako že nekaj časa zapirajo v etnične in ver-  
ske skupine, ki postajajo bolj in bolj homogene, kar pomeni, da bo  
odnose med njimi vse teže otopliti. Libanonski model bi bil precej  
bolj enostaven, ko bi šlo le za tako značilno in v vsem svetu, ne na-  
zadnje v tem trenutku in na precej podoben način tudi pri nas, pre-  
piranje in pretepanje za oblast, za spopad med starimi in novimi  
elitami, požrešnimi moči. V Libanonu otežuje razpletanje krize  
mednarodni dejavnik, ki ga za zdaj denimo pri nas še ni. V Libanoru  
se namreč prepletajo ne le interesi temveč tudi vojaki Sirije, Iz-  
raela, Palestincev, Irana. Nekaj upanja za Libanon je, če se bodo  
Palestinci in Izraelci sporazumi o kakršnemkoli sožitju, saj bo-  
sta potem takoj ova tujka manj, če malce povenostavimo. In v tem  
primeru bosta tudi obe »bratski« državi – Sirija (ki kot država pr-  
ve bojne črte proti Izraelu dobiva nemajhna dolarska sredstva) in  
Iran (ki imajo že tako precej okiescene teme) – izgubili izgovor  
za rovorjanje v Libanonu. Ostalo bo tisto, kar je bilo prej. Kristjani  
in muslimani, oboji z občutkom, da jih oni drugi izkorisčajo, da za-  
služijo več. Tudi brez tuje pomoči se bodo verjetno še lep čas pobi-  
jali, morda pa se bodo le skušali sporazumi, čeprav v to drugo  
varianto nekako dvomim, vsaj če opazujem druge večnacionalne ali  
kako drugače razdeljene prebivalce iste države. Nikjer, razen v  
razvitejšem svetu, med različnimi skupinami ni miru. In tu je tudi  
končni napotek. Ko bo vsem dobro, se ne bo več treba prepirati,  
kdo koga molze. In to ne velja le za Libanon. Težava je le v tem, da  
moraš imeti za vpitje o resnicu in svobodi le dober glas, za dvigovanje  
življenjske ravni in gospodarskih razmer pa rabiš tudi nekaj  
znanja in sposobnosti. Na žalost v primitivnejših okoljih zmagujejo  
glasnejši.

## Konec jeseni ekološka konferanca

**Škofja Loka, 30. septembra** — Predsedstvo občinske konference Socialistične zveze v Škofji Loki je na seji minuli torek med drugimi obravnavalo tudi pobudo sveta za varstvo okolja za sklic problemske konference. Sklenilo je, da bo konferenca, tokrat že tretji po vrsti, konec jeseni, najverjetnejše decembra letos. Na nej se bodo zbrali poleg ekologov in predstavnikov delovnih organizacij, ki kvirajo okolje, tudi člani krajevne konference Socialistične zveze in občinskih družbenopolitičnih organizacij. Razpravljalibodo o vseh vidikih varstva okolja. Pri onesnaževanju vode jih bo zanimala problematika glede izcedkov iz odlagališč odpadkov na Raskovcu in odtokov iz prasiščne farme v Dorfarjih. Pri onesnaženosti zraka se bodo seznanili z razmerami na Škofjeloški Trati in v Železnikih. Obširneje bodo spregovorili tudi o vplivu rudnika urana na okolje. Posebej bodo obravnavali še težave zaradi divih odlagališč odpadkov in se dogovorili o opremljanju naselij z zaboljniki.

S. Saje



Bistrica pri Tržiču, september - Ko je prejšnjo nedeljo Anton Bešter iz Bistrici pri Tržiču šel mimo gradbišča ceste v Gabeli, med Peračico in Bidorjem je našel predmet, za katerega še ni odkril, kaj pomeni. Predmet je na- rejen v obliku zvezde in je te- žak okrog dva kilograma in pol. Sklenil je, da ga najprej dobro očisti ter pogleda ali ima slučajno kje skrito letni- co. Nato ga bo dal pregledati tržiškemu društvu minera- lov in fosilov. V.S. Slika: F. Perdan

## GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofje Loke in Tržič

Izdaja časopisno podjetje Glas Kranj, tiska Ljudska pravica Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Stefan Zargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Košnik (notranja politika, šport), Marija Volček (gospodarstvo, Kranj), Andrej Žalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Les Mencinger (kulturna), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cvetko Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Saje (državne organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavrl-Zlebir (socialna politika), Dušan Humer (šport), Vilma Stanovnik (Tržič, turizem), Vine Bešter (mladina, kulturna), Franc Perdan in Gorazd Šmit (fotografija), Igor Pokorn (obilikovanje), Nada Prevc in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marjeta Vozlič (lektoriranje).

Akontacija naročnine za 2. polletje 24.000 din

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomika propaganja 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, ma- li oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Po zadnjih spremembah prispevnih stopenj za SIS

## Ne le drobtine!

Neposredni povod za nastanek tega prispevka so bila skupna poročila o spremembah prispevnih stopenj, ki smo jih objavili v pretkih številkah našega časopisa. Pravzaprav ne gre za skupost teh poročil, pač pa za dvomali naši bralci vedo oziroma razumejo, kaj sprememb prispevnih stopenj za samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti pomenijo, ali še bolje prinašajo. Naši novinarji, ki so spremiali delo občinskih izvršnih svetov, so odkrito priznali, da matematike, ki je bila ob obravnavi teh tem razlagana, prav nič ne razumejo, kot mnogi tisti, ki trdijo, da so bile SIS izmišljene zato, da ne bi o ničemer odločali. Zato so o tem le previdno poročali, danes pa poskusimo to razložiti in vsaj delno komentirati.

## Zakaj se prispevne stopnje spreminja?

Tudi brez posebnih ukrepov ekonomske politike na različnih ravneh, smo bili v preteklosti priča dokaj pogostim spremembam prispevnih stopenj za SIS, ko je bilo potrebno, v naših do-  
kaj živahnih - predvsem pa ne-  
predvidljivih gibanjih, prilagajati prispevne stopnje gibanju  
osebnih dohodkov, ki so v tem  
primeru prispevna osnova, ter  
dogovorjenim ali (pogostoma - v  
zadnjih letih pa kar po pravilu)  
kar določenim potrebnim sred-  
stvom za družbene dejavnosti.  
Bolj kot je divjala infacija de-  
narja in ukrepov, bolj pogosto-  
ma se stopnje spreminja.

V letu 1988 so bili tudi za po-  
dročje sredstev za družbene dejavnosti - ali kot temu pravimo za skupno porabo, sprejeti posebni ukrepi, ki jih je nenazadnje narekoval sporazum o odlo-  
žitvi naših dolgov z mednarodnim monetarnim skladom (po-  
dobno kot za naše plače, kar nas vedno bolj tepe po žepih, ter za  
porabo države, o čemer že kar  
dnevno slišimo, kako to naši na-  
jedgovornejši organi kršijo). Rast sredstev je bila omejena z  
določitvijo največjega možnega  
povečanja v paketu ukrepov iz-  
danih 15. maja in SIS so do viso-  
kega poletja nekako skrpale (v  
nekaj redkih primerih tudi okle-  
stite) svoje programe v dane okvire. Mirno lahko zapišemo, da se je račun izšel v veliki večini programov na račun razved-  
notenja dela delavcev, ki izvaja-  
jo te programe, saj je znano dej-  
stvo, da hitro spreminja (zla-  
sti krčenje) teh programov ni mogoce.

Konec julija sta bili sprejeti dve spremembni zakoni, ki omejujeta sredstva SIS: zmanjšana je bila dovoljena rast sredstev v letu 1988 in sprememba stopenj ne bodo enake spremembam čistih (neto) osebnih dohodkov, saj se navedene prispevne stopnje obračunavajo na komate (bruto) osebne dohodke (ki so jasno višji) zato so tudi spremembam čistih OD večje, kot bi sklepali po spremembah prispevnih stopenj. N.p.: V Kranju se je prispevna stopnja po kraju bivališča povečala za 2,6 odstotka, zaradi česar bi se osebni dohodki zmanjšali za 4,7 odstotka, ker pa so se prispevki po sedežu zaposlitve (velja seveda za zapo-  
slene v Kranju) zmanjšali za 4,8 odstotka, kar pomeni, da se čisti OD povečajo za 8,6 odstotka, se v seštevku "pravemu Kranjčanu" (po zaposlitvi in prebivališču v občini Kranj) poveča osebni dohodek - ali kot nekateri temu pravijo: "ostanek prispevkov" - za 3,9 % (račun je le približen)!

nih dohodkov in tu tiči tretji vzrok za spreminjanje prispevnih stopenj. Ta zahteve je bila namreč tudi politično "podprt" (kar je v naši družbi izredno pomembno) in preko Izvršnega sveta SRS je stekla akcija za takojšnje zmanjševanje prispevnih stopenj. Na ravnini republike je bilo ocenjeno, da se morajo prispevne stopnje toliko znižati, da bodo osebni dohodki porasti za vsaj 8 odstotkov. Službe SIS so pripravile nove izračune (v večini primerov kar brez pristojnih organov SIS, ki bi lahko odločili o spremembenih programih), občinski izvršni svet pa sprejeli nove bilance sredstev in stopenj.

Kakšne so nove prispevne stopnje?

V Uradnem listu Slovenije so bile v posebnem pregledu 26. septembra objavljene nove prispevne stopnje, ki bodo veljale za vsa izplačila osebnih dohodkov po 11. oktobru. Za vas smo pripravili naslednji pregled no-  
vih prispevnih stopenj:

## PREGLED PRISPEVNIH STOPENJ IN SPREMENB NA GORENJSKEM

Vrsta prisp. oz. davka PO PREBIVALIŠČU	JESENICE	KRANJ	RADOVLJICA	ŠK. LOKA	TRŽIČ
Rep. davek	0,60	0	0,60	0	0,60
Občin. davek	0,00	-0,75	0,75	0	0,75
Otroško varstvo	1,99	0	1,55	-0,25	1,24
Osnovno izobražev.	4,92	0	8,23	+2,93	5,90
Social. skrbstvo	0,65	0	0,50	-0,25	0,65
Kultura rep.	0,93	+0,28	0,93	+0,28	0,93
Kultura obč.	0,46	0	1,01	+0,34	0,38
Telesna kult. rep.	0,03	-0,01	0,03	-0,01	0,03
Telesna kult. obč.	0,43	0	1,28	-0,44	0,36
<b>SKUPAJ</b>	<b>9,02</b>	<b>-0,48</b>	<b>14,88</b>	<b>+2,6</b>	<b>10,09</b>
<b>PO ZAPOSLITVI</b>					
Otroško varstvo	1,90	0	1,39	-0,8	1,83
Zdravstvo	11,00	0	7,32	-1,72	9,70
Pokoj. inval. zavarov.	17,74	-2,27	17,74	-2,27	17,74
Zaposlovanje	0,30	0	0,30	0	0,30
Za solidarnost	0,03	0	0,03	0	0,03
<b>SKUPAJ</b>	<b>30,97</b>	<b>-2,27</b>	<b>26,78</b>	<b>-4,79</b>	<b>29,60</b>
<b>SKUPAJ % iz BOD</b>	<b>39,99</b>		<b>41,66</b>		<b>38,69</b>
					<b>42,70</b>

## Kaj pa primerjave?

Tabela, ki jo navajamo, pa ni zanimiva le zaradi izračuna razlik, ki se bodo zaradi sprememb prispevnih stopenj pozna-  
le na našem žepu, pač pa so za-  
nimive tudi primerjave. Od logi-  
ke, da naj bo višina prispevne  
stopnje odvisna od tega, koliko  
ustvarimo oziroma natančneje:  
koliko je ustvarjeno zaslužimo,  
in koliko smo si na področju po-  
samečne družbene dejavnosti s  
programom zastavili, ni nobesno  
ostalo ničesar! Kako drugače  
razložiti tudi dvakratno ali celo  
trikratne razlike v višini prispevnih stopenj za enak namen  
(n. pr.: 3 krat otroško varstvo Je-  
senice - Tržič, 2 krat osnovno  
izobraževanje Kranj - Škofja Loka -  
Kranj, 3 krat občinska kultura  
Kranj - Škofja Loka). Dobremu  
poznavalcu stanj posameznih  
dejavnosti na Gorenjskem so te  
razlike še manj razumljive, saj  
je kar nekaj primerov, ko je

no glede na dejavnost, za katere se zdržujejo sredstva in u-  
znovnosti popačili vse mo-  
primerjave, da torej seštevki  
prispevnih stopenj ni pre-  
odzad odločitve ljudi, kakšna  
je med osebnim in državnim  
standardom, potem lahko  
tudi ugotovimo, da so prime-  
re med občinami v seštevkih  
denarja različni politiki  
lahko rečemo tudi neusklajene.  
Razlike v skupini obre-  
tvi osebnih dohodkov delav-  
čevki živijo in delajo v isti občini  
Gorenjskem so 3,6 odstotka  
(Škofja Loka - Tržič), kar  
enakem kosmatem osebnem  
dohodu povzroči 6,2 odstotka  
zliko v čistem osebnem do-  
ahu. Bolj pa bodojo razlike pri  
stih, ki ne delajo v "domačini"  
Gorenjski ek

Cene zimskih počitnic letos višje za 3 do 5-krat

# Smučanje le za izbrane

**Kranj, 30. septembra —** Če smo včasih ponosno zagotavljali, da je smučanje slovenski nacionalni šport, pa bomo morali najbrž ob letošnji gantarški draginji priznati, da je smučarja postala le šport za izbrane. Za tiste seveda z globljimi denarnicami, ki jim za tedenski polpenzij v smučarskih centrih ne bo žal odšteti najmanj (ponekod pa tudi več) povprečnega slovenskega mesečnega osebnega dohodka. Cene v smučarskih polpenzionov se namreč začnejo tam pri nekaj čez 400 tisočakih in končajo pri več kot 700. Prav nič cene je ni smučanje v drugih publikah (Jahorina, Bjelašnica), vedno bolj privlačno pa zato postaja smučanje v tujini, ki ni bistveno dražje kot v domačih smučarskih predstavilih.

Je dan je večina turističnih agencij zadala kataloge z zimsko ponudbo, tudi cene so za večino počitnic že. Žal pa je še vedno težko zapisati koliko bodo letos morali smučati za smučarske vozovnice, imajo le redki smučišča vozovnište v predprodaji. Večina ugotavlja, da bodo cene tam za okoli 200 tisočakov višje od lanskih. Pa se te veljajo le do konca leta, takrat naj bi jih (po lanskem praksi) spet zapisati.

Ko gledamo letošnje kataloge z zimskimi počitnicami, se gotovo zavraščamo, kdo si bo letos poslušal sploh lahko privočil. Zato pogrejejo najniže cene, ki pa posebno ugodne smučarske počitnice ponuja svoje snežne sezone. Tako bo na primer za polpenzion v hotelu Kanin v Bovcu v glavnem smučarskih centrih drugih republik, letos pa so cene precej približale slovenskim, marsik pa so že tudi višje. Tako bo smučarja na Jahorini v času počitnic 699 tisočakov (polpenzion v hotelu Bistrica), na Bjelašnici pa 564 tisočake (polpenzion v hotelu Igman).

Seveda je k tem cenam treba do-

dati še ceno smučarskih vozovnic, če boste počitnikovali za novo leto pa še ceno silvestrske večerje, ki na primer stroške počitnic na Jahorini po več kar za 400 tisočakov (depančnični hotel Kompass) do 763 tisočakov (hotel Zlatorog). Se dražja bo smučarja konec januarja v Kranjski gori, kjer bo treba za polni penzion v hotelu Kompass odšteti kar 852 tisočakov, pa tudi v hotelu Špik v Gozd Martuljku ne bo dosti ceneje (749 tisočakov za polpenzion). Ker je vedno bolj zanimivo tudi smučišča na Rogli poglejmo še tja: cene v hotelih in končah se gibljejo med 423 in 705 tisočakov.

O dragih počitnicah je najbrž treba razmišljati v primerjavi z lanskimi, saj so se cene povečale v povprečju kar za 3 do 5-krat. Lani je bilo na primer v hotelu Kompass v Kranjski gori treba za polni penzion plačati 225 tisočakov, letos pa 852 tisočakov. V hotelu Zlatorog v Bohinju je bila cena tedenskega polpenzionira lahi 158 tisočakov, letos je 763 tisočake. Lani je bilo za teden počitnic na Rogli treba odšteti v hotelu Planja 190 tisočakov, letos bo za isto uslugo treba plačati 705 dinarjev, in še bi lahko primerjati...

Ker je cena smučarjev pri nas že tako visoka, da si jo lahko privočijo le nekateri, pa se tisti, ki denar za smučanje že namenijo, vedno raje odločajo za pot v tujino. Tako na primer pri Kompassu ugotavljajo, da je

letos zanimanje za smučanje v tujini precešnje, bojijo pa se, da bodo naši hoteli ostali na pol prazni. Za naše smučarje v tujini niso privlačni le apartmaji, mnogo več se jih namreč odloča za bivanje v hotelih. Cene so od Avstrije, do Francije, Italije, Svec, Češke... precej različne, počitnikovati pa je moč že za okoli 500 tisočakov. Tudi v boljših hotelih in depandansah so počitnike s polpenzionom primerljive z našimi cenami, luksuzni hoteli pa so tam okoli 1.200.000 dinarjev. Počitnike je pri Kompassu moč plačati v dinarih (vendar se bodo cene z naraščanjem tečaja spremenjale) ali v devizah. V tujini so tudi že znane cene smučarskih vozovnic. Cene za tedenske kartice so zelo različne (od 150.000 do preko 400.000 dinarjev - pač odvisno od urejenosti smučišča in števil smučarskih prog). Kar pa je tisto, kar bo naše smučarje letos gotovo zabilo v tujino pa niso le cene, temveč predvsem kvaliteta ponujenih storitev, z možnostjo resnično lepe smučarje.

V. Stanovnik

Seveda je k tem cenam treba do-

V škofjeloški Jelovici so praznovali

# Ziveli bomo od tega kar bomo ustvarili

**Slovenj Gradec, 30. septembra —**

Delovna organizacija Lesna industrija Jelovica ni znana le v škofjeloški občini, na Gorenjskem in po državi, saj si je zadostovala uspeha pridobiti tudi pravno svetovno tržišče.

Trenutno imajo veliko dela z monsaknimi hišami, saj se je zanimali za to vrsto gradnje povezano z domaćem trgu, sklenili so tudi pomemben posel z ameriškimi kupci. Kot je v uvodnem govoru na petkovki slovesnosti ob dnevu Jelovice poudaril direktor Matjaž Čepin, bo živiljenje in delo v tovarni odvisno od tega, kar bodo

V. Stanovnik

Foto: F. Perdan



Ob dnevu Jelovice je direktor Matjaž Čepin čestital dolgoletnim delavcem.

Varstveniki okolja nasprotujejo južni trasi radovljiskega odseka avtomobilske ceste

## Bo cesta doživelja usodo blejske obvoznice?

**Radovljica, 30. septembra —** Čeprav je po formalni plati vse jasno in odločeno, da bo radovljiski odsek avtomobilske ceste Bratstvo in enotnost potekal ob sedanjem magistrinalni cesti, pa južna trasa še vedno zbuja dvome in pomisleke, ali je tudi najboljša in najcenejša rešitev. Uradni (južni) varianti, ki je opredeljena tudi v srednjeročnem družbenem načrtu, najbolj nasprotujejo varstveniki okolja — Zveza za varstvo okolja Slovenije, pripravljalni odbor Društva za varstvo okolja radovljiskega območja in književnik Matej Bor.

Slovenska zveza za varstvo okolja je že novembra lani povedala svoje mnenje: trasa, ki bi potekala ob magistrinalni cesti, ne pride v poštev, ker bi prizadela najbolj strnjena in gosta naselja (Radovljica, Lesce); terjala pa bi celo več plodne zemlje kot prvotno zamisljena trasa, ki bi potekala od Črnivca po robu otoškega polja in severno od letališča, kjer je zemlja (tako kot v okolici Hrast) močvirna in manj kakovostna. Takšno mnenje si je po ogledu terena izobilovalo tudi dr. Albin Stritar, eden naših najpomembnejših strokovnjakov za plodno zemljo. Po mnenju republike zvezde društva za varstvo okolja bi severna varianta celo manj skazila krajinu kot južna, ker večji del trase poteka med gozdovi in hribi. In končno bi bila ta trasa, kot kažejo računi Cestne skupnosti Slovenije, tudi precej cenejša.

Pripravljeni odbor Društva za varstvo okolja radovljiskega območja se prav tako ne strinja z odločitvijo radovljiske skupščine, da bi avtomobilska cesta potekala ob magistrinali. Odbor ocenjuje, da sprememjanje in dopolnjevanje srednjoročnega družbenega plana občine ni bilo vsklajeno s statutom in poslovnikom občine; največja pomanjkljivost pa naj bi bila v tem, da za odločanje, katera trasa je primernejša, niso bili pripravljeni načrti tudi za severno varianto. Odbor zahteva, da se problematika ponovno preuči ne samo v občinskih forumih, temveč javno, med drugim se enkrat na zboru krajanov Radovljice. Med prednostmi severne variante pred južno navaja, da bi bila južna po lanskem cenah za 10 milijard dinarjev dražja od severne, saj bi bila potrebna tudi prestavitev letaliških objektov, ogrožena bi bila Dolenčeva živinorejska farma, prizadejana precejšnja škoda uglednemu hotelu Podvin. Le kilometri avtomobilske ceste bi dejansko potekal ob magistrinalni cesti, sicer pa bi bila bolj ali manj odmaknjena od nje, kar pomeni, da bi tudi južna trasa kazila krajino in »sekal« kmetijska zemljišča. Člani odbora tudi oporekajo študiji Urbanističnega inštituta Slovenije, na katero se sklicujejo zagovorniki »uradne trase«, če da je površina in pristrelka. Studija navaja, da severna trasa »požre« več plodne zemlje, kot južna vendar zamolči, da poteka po slabši in deloma tudi zamočvirjeni kmetijski zemlji.

Ker pripravljalni odbor opozarja, da bo uporabil vse zakonite zoper južno varianto, se kajpak zastavlja vprašanje: ali bo avtomobilska cesta od Vrbe do Črnivca doživelja usodo blejske obvoznice. Mar to pomeni nov zaplet v radovljiski občini, zgodbo po scenariju, ki je že vsem dobro znan — spori, nizki udarec, skriva za vplivne može...

C. Zaplotnik

Kaj bo z Železarno ob koncu leta?

## Železarna ima veliko dolžnikov

**Jesenice, 3. oktobra —** V Železarni so pripravili nov program, po katerem naj bi refinancirali obveznosti do tujih kreditov in dosegli vračilo sredstev. Tudi dodatne storitve, da bi zmanjšali izgubo.

Na skupni seji vseh treh zborov skupščine občine Jesenice so med drugim obravnavali tudi sanacijski program Železarni, ki so ga že sprejele vse temeljne organizacije v Železarni in potrdili delavski svet.

Jesenica Železarna je imela 19 milijard dinarjev izgube, zato je moral sprejeti sanacijski program. Železarna, je dejal delegatom poslovodnega odbora Železarni inženir Boris Bregant, je dosegla avgusta nespodobne proizvodne rezultate, kar ponovno opozarja na to, da je položaj največjega delovnega kolektiva v občini resen in da ob koncu leta ob takem nadaljevanju lahko pričakujejo silno neprjetne posledice.

Boris Bregant je poudaril, da izvoz še vedno ni stimuliran, ob nujnem uvozu pa mora Železarna plačevati vse obveznosti. Usodo vpliva na finančni položaj realne obresti za kratkoročne kredite, ki so nekajkrat višje kot v enakem lanskem obdobju, zato je morala Železarna opustiti vse investicijske programe.

V novi jeklarni na Beli se še vedno pojavljajo motnje v organizaciji proizvodnje, tehnološka in delovna nedisciplina, zato so sanacijski ukrepi nujni. Kljub vsemu pa najbolj vplivajo na slabe proizvodne rezultate neskladja v cenah Železarskih proizvodov in stroškov, saj se cene jekla določajo na zvezni ravni, medtem ko cene energije, surovin in materiala nezadržano in hitreje naraščajo.

Največji premik v Železarni pričakujejo od povečanja obsega proizvodnje in od zmanjšanja stroškov, na katere lahko sami vplivajo. Ne bo pa šlo brez finančne sanacije, saj ima Železarna izredno veliko dolžnikov, ki so obljubili, da bodo pomagali pri izgradnji jeklарne in namenske proizvodnje. Sredo, a se niso združevala tako, kot so se bili dogovorili in danes znaša primanjkljaj iz teh virov ogromnih 28 milijard dinarjev!

V Železarni so zato pripravili program, po katerem naj bi refinancirali obveznosti do tujih kreditov in dosegli vračilo sredstev. Vsekakor bodo morali s tem programom in z dodatnimi storitvami v Železarni čimprej doseči likvidnost, kajti v tem primeru, je zaključil Boris Bregant, bo Železarna nasprotne morala iskati sanatorje...

D. Sedej

Gasilci Jelovice so skupaj s pobrajenimi gasilci iz Sel na Koroškem izvedli gasilsko vajo.



Kaj bo z Železarno ob koncu leta?

## Železarna ima veliko dolžnikov

**Jesenice, 3. oktobra —** V Železarni so pripravili nov program, po katerem naj bi refinancirali obveznosti do tujih kreditov in dosegli vračilo sredstev. Tudi dodatne storitve, da bi zmanjšali izgubo.

Na skupni seji vseh treh zborov skupščine občine Jesenice so med drugim obravnavali tudi sanacijski program Železarni, ki so ga že sprejele vse temeljne organizacije v Železarni in potrdili delavski svet.

Jesenica Železarna je imela 19 milijard dinarjev izgube, zato je moral sprejeti sanacijski program. Železarna, je dejal delegatom poslovodnega odbora Železarni inženir Boris Bregant, je dosegla avgusta nespodobne proizvodne rezultate, kar ponovno opozarja na to, da je položaj največjega delovnega kolektiva v občini resen in da ob koncu leta ob takem nadaljevanju lahko pričakujejo silno neprjetne posledice.

Boris Bregant je poudaril, da izvoz še vedno ni stimuliran, ob nujnem uvozu pa mora Železarna plačevati vse obveznosti. Usodo vpliva na finančni položaj realne obresti za kratkoročne kredite, ki so nekajkrat višje kot v enakem lanskem obdobju, zato je morala Železarna opustiti vse investicijske programe.

V novi jeklarni na Beli se še vedno pojavljajo motnje v organizaciji proizvodnje, tehnološka in delovna nedisciplina, zato so sanacijski ukrepi nujni. Kljub vsemu pa najbolj vplivajo na slabe proizvodne rezultate neskladja v cenah Železarskih proizvodov in stroškov, saj se cene jekla določajo na zvezni ravni, medtem ko cene energije, surovin in materiala nezadržano in hitreje naraščajo.

Največji premik v Železarni pričakujejo od povečanja obsega proizvodnje in od zmanjšanja stroškov, na katere lahko sami vplivajo. Ne bo pa šlo brez finančne sanacije, saj ima Železarna izredno veliko dolžnikov, ki so obljubili, da bodo pomagali pri izgradnji jeklарne in namenske proizvodnje. Sredo, a se niso združevala tako, kot so se bili dogovorili in danes znaša primanjkljaj iz teh virov ogromnih 28 milijard dinarjev!

V Železarni so zato pripravili program, po katerem naj bi refinancirali obveznosti do tujih kreditov in dosegli vračilo sredstev. Vsekakor bodo morali s tem programom in z dodatnimi storitvami v Železarni čimprej doseči likvidnost, kajti v tem primeru, je zaključil Boris Bregant, bo Železarna nasprotne morala iskati sanatorje...

D. Sedej

Gasilci Jelovice so skupaj s pobrajenimi gasilci iz Sel na Koroškem izvedli gasilsko vajo.

## Brez razvoja ni uspeha

**Ljubljana, 30. septembra —** Letošnja turistična bera, ali kot ji uradno pravimo devizni dohodek Jugoslavije iz turizma, naj bi uradno znašala tam okoli 2 milijardi dolarjev. To je seveda precej več kot prejšnja leta, zato si mnogi že menjajo roke, češ, od turizma bo veliko dobila vsa država. Na žalost pa številke povedejo o našem turizmu le malo, saj zakriva vse problemov naših turističnih delovnih organizacij, ki se večino ubadajo z izgubami, pa tudi razvoj turizma je na precej majavih nogah.

Devizni prilisi sedmih mesecev znasi 870 milijonov dolarjev, kar je okoli 36 odstotkov več kot lani, seveda pa ne na račun boljše ponudbe in večjega obsega storitev, temveč predvsem zaradi zmanjšanja črnega trga, domačih deviznih pritrakov pa tudi dejstva, da NBG pred sezono izplača vse predvsem zaradi dinarjev. Kot so poudarili na zadnji seji izvršnega odbora splošnega združenja gostinstva in turizma Slovenije se z besedami v državi zavedamo velikega pomena to gospodarske panoge, tega, da je turizem tudi možnost hitre rešitve našega gospodarstva. Nedorečena politika gospodarjenja na tem področju, pa naj si bo vlaganje tujcu, možnost investicijega vlaganja, porabe razvojnega dinarja, plačevanje najrazličnejših obveznosti in še marsičesa, pa se zdaleč ne pomeni prioritet med dejavnostmi, temveč celo onemogočajo njen razvoj.

Ce tokat izpustimo vse napake in težave pri naši turistični ponudbi (od zakasne reklame do slabih cest, politične in gospodarske nestabilnosti, vse slabše skrbi za okolje...), je



**Slavnostna seja in srečanje v Gozdu** - Ves minuli teden so v krajevih skupnostih Križe, Pristava, Sebenje in Senično v tržiški občini z različnimi skupnimi športnimi prireditvami slavili letošnji krajevni praznik. Osrednji svečanosti v tem delu tržiške občine pod Kriško goro pa sta bili v soboto in nedeljo. V soboto ob 18. uri je bila v osnovni šoli v Križah skupna slavnostna seja svetov vseh štirih krajevih skupnosti, ko so poleg bronastih priznanj OF podeli tudi diplome in priznanja najboljšim na športnih tekmovalnih. V nedeljo dopoldne pa je bila v vasi Gozd pri koči Planinskega društva Križe svečana proslava ob obletnicu požiga Gozda. Poleg domačinov, predstavnikov krajevih skupnosti in občine so se je udeležili tudi borce Kokrškega in Gorenjskega odreda. Udeležencem je na srečanju spregovorila predsednica občinske organizacije ZSMS Tržič. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

## Ne le praznovanja

Letos smo bili že nekajkrat priča skupnim praznovanjem praznikov v nekaterih krajevih skupnostih na Gorenjskem. Marsikje so takšna skupna proslavljanja v spomin na dogodke med NOB zapisani v statute krajevih skupnosti že ob ustavovitvi le-teh. Zadnje čase pa se vedno bolj pogosto tuji dogaja, da takšne skupne proslave, različne športne in druge prireditve ob krajevnem prazniku obeležujejo in simbolizirajo še nekaj več kot zgolj spomin na preteklost.

Danes namreč, da nekdajna skupna borba, skupni odhod v partizane, ustanovitev odbora OF za širše območje... prerašča v skupno uresničevanje želja in zastavljenih ciljev na posameznih območjih ali v najmanj dveh, treh krajevih skupnostih skupaj. Takšna je bila na primer pred časom skupna telefonska akcija v krajevih skupnostih Brezje in Mošnje, ali pa sedanja v krajevih skupnostih Kamna gorica in Lancovo za izgradnjo poslovilnih vežic. Tako so gradile telefonijo, vodovode, ceste krajevne skupnosti v Poljanški dolini, ali pa lani mrliske vežice v krajevih skupnostih pod Kravcem. Tako so se na primer lotili na pobudo krajevne skupnosti Sebenje izgradnje telefonske centrale in omrežja v štirih krajevih skupnostih pod Kriško goro. Na podoben način pa že razmišljajo o tovrstni skupni akciji tudi v bohinjskih krajevih skupnostih v radovljški občini.

Tradicija skupnih praznovanj se torej nadaljuje. Nekdajne spomine pa danes ob takšnih priložnostih bogati uresničevanje skupnih želja. In prav zato je pomen takšnih praznovanj, ko ne gre zgolj za proslave (strošek) še toliko večji!

A. Ž.

## Ribiško in traktorsko tekmovanje

Cerkle - Z lovskim tekmovanjem prejšnjo nedeljo na Štefanji gori in športnimi ter drugimi prireditvami, ki so se začele to nedeljo in bodo trajale ves teden, v sedmih krajevih skupnostih pod Kravcem praznujejo. Drevi (torek) ob 19. uri bo v zadružnem domu v Cerklijah tudi skupna slavnostna seja svetov krajevih skupnosti cerkljanskega območja. Še posebno, zanimive prireditve pa bodo na programu konec tedna. Tako bo v soboto ob 9.30 Cerkljanški množični suhi tek Gorenjskega odreda in sicer na 21 in 10 kilometrov. V nedeljo ob 8. uri bo pri ribniku v Lahovčah tradicionalno ribiško tekmovanje, ob 9. uri pa bo v Cerklijah traktorsko tekmovanje. Sklepna slovesnost ob letošnjem krajevnem prazniku pa bo ob 14. uri v nedeljo pri spomeniku NOB na Spodnjem Brniku. — A. Ž.

## Katera sorta je najbolj primerna?

Jesenice - Jeseniška raziskovalna skupnost je namenila del na zanimivo raziskovalno nalogu: katere vrste koruze so najprimernejše za pridelovanje v jeseniški in radovljški občini. V petih letih naj bi torej ugotovili najustreznejše požlahtnjene hibride. Zdaj jih preizkušajo že tri leta na enajstih kmetijah. Danes so ugotovili, da so primerne sorte za nadaljnje žlahtnenje bohinjska koruza in rumena gorenjka, nekatere sorte pa so ustrezne tudi za pridelovanje zrnja in siračne koruze. Z raziskavami bodo nadaljevali, tudi zato, ker se vremenske razmere spremenjajo in bo potrebno več let za dokončno odločitev o najustreznejših hibridih za pridobivanje siračne koruze na tem področju. D. S.

## DOPISNIKI SPOROČAJO

### Seminar za vodstva ZK

Občinski komite zveze komunistov Radovljica je minuli petek in soboto organiziral seminar za sekretarje osnovnih organizacij in svetov ZK ter nosilce drugih odgovornih funkcij v ZK in družbenopolitičnih organizacijah v radovljški občini, sporoča Jošt Rola. Seminar je bil v Republiškem centru za obrambno usposabljanje v Poljčah. O ekonomski politiki in gospodarski reformi je udeležencem govoril član predsedstva SRS Andrej Marinc, o družbenih tokovih in prenovi zveze komunistov pa izvršna sekretarka predsedstva CK ŽKS Sonja Lokar.

### Obiskali so enoto JLA

Od naših stalnih dopisnikov se je med prvimi po poletju oglasti tudi Ciril Rozman s Češnjice nad Podnartom. Tokrat piše o Kemični tovarni Podnart, kjer ima 192-članski kolektiv letos dokaj dobre poslovne rezultate. S proizvodnjo kemikalij za površinsko zaščito kovin danes ta tovarna pokriva kar 70 odstotkov vseh potreb na jugoslovenskem trgu. Z izvozom teh kemikalij pa pokriva kar 50 odstotkov uvoza. V tovarni za redne kupce vsako drugo leto organizirajo tudi posvetovanja, kjer jim predstavijo nove tehnološke dosežke. S temi izdelki pa oskrbujejo tudi Jugoslovensko ljudsko armado. Sicer pa Kemična tovarna Podnart še posebno dobro sodeluje s kasarno na Bohinjski Beli, nad katero ima tudi patronat. Letos so predstavniki kasarne že obiskali tovarno, 19. septembra pa so člani Kemične tovarne Podnart obiskali vrnili. Ob tej priložnosti pa so se seznanili tudi z življnjem, delom in uspehi v tej vojašnici.

### Obisk v operi

Občinski svet zveze sindikatov Radovljica je sredi minulega meseca za svoje člane v občini organiziral skupinski ogled operne predstave Boris Godunov. Radovljški obisk v operni hiši je sodil v program kulture akcije za delovne kolektive v občini. Kar 12 avtobusov je takrat odpeljalo člane sindikata na ogled predstave in prek 800 udeležencev je bilo navdušenih nad štirurno opero. Vsak udeleženec je prispeval za pokritje stroškov po deset tisoč dinarjev.

ureja ANDREJ ŽALAR

Ne le pristajalna steza; še kaj drugega tudi

# Na cestah v Lomu brnijo stroji

Lom, 3. oktobra - »Res je, nekateri nam očitajo, da smo se del lotili tako na veliko, da bomo namesto ceste v Grahovšah imeli pristajalno stezo. Pa se na takšne pripombe prav nič ne oziramo. Če bi se zanašali na družbeni program občine, bi prišli s cesto na vrsto šele enkrat po letu 2000. Ker pa imamo nekaj denarja od gramoza, smo se dogovorili, da poprimemo vsi skupi in enkrat za vselej ali pa vsaj za lep čas uredimo cesto iz Spodnjega Loma v Grahovše ozirno na Spodnje Potarje. Če bi se malo hitreje vse skupaj odvijalo, bi lahko še po stari ceni uveljali tudi asfaltiranje. Tako pa trenutno še ne vemo, ali nam bo uspelo ta del tudi asfaltira-



Janez Meglič

Tako je pred dnevi komentiral dela na cesti v Grahovšah predsednik gradbenega odbora za novogradnje v krajevni skupnosti Lom v tržiški občini Janez Meglič. Sicer pa cesta v Grahovšah do Spodnjih Potarje letos ni bila edina akcija, ki so jo zapisali v program krajevne skupnosti.

Daljši odsek naj bi letos po programu cestno komunalne skupnosti uredili tudi v Spodnjem Lomu in sicer od Martina do cerkve. Še večji



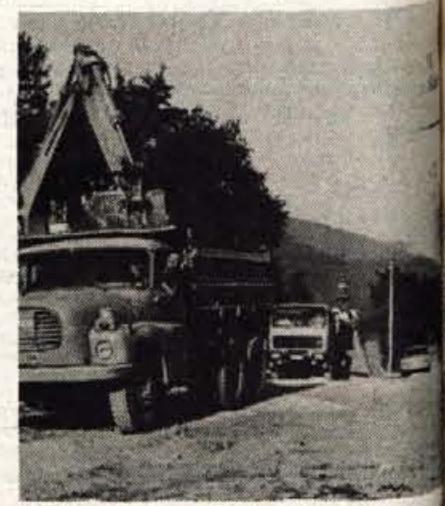
Mladineci, člani Kuda - Grega in Miha Meglič ter Karel Telepec - so pred dnevi, ko smo bili na obisku v krajevni skupnosti pripravljali deske, s katerimi bodo "obleklji" sobo Kuda...

projekt je bila načrtovana prenova oziroma ureditev elektrifikacije. Da ne govorimo tudi o obnovi vodovoda na odsek, kjer naj bi uredili cesto do cerkve in o načrtovani gradnji nove trgovine.

»Upali smo, da se bo gradnja ceste v Spodnjem Lomu začela že prej,« pravi predsednik sveta krajevne skupnosti Franc Lovrenčak. »Vendar se je kar precej časa zatikal. No, potem smo le uredili vse potrebljeno in zdaj na tem delu že brnijo Gradbeničevi stroji. V programu je, da mora biti do 1. novembra letos ta odsek urejen in asfaltiran. V zgornjem delu, v Grahovšah, pa smo z zemeljskimi deli tudi v glavnem že pri kraju. Še odvodenjavanje moramo urediti. In če bo kakšna možnost bomo skušali položiti tudi asfalt. S tem bo ureditev v tem delu naše krajevne skupnosti dokončna in nič več ne bo treba ljudem iz Spodnjih Potarje peš v Spodnji Lom na avtobus. Avtobusna proga se bo zdaj lahko podaljšala v naselje.«

Kaže torej, da jim bo v krajevni skupnosti cestni program za letos uspel skoraj v celoti uresničiti. Malo bolj pa se je pred nedavnim zataknilo, pri elektrifikaciji. Prvotno je bilo namreč predvideno, da bodo poleg visokonapetostnega voda letos dobili tudi sedem transformatorskih postaj. Vendar je bilo denarja le za tri takšne postaje. Pri tej akciji so sodelovali tudi krajanji in krajevna skupnost z delom. Zdaj pa jih čaka še en trd oreh. Iščejo namreč skupno rešitev, kako bi zgradili še razvodno omrežje.

»Pohvaliti pa moram tudi vodovodno zadrugo v krajevni skupnosti. Kot rečeno, bo ob rekonstrukciji ceste obnovljen vodovod v Spodnjem Lomu, delamo pa tudi novega z vrha Brda do odcepja za Potarje. Razen tega smo skoraj v celoti tudi že uredili pokopališče. Namernamo se lotiti še obnovne starega dela pokopališča. Tudi cerkev, kjer so že novi žlebovi in tlak, bo prenovljena. Slednja sicer ni bila v programu krajevne



Medtem ko so v Grahovšah z deli na ceste v glavnem končali (razen morebitnega asfaltiranja), v Spodnjem Lomu od Martina do cerkve prav zdaj potekajo glavna...

skupnosti, vendar smo veseli, da bo ta del potem celovito urejen,« je zadovoljen Franc Lovrenčak.

V kratkem pa naj bi se, tako vsaj kaže, maknilo tudi pri gradnji nove trgovine. Nekaj delov pa je bilo urediti proti doma družbenih organizacij, kjer so želeli razširiti parkirišče, bodo imeli Lom novo trgovino z bifejem. Graditelj in bodo lastnik pa menda razmisla tudi o malce več turistični ponudbi.

»Pomembno je tudi, da nam je letos vse darje, uspelo urediti odvoz smeti in odpadov iz krajevne skupnosti. Čeprav vsi v krajevni skupnosti še niso poravnali dogovorjenih zneska na hišo oziroma stanovanje, namreč uspelo nabaviti pet zabojniških, ki jih zdaj nima, ko so polni, odvajajo. Sicer pa moram hvaliti tudi Športno društvo, ki ga prav vodi Janez Meglič, in mladino oziroma. Posebno mladi v društvu so zagrabili za del. Zdaj urejajo sobo.« Čeprav je nekaj časa in neko rečo še do nedavnega kazalo, da bodo točno letos vse vse v tem programu v krajevni skupnosti že že uresničili, sta tako predsednik sveta Franc Lovrenčak in predsednik gradbenega odbora novogradnje Janez Meglič zdaj prepričani, da bo veliko iz letošnjega programa ostalo dokončanega za prihodnje leto.

A. Ž.

V torek, 20. septembra, je bil izreden dan

## Trofeja za prebujanje zavisti

Radovljica, september - »Pa ste imeli takrat "žajfo" s seboj,« smo hudo muščno vprašali Štefana Kovača s Prešernove 2a v Radovljici. »Žajfo pa že najmanj 20 let ne potrebujem, kadar grem za vodo lovit ribi.« Je odrezoval odvorni.

Vest, da je Štefan Kovač iz Prešernove 2a v Radovljici v torek, 20. septembra, ujal v revirju Ribiške družine Radovljica v Savi veliko, trofejo poštrv, se je ne le med ribiči, marveč po "zaslugi" televizijske zanimaivosti tudi med stalinimi drugimi (takšnimi ali drugačnimi) ljubitelji rib hitro razširila. Zato smo tudi mi pohiteli k njemu. Žal pa smo bili za nekaj ur prepozni, saj je bila velikanka takrat že "iz kože diana". Skupaj s sinom sta jo že namečila v formalin, da bo kmalu krasila sicer že kar lepo zbirko tovrsnih trofej na balkonu stanovanja v Prešernovi 2a.

Štefan Kovač, po rodu sicer iz Prekmurja, je ribič, odkar pomni. Član Ribiške družine Radovljica pa je že 20 let. Celih 28 let je delal v martinjaku na Jesenicah in vsako prosti uro, vsako težavo, skrb, je že takrat "odganjal" za vodo. Odkar pa je upokojen, mu ribolov in včasih tudi goberjanje sploh pomeni vse.

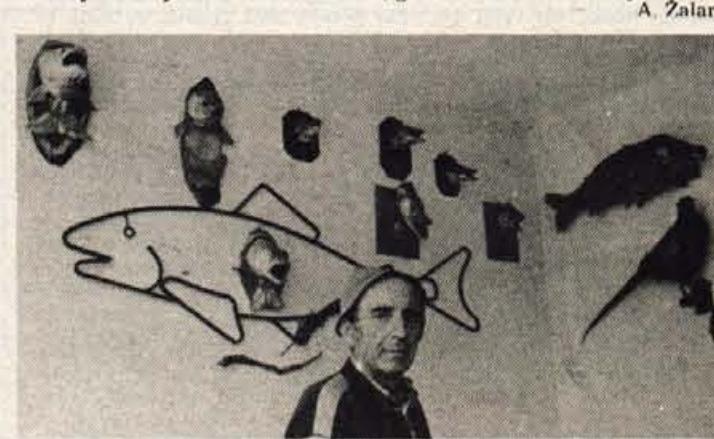
»Kar nekaj trofejnih rib se je že nabralo je malce presenečen, ker smo ga obiskali, pripovedovali prejšnji petek dopoldne. «Se posebje vesel sem bil takrat, ko sem ujal 12,20 kilograma težkega krapa na Bledu, pa 5 kilogramov težke ameriške postri. Tudi nekaj ne ravno velikih sulcev je že med trofejami. Tale postri pa ni le trofeja, ampak hrkrati kar prava velikanka; pa ne le v naši družini, kjer nas je skupaj z mladinci okrog 200, ampak tudi daleč naokrog. Skupaj s predsednikom ribiške družine sva namreč ocenila, da je stara najmanj 10 let.«

Tisti torek pa je bil menda izreden za ribilov. Celo Marjan Fister, ki je Štefanu pomagal, da sta po 20 minutah uspela izvleči velikanko na suho, je takrat naredil normo (ujel je tri ribe). Stefan je bil najprej prepričan, da je s potezavko zapel v korenino, potem pa se je prikazala 6,60 kilograma težka in 77 centimetrov dolga postri. Najprej je bila ustrašil, da je silec, ker bi ga v tem času moral spustiti.

»Sam je bom prepariral in kmalu se bo pridružila ostalim trofejam. Sicer pa lahko rečem, da je Sava danes precej čista in v našem delu bogata z ribami. Naravnost obupna pa so obrežja.«

Dober prijem sva mu s Francetom zaželeta še naprej... Sicer pa naj veste: zavist je zavist in o tem, koliko časa je bila potem še luknja v Savi, ko sta jo z Marjanom izylekla iz vode, ga nalači nisem hotel vprašati.

A. Žalar



## Novi telefoni

Jesenice - V krajevni skupnosti Podmežakla na Jesenicah so si dolgo časa prizadevali, da bi dobili telefonske priključke. Po akciji krajevne skupnosti in ob sodelovanju podjetja za ptt promet Kranj ter ob vključevanju komunalne skupnosti bodo letos vendarle dobili prve telefonske priključke. Na telefonsko omrežje naj bi priključili od 200 do 300 naročnikov, vrednost napeljave pa znaša 540 milijonov dinarjev. K tej vstopi je 120 milijonov dinarjev prispeval jeseniški izvršni svet.

D. S.



Urejajo avtobusno postajališče - V krajevni skupnosti Velesovo kranjski občini, kjer so v zadnjih nekaj letih asfaltirali lokalne ceste, urejali kanalizacijo, obrežja potokov, zgradili igrišče za tenis in obnovili dvorano v kulturnem domu in se dogovorili tudi za organizacijo odvoza smeti, so se pred dnevi lotili tudi ureditev avtobusne postajališča v naselju Velesovo. Uredili ga bodo tako, da bodo razdelili cestišča nad potokom. Letos bodo s prostovoljnim delom opravila gradbena oziroma betonska dela za ploščad, prihodnje leto pa nameravajo postaviti pokrito postajališče. Na sliki: Vsa dela pri tej akciji vodi predsednik sveta krajevne skupnosti Tone Ropre.

- A. Ž.

## PRITOŽBO KNJIGO, PROSIM

Nevarno igrišče - Pred tednom dni smo v Gorenjskem

Srečanje jugoslovenskih književnih prevajalcev

# BO DOBER PREVOD ZDAJ RAZKOŠJE?

**Radovljica** — Ob dobrini domači knjig mora na knjižni polici stati tudi dobra prevedena knjiga. Le-te pa je zadnje čase vse manj, ali pa je tako, da je za predstavo o književnosti neke dežele v sedanjem trenutku manj pomembna. Med vsemi vprašanji, zakaj tako, je tudi odgovor, ki ga vedo jugoslovenski književni prevajalci. O teh problemih in strokovnih vprašanjih so konec tedna govorili v Radovljici.

Domala nemogoče bi bilo, da bi književni prevajalci kaj manj kot drugi občutili težavno stanje, ki zadnja leta prevladuje v založništvu, na knjižnem trgu še posebej, pa v gledališču, tudi na televiziji in radiu in na številkem drugem področju v kulturi. To je prišlo na dan na tokratnem že petnajstem delovnem srečanju jugoslovenskih književnih prevajalcev. Okoli štirideset predstavnikov iz sedmih jugoslovenskih društev je ne le predstavilo ekonomski položaj svojih članov, težave s priznavanjem statusa, pač pa je jasno navedlo tudi vzroke zanje.

Pravzaprav je nenavadno, kako potrežljivo ti strokovnjaki, brez katerih bi na knjižnih polih lahko izbirali le med domačo literaturo, prenašajo položaj, katerem so kot pomembni prevajalci rojstva knjige na knjižnem trgu dobesedno na red po honorarjih in kot so nekateri povedali, tudi družbeno. Slabši so morda edinole ilustratorji. Domala enoglasno so ugotavljali, da so stroški prevoda v skupnih stroških knjige dobesedno majhni. Zato je tem razlogom nerazumljivo sprejemanje založnikov, da prevajalci honorarji ne morejo biti višji, ker bi vsako povrašanje pomešalo propad založbe ipd. Vemo da založbe prenesajo vsake tri mesece okoli 40-odstotno počasitev papirja, tiska in ostalih stroškov, le honorarji so (ponekad) enaki vse leta, ne plačujejo kot računi z zamudnimi posrednimi in so na vrsti povsem koncu, najraje po letnem obračunu, kar seveda pomeni tudi do petnajst mesecov čaka na honorar. Vsaj take so nekatere izkušnje srbskih prevajalcev.

Slovenski so v nekoliko boljšem položaju, ker so se dogovorili za trimesečno prilagajanje izplačil honorarjev povprečnim osebnim dohodkom v republiki. Ni pa seveda odveč dodati, da založbe najpogosteje pristajajo na minimálno v samoupravnem sporazumu določeno ceno za avtorsko polo, v posameznih pri-



Bo prevedenih knjig vse manj?

merih celo manj, medtem ko najvišji razpon, ki bi ga lahko zahtevali za najtežje prevede, ostaja le teoretična predpostavka. V društvenih, kjer so se bolj odločno postavili za boljše vrednotenje prevajalskega dela, so uspehi nedvomni. Zato so na srečanju v Radovljici jugoslovenski prevajalci spregledali pobudo, da gredo njihova društva v odločnejše pogovore z založnimi hišami.

Vendar pa problem ni zgolj v bednih prevajalskih honorarjih. Kriza založništva se odraža tudi v kvaliteti ponudbe. Založbe namreč večinoma posegajo po bestselerjih lažje kvalitete, za katere jih visoka naklada jamči tudi poslovni uspeh. Tudi take knjige seveda prevajalci prevajajo, medtem ko ostajajo sodobna kvalitetna dela svetovne literature neprevedenega. Če pa je zadnje čase opaziti na knjižnem trgu pri nas dosti več klasikov tuje literature, pa ni razlog v drugačni programski politiki založniških hiš, pač pa je razlog v stroških. Večinoma gre namreč za pisce knjig, ki so premilni že pred petdesetimi leti - v tem času pa tudi ugasnejo avtorske pravice in je kajpak knjiga prevedena dosti ceneje. Podobno je

tudi stanje v nekaterih gledaliških hišah, ki svoj program zadnja leta sestavljajo domala izključno iz dram domačih avtorjev. Avtorske pravice, previdi in drugi stroški s tujim delom so namreč prevelika obremenitev za gledališče. Da je to tako v gledališču in pri knjigah in se kje zapiranje v lasten krog, da smo zato prikrajšani za primerjanje svetom.

Razen teh za našo kulturo dramatičnih posledic, pa so jugoslovenski knjižni prevajalci pretežni del svojega srečanja namenili strokovnim temam, kot je Novi mediji in prevajanje, vendar pa tudi semkaj segajo posledice ekonomskega stanja. To se še posebej kaže pri videu, kjer filme skoraj po pravilu podnaslavljajo neprofesionalni prevajalci, ki ne obvladajo niti jugoslovenskih jezikov kaj šele tujih. Prevajalec pa je v prvi vrsti

strokovnjak za svoj jezik, le tako uspešno opravlja to brez dvojna težavno delo. Ali ima prevajalec vse te lastnosti, pa prihaja na dan se posebno do izraza ob prevajaju za sodobne medije, ob televiziji dalje. Prevod sam

**V naslednjih dveh letih bo Zvezde književnih prevajalcev Jugoslavije vodil Taško Širilov iz Makedonije. Prav to obdobje pa bo za to organizacijo še posebej pomembno, saj ne bo treba le urediti prečega vprašanja statusa prevajalcev pri nas, pač pa se bo treba pripraviti tudi na svetovni kongres prevajalcev, ki ga mednarodna organizacija književnih prevajalcev FIT pripravlja leta 1990 v Beogradu.**

ninov doloj kot na primer pri knjigi, pač pa je od strokovne spremnosti prevajalca odvisno, kako z malo besedami, kolikor jih pač gre v utesnjeni prostor televizijskega ekranu, povedati vse bistveno, ob hkratnem upoštevanju istočasnosti s sliko. Jugoslovenski prevajalci niso prepričani, da se jim bo pri strokovnem uveljavljanju v novejših medijih dobro godilo. Izkušnje z video tehniko so že take, saj ustvarjalci za zmanjšanje stroškov isčejo največkrat le začetnike, neizkušene študente tujih jezikov ipd. Da je stanje nevzdržno, je lahko zaključek za strokovne kroge. V sedanjih razmerah pa se žal še ne spreminja veliko: poslušati in brati dober prevod v svojem jeziku že postaja nekakšno pozabljeno razkošje, ki si ga bomo zdaj iskali v knjigah starejših izdaj. Lea Mencinger

## Razstava v Prešernovi hiši

### RISBE RUDOLFA ARHA

**Kranj — Pregledna razstava slikarskih del Rudolfa Arha predstavlja izbor iz avtorjevega bogatega topografskega in ostalega gradiva, ki je rezultat njegovih dolgoletnih prizadevanj in odlično zastavljenega programa.**

Dolga leta je Rudolf Arh potoval po Sloveniji in v risbi in drugih slikarskih tehnikah neutralno upodabljal spomenike ljudske arhitektуре, od kmečkih domačij do najrazličnejših gospodarskih objektov, kot so hlevi, mlinci, žage, planinske staje, stanovi, seniki itd. Pomembnost teh upodobitev je predvsem v izredno natančni risbi, obvladovanju perspektive, predvsem pa v njihovi dokumentarnosti. Zavedati se namreč moramo, da velikega števila teh spomenikov ni več ali pa so prezidani do nespoznavnosti. Tako so risbe Rudolfa Arha postale eden najpomembnejših virov za spoznavanje našega ljudskega stavbarstva preteklih obdobij. Slovenska etnologija pa tudi tehnična zgodovina ne bosta mogli mimo njegovih prizadevanj.

Vendar pa so Arhova dela tudi upodobitve naravnih spomenikov, kot so različna redka ali po svojih razsežnostih izstopajoča drevesa ali njihove skupine, pa tudi igre narave, kot so telesa viharov in ne nazadnje nenavadne oblike skalnatih gmot ali drevesnih korenin. Tu se odpira obsežno in zanimivo poglavje tudi za raziskovalce biologe in geologe. V Arhovi risbi je pomembno tudi okolje, v katerem je arhitekturni spomenik nastal oziroma rastel. Tako se v njegovih risbah s kredo, tušem, ogljem pojavljajo naselja poživljenja s cerkevnimi stolpi, grajskimi poslopji in znamenji ali najzlažljivost krajinski predeli z njihovim vodnim bogastvom ali gorami v ozadju.

Poleg risbe se v delih Rudolfa Arha pojavlja tudi pastel, akvarel, barvni svinčniki in tudi mešane tehnike. Vendar se zdi, da je Rudolf Arh v prvi vrsti oblikovalec risbe, kajti v njej na najbolj prečičljiv način odseva podoba domače zemlje med gorami in morjem, pa tudi širše.

dr. Cene Avguštin



### PREDSTAVITEV KOPRIV

**Radovljica** — V četrtek, 6. oktobra, ob 19.30 uru se v knjižarni Državne založbe Radovljica začenjajo že tradicionalna literarna srečanja s slovenskimi pisatelji in pesniki ob dobi knjige. Za uvod v novo sezono so izbrali pesniško zbirko Toneta Kuntnerja Kopričeve. Poleg pesniške Kuntnerje bosta njegove verze predstavili tudi nekaj skladb zaigrala Mateja Blaznik in Boštjan Soklič.

L. M.

### KULTURNI KOLEDAR

**KRANJ** — V galeriji Prešernove hiše je odprta razstava risb *ing. Rudolla Arha*. V galeriji Mestne hiše razstavlja skulpture v lesu kipar *Lojze Campa*.

**V Prešernovem gledališču** bodo danes, v torek, ob 16. uri uporili *Pravljico o Vesni* za OŠ Simon Jenko Kranj. V sredo, ob 19.30 bodo predstavili uporilni za red *sreda II*, v četrtek pa za red *četrtek II*.

**SKOFJA LOKA** — V Groharjevi galeriji so na ogled plastike *Toneta Logondra*. V galeriji Loškega gradu so na ogled likovna dela načrtana na *Ex tempore Loka 88*.

**TRŽIČ** — V Kurnikovi hiši so na ogled *fotografije ob 50-letnici Fotokluba Tržič*

### ARCADIA TRIO V PUŠTALSKI KAPELI

**Škofja Loka** — S koncertom Arcadia tria, ki ga sestavljajo Gorjan Košuta, violončelist Miloš Melejnik in pianist Rainer Gepp se v sredo, 5. oktobra, ob 19. uri začenja nova sezona vrhunskih glasbenih koncertov v kapeli Puštalskega gradu.

Na sporednu bodo skladbe treh avtorjev: Ljuba Rančigaja, Arnolda Schonberga in Johannesa Brahma. Posebna zanimivost koncerta bo prva izvedba Rančigajevje skladbe Passacaglia. Ob tej priložnosti bo v kapeli na ogled tudi razstava likovnih del škofjeloškega slikarja Simona Mlakarja.

Valentin Bogataj

### KONCERT V ŽUPNIJSKI CERKVI

**Kranj — Glasbena šola v Kranju** že nekaj let uspešno razvija koncertno dejavnost in s tem daje pomemben prispevek kulturi. Tudi letos bo v okviru možnosti skušala predstaviti kar najbolj zanimiv program, ki bo obsegal glasbena dela od renesanse do sodobnih avtorjev. Poleg priznanih umetnikov bodo imeli priložnost nastopiti tudi mladi domači in tudi talenti.

Prvi koncert nove sezone bo v petek, 7. oktobra, ob 20. uri v župnijski cerkvi. Nastopila bosta Matthias Gerstner (orgle) in Maja Stucky (Bachova trobenta) iz ZRN. Oba sta študirala na Akademiji Richard Strauss v Münchenu, nastopila pa sta tako v domovini kot v drugih evropskih državah. Program kranjskega koncerta obsegata dela italijanskega, nemškega in angleškega baroka.

Peter Škrjanc

### OPOZORILO SKUPNOSTI SLOVENSKIH DRAMSKIH GLEDALIŠČ

**Skupnost slovenskih dramskih gledališč** (v nadaljevanju SSDG) je na svoji redni drugi seji, v četrtek, 29. septembra 1988, v MGL — sprejela sklep, da Kulturno skupnost Slovenije, kulturno družbene in politične dejavnike opozari na izjemno pereč finančno, družbeno ekonomski in materialni položaj slovenskih poklicnih gledališč ter vseh zaposlenih v slovenski poklicni gledališki dejavnosti.

Vrsta restriktivnih, omejitvenih in destimulativnih zakonov ter ukrepov postavlja slovensko kulturno dejavnost v izjemno pereč, neenakopraven, kritičen položaj, kar vodi in izrazito stagnacijo celovitega razvoja, vloge in položaja kulture in slovenskih poklicnih gledališč kot njene bistvenega, sestavnega dela.

SSDG ugotavlja ter se posebej opozarja na naslednje pereč probleme:

- vsa slovenska poklicna gledališča delujejo v izrazito zastarelih nesodobnih tehničnih odrskih pogojih, brez nujnih sodobnih varnostno požarnih in drugih naprav, ki naj omogočajo varno, strokovno, higiensko delo,
- povsem so odsotni sodobni elementi računalniško informacijskega reklamno marketinškega sistema, kar je nujnost današnjega in neobhodnost prihodnjega strokovnega poslovanja in delovanja slovenskih poklicnih gledališč,
- vsled finančnih restrikcij se zmanjšujejo redna gostovanja slovenskih poklicnih gledališč v SR Sloveniji in dosežki slovenske gledališke ustvarjalnosti so številnim občanom, krajanom in mladini SR Slovenije domala nedostopni,
- zmanjšuje se medmestno oz. medrepubliško sodelovanje ter je s tem onemogočeno tesnejše povezovanje, globlje spoznavanje kulturno gledališke ustvarjalnosti med narodi in narodnostmi širšega območja SR Slovenije in SFRJ Jugoslavije,
- iz istih vzrokov se zmanjšuje tudi mednarodno sodelovanje, kar lahko vodi v popolno izoliranost slovenske kulturne gledališke ustvarjalnosti v evropskem oz. svetovnem kulturnem prostoru. SSDH ugotavlja ter dodatno opozarja na:
- zmanjševanje, omejevanje samoupravljanja in delegatskega odločanja,
- skorajda popolno odsotnost temeljnih elementov motivacije, stimulacije, nagrajevanja po delu in rezultatih dela,
- na pereč zaostajanje osebnih dohodkov vseh zaposlenih v slovenskih poklicnih gledališčih,
- na pereč strokovno, tehnično in celovito kadrovsko problematiko,
- izjemno pereč stanovanjsko problematiko,
- zmanjšane možnosti strokovnega izpopolnjevanja v tujini ter restrikcijo potrebnih finančno deviznih sredstev za mednarodna gostovanja v tujini ter strokovno literaturo.

Slovenska poklicna gledališča v polnosti izpolnjujejo sprejete, samoupravno potrjene programske delovne obveznosti, nekatere gledališke institucije pa te obveznosti celo presegajo. Edino visoki delovni in ustvarjalni zavesti vseh delavcev zaposlenih v slovenskih poklicnih gledališčih, trdn pripravnosti slovenski in jugoslovenski kulturno gledališki ustvarjalnosti gre zasluga, da kljub vsem težavam in problemom slovensko poklicno gledališče dosegajo visoke delovne rezultate in zavidljive umetniške ustvarjalne dosegke.

SSDG se zaveda perečega družbenoekonomskega in političnega položaja ter v polnosti podpira napore, prizadevanja Kulturne skupnosti Slovenije ter vseh družbeno političnih in kulturnih dejavnikov, ki se zavzemajo za enakopraven, enakovreden položaj, vlogo in mesto kulture ter se posebej slovenskih poklicnih gledališč v združenem delu SR Slovenije, SFRJ in širše v evropskem kulturno družbenem prostoru.

Istočasno menimo in nedvoumno zahtevamo dosledno uredničevanje stališč in usmeritev Zveze komunistov Slovenije, ki je v svojih izhodiščih zapisala, da je kultura pomemben razvojni dejavnik na ravni družbene zavesti, pri njeni odprtosti in Jugoslavijo in sodobni svetu, kar je nujno, neobhodno za svobodno in kulturno, civilizirano in socialistično, demokratično in samoupravno družbo ob vstopu v XXI. stoletje.

Za SSDG — predsednik:

Franček Drofenik

ureja LEA MENCINGER

## ODMEVI

Gorenjski glas, 6. in 20. septembra 1982

## ISKAL ME JE NOVINAR

Zdene Mali, kot kaže ena ključnih osebnosti v finančnem polomu ljubljanske Delavske enotnosti, se je v svoji izjavi, ki jo je dal kolegu Koštniku, obregril tudi ob moj zapis v Gorenjskem glasu, 6. septembra, z napisom Med špekulacijo in korupcijo. Zaradi spoštovanja do časopisnega papirja povsem na kratko: Matijevo trditve »napišano je, da me je novinar Gorenjskega glasa iskal. Jaz te informacije nimam, o tem nisem bil obveščen. Lahko bi me našel, tudi doma. Ni res, da me tiste dni ni bilo mogoče dobiti...« ima tudi drugo plat.

V dnehu, ko je nastajal omenjeni prispevek, sem se večkrat telefonsko obrnil na Delavsko enotnost, kjer mi je glas na drugi strani že vedno odgovoril, da tovarša Matija ni v pisarni, da je nekje zunaj. Telefonski pozivi opravljeni iz naše redakcije in nove (stare) redakcije Naše žene imajo priče. Kar pa se tiče nadaljnega prenosa sporočila znotraj Delavske enotnosti, je to verjetno že notranji organizacijski problem tozda. Res pa je, da Matija doma nisem iskal - šlo je namreč za službene reči. Menim, da ima vsakdo rad (vsaj) za domaćimi vrati mir pred službenimi obveznostmi.

Vine Bešter

Gorenjski glas 9. septembra 1988

## PAL'CA BERAŠKA, PRAZEN BOKAL — REVŠČINA KOT NAČIN ŽIVLJENJA

Najprej se moram zahvaliti vašemu uredništvu, da je napisalo zgoraj navedeno zgodbo v Gorenjskem glasu dne 9. 9. t. l., kajti to je bilo zanimivo branje za bralce v domovini kakor za nas, ki živimo v tujini in dobivamo vaš časopis Gorenjski glas.

Lahko povem, da kar aktivno spremljam dogodke v domovini, kar pa se dogaja v teh dneh, ni prav nič razvesljivo!

Rad bi povedal, da sem v času mojega dopusta v domovini sam opazil, kako hitro se menjajo cene artiklov, ki so pomembni za vsakdanjo rabo. V nekaj mesecih od septembra so se cene vseh artiklov podvojile. Vsekakor to

bremeniti družinsko košarico, to je ne le tiste, ki so zaposleni, še bolj je moral to prizadeti upokojence, mar ne? Ker se še vedno dogaja, da zaposleni dobivajo minimalne osebne dohodke, bi bilo vsekakor prav, da bi takim dvignili OD za toliko odstotkov, da bi ob takih draginjih lahko dostenjno živel. Ne morem trditi, da podjetja osebnih dohodkov delavcem ne zvišujejo, je pa to sigurno premalo, da bi lahko sledili skoku cen. Prav nič pa ni razvesljivo tudi to, da ob takih visoki inflaciji cene rastejo hi-

treje kakor OD in če je tako, naj bi se osebni dohodek dvigal sorazmerno z rastjo cen. Do tega zaenkrat še ni prišlo, a upanje vsekakor je?

Povedal bi rad, da so cene v tujini stabilne in da držijo kar dolgo časa. Če se kaj podraži, je vsekakor objavljeno v dnevnem časopisu usaj tri mesece prej, da je javnost o tem obveščena. Vidim pa, da je v domovini to vse drugače, mnogokrat se zgodi, da časopis piše o podražitvi šele naslednjih dneh.

Vsekakor to, kar se dogaja v domovini, ni ročnato, a upam da se bo stvar kmalu ublažila. Vendar le, če bodo vse skupaj znali spremeniti!

Se lepe pozdrave iz St. Moritz!

M. D., St. Moritz

mivalnega,« zaprosim. Ne boste verjeli - želja se mi je uresničila!

Toda zgodovina se ponavlja. Prvo dejanje: letosna pomlad, točneje konec aprila. Drugo dejanje: čez kakšen mesec.

Zdaj imamo telefon, zato romanja na servis odpadejo. Dodata in informacija, v naš koncu pride servis ob petkih. Pa spet čakam vsak petek dopoldne. Ampak včasih se razjezem - zdaj jih bom pa nadrla - dvigem slušalko, zavrtim... pa si rečem, saj tisti, ki sprejema prijave ni krv, zakaj bi njega - ali njo - nadiral?

Sam preveč potrežljiva, ali pa premalo zvita?

Naj prijavnim okvaro pralnega stroja! Saf še kar dobro dela, mogoče pa bi potem namesto pralnega le popravil pomivalnega.

Lep pozdrav!

M. K.  
(naslov v uredništvu)

## PREJELI SMO

## ROMANJE NA SERVIS

Pomivalni stroj je luksuz, to pa pomeni večji davek, zato pa so tudi rezervni deli zelo dragi - mi razlagajo serviser - »pa še vseh nimamo na zalogi« - še dodaj.

Reklamno sporočilo iz Gorenja - Kupite pomivalni stroj Gorenje: vedno boste imeli pospravljeni kuhanj, posoda se bo svetila, pomivalni stroj ni luksuz!

No, mogoče sem malo zamešala besedini red, vsebina pa zato ni nuj manj privlačna!

Ampak tole mi pa le ne da mru. Pomivalni stroj je luksuz - pomivalni stroj ni luksuz! Je ali ni?

Mislil, da ni!

Mogoče za nekatere, a zame ni! To pa vemi čisto zagotovo.

Spomin... Garanje na kmetiji, majhni otroci - kup nepomite posode pa kar raste. Večer... Preden uredim v hlevu in spravim otroke spat, voda na štedilniku ni več vroča. Od utrujenosti komaj še stojim pokonci, veke mi kar same lezejo skupaj. Kaj hočem, treba je zakuriti, zjutraj spet ne bo časa za pomivanje.

Odrešilna zamisel! Kupimo pomivalni stroj! Električne porabbi približno toliko kot električni bojler - so ugotovili na Zavodu za napredne gospodinjstva - dela pa bo manj - si stikana lepo prihodnost. Katera znamka? Odgovor je jasen - Gorenje! Je nekaj cenejši od uvoženih, nobenih deviz ne potrebuješ, pa servis, rezervni deli...

Uresničena ideja! Kupov ne pomite posode ni več. Seveda ne smejte pričakovati, da lahko zložiš vanj prav vse od A do Z. Zvezcer v stroju samo razvrstim umazano posodo, v posodico na vratih vsujem prašek, vključim... Zjutraj pa jo vso bleščeče spet lahko uporabljam. Res, kar lepo opravi svoje delo tale novi pomočnik.

Najbrž tudi pomivalni stroj potrebuje počitnice. Komaj je potekla garancijska doba, je odpovedal pokorščino. Obvestim servis - saj je kar blizu - v Kranju. Prihodnji teden bo prisel - so spodbudne besede uslužbenke. - Lahko dopoldne? - še vpraša. Zagotovim ji, da bom doma. Mine prvi teden, pa drugi, pa tretji...

Kdor čaka - dočaka. Hidrostat je zamašen, pravi, - ko nekaj časa brska po njegovem drobovju. Hitim kuhati kosilo, saj se urabila 13. Poglejte, dela - se oglaši serviser - samo zdaj ne utegnem čakati, da se program izteče. Do dveh moram obiskati še eno stranko. Seveda sem razumevajoča, saj stroj kar lepo dela.

Po kosilu zložim posodo v stroj in vključim. Delal Pa je vesela hitro konec! Pri naslednjem številki se ustavi. Konec pomivanja! Spet se ponavlja prizor s kupom nepomite posode. Otroci, čeprav še majhni pomagajo.

Spet tečnarim na servisu in dobim obljubo - prihodnji teden. Skrbno pazim, da sem dopoldne doma. Znova romam na servis. - »Ja, saj je že bil prejšnji teden pri vas,« me skuša prepričati uslužbenka. »Vem, da ga ni bilo, saj sem bila vedno doma vse dopoldne,« pripomnim. »Ja pa je bil tam,« ona še kar vztraja. Spet dobim obljubo za naslednji teden.

Po nekaj tednih pa o njem ne duha ne sluha. Veselje »preč je preč!«

Mine skoraj leto. Pa se pokvari še pralni stroj. Sreča v nesreči. Serviser res pride že po nekaj dneh. Verjemite, obraze si pa res dobro zapomnim - bil je isti! Pri pralnem stroju se je pa dobro izkazal. »Zdaj, ko ste že tukaj, bi pa mogoče le popravili tudi po-

spet pride in ga prinese.

Naslednji dan pa o njem ne duha ne sluha. Veselje »preč je preč!«

Mine skoraj leto. Pa se pokvari še pralni stroj. Sreča v nesreči. Serviser res pride že po nekaj dneh. Verjemite, obraze si pa res dobro zapomnim - bil je isti! Pri pralnem stroju se je pa dobro izkazal. »Zdaj, ko ste že tukaj, bi pa mogoče le popravili tudi po-

spet pride in ga prinese.

V naši zahodni civilizaciji pa imamo dnevno opravka s števil-

iz Lhase in tam je treba prenočiti, če hočete ujeti zgodnji jutranji polet. Z žarečim obrazom sem predsedniško prestopil prag in računal, kako lepo je, da me KP časti zadnjo noč na Tibetu. Spet sem bil seveda naiven. Na recepciji osebje ni iztinilo več kot tri angleške besede: »I don't know.« S še dvema srečnežema sem zahteval direktorja. Prišel je kmalu, ampak v njegovih očeh je bilo že jasno vidno, da je na zadnjem sestanku kitajskih hotelijev blebetal neumnosti in bil zato ostro skritiziran. Napake očitno ni želel ponoviti, saj se je postopoma začel celo dreti na nas. Zahtevali smo šefca CAAC iz Lhase. Telefon je v tisti sekundi crknil in bili smo kruto osamljeni. Vsi so se že porazgubili po sobah, le mi smo vztrajali na zastonji sobi in fair odnosu so strank.

Ko je generalni direktor odhropel prvo kitico, je šel za pol ure igrat biljard (?). Po pretelu tega časovnega obdobja smo še vedno gnjavili ženski na sprejemnici in ena je videla edini izhod v tem, da ga znova pokliče. Spet je odhropel in spet odšel na biljard.

Z Angležem in Izraelko smo imeli sranja dovolj in kar hoteli nasilno vseliti kakšno sobo. Punka je sobarici v hebrejsčini (mar ni življenje sladko) raztrolmačila našo težavo in razumevajoče nam je odprala sobo. No, pizdarje so bile še v faziji kuhanja. Po pol ure smo bili razkrinkani: tolpa treh namesto štirih. Receptor nas je zatolil v samih usravnih spodnjicah. Ni se dal zmesti. Preprečeval nas je na našem neodgovornem početju, o tem, da je sobo treba plačati in da ni nujna krvida, če so nas dali na drug avion. »Seveda ni. Mi smo butci, ker nismo šli dan prej, ko avion je normalno poletel.« Po dvanajstih minutah je bil izid neodločen 0:0 z receptorjevo prednostjo domačega terena. Le-to je na našo veliko žalost nasilno izkoristil. Os desetih zvečer je šel po letališčega milicinika. Le Bog in on sam vesta, kako mu je nataveli, s kakšnimi kapitalističnimi strelici ima opravka. Kajti tovarši milicinik se je v sobi narusal z električnim pastirjem!!

Diskusija je bila kajpak takoj prekinjena. Po pasje potuhnjeno smo mu sledili nazaj na recepcijo. Tolpa treh je bila premagana. Komunizem je znova slavil. Kitajska mrha se je zmagovalno smejala, saj smo ji dajali vsak po dvajset FEC.

In da sedaj seveda ne bi kdo misil, da sem ne slednje jutro leta! Moja prtljaga že, jaz pa ne.

Prepozen sem bil. Prehitela me je skupina oficirjev, ki je živčno hitela v Chengdu. Spet moja teknika preprečevanja ni obrodila. Do popka sem imel obešeno tudi kravato, tako je bil image ustrez... Sem profesor s harvardske univerze in ob enajstih imam sestanek in predavanje na chengdujski univerzi. Navedel sem celo ime rektorja ki bi me moral čakati na letališču. Nič. Letalo je bilo res polno, a vendarle...

Kravato nosim s seboj za intervencijske posege. Bal sem se nameč na film in na letališču sem hotel dajati čim uradnejši videz. Tibet je bil še vedno zaprt in Lhasi so se razširile govorice, da zaplavajo filme na meji z Nepalom in na letališču Gonggar. Popotniki smo demonstracije razumljili na veliko snemali in Kitajci so si mučno prizadevali, da te slike ne bi prišle v svet. Pa so in dobro je, da smo bili tistega krvavega prvega oktobra 1987 v Lahasi. Kaj bi se zgodilo sicer? Names

štěsto često mrtvih?

Tona kamnov mi je padla s srca, ko sem na čarini in rentgenskemu pregledu zagledal pet mladih deklet. Računal sem na vrhunski šarmerski nastop in reševanje filmov, ko že vidim, da so kontrole le rutinske. Slike so bile že v svetu in zlepšile ne bi imelo smisla. Čez pol drugo uro sem vojaško postrojen na praznem(!) letališču čakal da pristane tulpolje xy. Pristal je in ven se je pričkal kapitan s popackano srajco, manjkajočim gumbom ter odpetim razporkom v mednožju. Ko je dan znak, so se po stopnišču vsuli potnik. Oni, meni, mi notri.

Na sedem tisoč metrih zauščam Tibet. Bajon

polet z bajno vidljivostjo. Oblaki gosto prikrivajo vse do višine 5.000 metrov. Na jugu ven rinejo le

vrhovi indijske Himalaje in ledeniška »ezera turkiznih barvnih odtenkov. Stewardesse namesto pi

va delijo pisarniške spenjače (?) v obliki obeska za ključče. Po uru leta ter mesecu dni tibetanski sonca letalo zarije v deževne sichuanske oblike.

Tibet je ostal zgoraj v nebesih, visoko zgoraj v brezmadežnem lamaističnem vesolju.

nimi stresi, konfliktimi situacijami, preutrujenostjo, nezadovoljstvom okolja, pojavo strahu, jezje in ostalih negativnih emocij. No, prav tu si lahko v veliki meri pomagamo s TM.

TM nam pomaga do sprostitev, do premagovanja ovir, stresov, usakdanjih napetosti, toda za vse to moramo nekaj storiti. Najprej moramo znati opazovati sebe in zaznati v sebi najšibkejše, najbolj prefinjene misli, te-te potem usmerjamo. In še to; človeka moramo znati opazovati v celoti. Takò sebe, kot svoje sodelavce, znanec. Še vedno pa velja tisti starrek: ZDRAV DUH V ZDRAVEM TELESU, zato s slabimi mislimi proč.

Točno o TM. Praktično bodo predavanja, meditacije še naprej vodili: dr. Dušan Pajin, urednik Nolit-a, dr. Zdravko Pleček, ing. Branko Čišić in Milija Petrović, vsi iz jugoslovenskih TM centrov.

Tomaž Iskra

Investitor Skupnost za cel Slovenia v odločbi predpisom nem roku ni pridobil gradbenega dovoljenja in takrat tudi pričel z gradnjo. Cestno podjetje Kranj je kot upravljalec celogledo ceste ter objektov v njej.

Znano je bilo, da je most Pišnico pri Jasni dotrajao. V točnjem letu je prišlo do škod na nosilni leseni konstrukciji ter zaradi varnosti meta mostu (5 t).

Na osnovi omejitve nosilcev in tem prevoznosti ceste pri Vršiču, sta občini Tolmin in senice ostro protestirali, pose turistične sezone.

Cestno podjetje iz Kranja izvedelo delna sanacija delovno na starem mostu ter s tem z novo zagotovilo prevoznost z silnostjo 12 t.

Skupnost za ceste Slovenije zaradi pretečne nevarnosti rušitve mostu, lahko tudi obremenitve, odločila, da nem doma pristopi k izgradnji nadmernega mostu.

V Komite za urejanje prostora in varstvo okolja občine Jesenice je izdal lokacijsko dovoljenje za rešitev, ki je bila odobrena leta 1982 s tem, da je ponovno predstavljal predlagajoči razprava za predlagovalev lokalnih smernic. Izdelana je bila lokacijska dokumentacija, ki je kot osnova služila za lokacijsko in vodnogospodarsko razpravo dne 14. 10. 1981.

V predlagovalev

obravnavane tri variante: most na lokaciji, most gorvodno, most dolvodno.

Izbira



# DOMACI ZDRAVNIK

## KROMPIR JE BOGAT Z VITAMINOM C

Krompir zasluži, da ga imenujemo zdravilno rastlino, že zato, ker je po njegovi zaslugi v Evropi praktično skoraj izginila množična bolezen: skorbut. Pred skorbutom niso trepeteli poprej samo pomorsčaki, tudi pri prebivalstvu na kopnem je bil endemični skorbut prav pogosten. Šele ko je postal krompir množična hrana, je ta bolezen, ki jo povzroča poškodovanje vitaminina C, občutno nazadovala. S krompirjem dobivamo dandanes največ vitaminina C. Čeprav vsebuje ta tako pomembni vitamin tudi skoraj vsa vrsta zelenjave, ga s kuhanjem skoraj popolnoma uničimo. Pri krompirju pa se ohrani. Sicer tudi krompir kuhamo in pečemo, vendar se kljub temu zelo velika količina vitaminina C ohrani in zadošča, da nas obvaruje pred skorbutom. Poleg velike hranične vrednosti vitaminina C – odkar se je krompir v Evropi močno razširil, je izginila tudi lakota, ki je poprej razsajala vsakih nekaj let, ki ga z njim sprejemamo vsak dan, ima krompir še toliko zdravilnih lastnosti, da ga lahko upravičeno imenujemo zdravilno rastlino.

Če popijemo 3-krat na dan po eno skodelico presnega krompirjevega soka, ne odpravimo samo nadležne zgage, ampak se prav kmalu zmanjša tudi prevelika količina želodčne kisline. Sploh je krompirjeva kaša pri želodčnih bolnikih pomembna sestavina dietne hrane. Prednost je tudi v tem, da se bolnik krompirja ne naveliča tako kmalu in da se z mlekom, maslom, smetano in jogurtom hranična vrednost ne samo poveča, s tem dosežemo tudi spremembo. Dobro se je obnesel tudi pri zdravljenju kroničnega zaprtja. Zjutraj dobi bolnik peten krompir s kavo, opoldne in večer druge krompirjeve jedi, večidel v kašasti obliki. Praviloma pride tretjega dne do obilnega normalnega iztrebljanja brez bolečin in krčev.

Velike količine kalija v krompirju pospešujejo tudi izločanje vode, zato lahko prenaprezenemu srcu bistveno pomagamo z neslanjo krompirjevo kuro.

Če so potrebne redilne kure, lahko s krompirjevimi jedmi dovajamo telesu tudi večje količine maščobe, ne da bi se povečala primesa maščobe pacientu uprla. K 150 g krompirja zlahka dodamo 40 g masla in 60 g tolčene smetane.

## UPORABA V LJUDSKEM ZDRAVILSTVU

Rezine surovega krompirja so hladen obkladek, ki ga položimo na vročo glavo ali pri ponavljajočem se glavobolu. Vročina bo ponehala.

Skuhan, topel in zmečkan krompir je dobrodejen obkladek pri zmrznenih udih in ozeblinah.

Krompirjev škrob se uporablja tudi za klistiranje.

## Šolarji, dobrodošli!

Šolsko leto se pri nas začne z majhno zamudo, šele oktober znova odpisovamo stran mladim dopisnikom. Medtem pa slednji pridno pišejo, rišejo, pesnijo, snujejo duhovite iskrice in pošiljajo izdelke na naš naslov. Zajeten kupček pošte se je že nabral na uredničini mizi. Risbe in spisi so uglaseni pretežno še na počitniške teme, kaj tudi ne bi bile, saj sta dva brezskrbna mesece pustila obilo neizbrisnih vtisov. Nekaj pa se je spletlo še prav po šolsko resnih, od šol v naravi, razmisljaj o knjigi, skrbih, ki navdajajo vsakogar ob vstopu v višji razred, tesnobi v novi šoli, med novimi obrazci... Tudi naše prvo druženje bo mozaik počitniških vtisov in prvih resnih tonov iz šolskih klopi, le toliko, da po polnem tromesečju obnovimo naše sodelovanje. Kaj se bo sicer to leto pojavljalo na strani, namenjeni mladim bralcem, pa prepustimo prihodnji številki.

Danes naj vam zaželimo le – tako kot avtorica enega današnjih prispevkov Urška Kolar - dober dan, šolarji! In veliko sodelovanja tudi v tem letu!

Uredništvo

## Med počitnicami

- Na morju sem najraje plaval, doma sem se vozila s kotalkami. — Roman
- Bil sem na Triglavu. — Marko
- Pri babici sem igral nogomet. — Darko
- Peljal sem se v glerjeru. — Veljko
- Doma sem božal rucke. Vozila sem se s kolesom. — Nina
- Skakal sem v morje. — Jure
- V Bernardinu sem se potopalj. — Almir.

Učenci 2. b. OŠ  
Cvetko Golar  
iz Škofje Loke

## Dober dan, petošolci

Čakala sem, čakala in dočakašo. Prvi dan pouka je divjaški in nadoveden. Vsi s Kokrice smo ostali pred garderobo in gledali okrog sebe. Nismo si voščili dober dan. Drugi dan je bilo že zanimivo. Ugotavljala sem, da je ta Sara, ta Sandra, druga Mirjana, tretja Janja...

Dober dan, ponedeljek, tretji dan. Bil je prijeten. Rekla sem: »Kako bo lepo ta štiri leta, saj je šola boljša kot naša prejšnja, Kokriška. Resda je treba bolj zgodaj vstajati, pa nič zato. Tudi

Urška Kolar 5.c  
OŠ France Prešeren Kranj

## ZA DOM IN DRUŽINO, IZ ŠOLSKIH KLOPI

# PET MINUT ZA BOLJŠI VIDEZ

## OLJE ZA PRSI

Za nego občutljive kože na prsih kozmetičarke priporočajo mandlijovo olje in timijan.

20 g timijana prelijemo s pol litra vrele vode, posodo pokrijemo in pustimo stati čez noč.

Kožo na prsih najprej umivamo s hladnim zeliščim čajem, putimo da se samo posuši, nato pa kožo natanko namažemo z mandlijevim oljem.

## O LASTNINI SO REKLI

Tisto, česar ne moreš obdržati, ni tvoje.

Atila

Lastnina je past: tisto, kar mislimo, da imamo, ima nas.

Karr

Cím več daješ, tem več imaš.

Lao – Ce

## PRAV JE, DA VEMO

### ZNATE ZAVRETI MLEKO?

V vsakem gospodinjstvu moramo imeti za mleko posebej dolčeno posodo, v kateri ne kuhamo ničesar drugega, kot mleko. Tudi tedaj ne, kadar se nam zelo mudi in nam je posoda za mleko najbolj pri rokah.

Preden vlijemo mleko vanjo, jo oplaknemo z mrzlo vodo; s tem preprečimo, da se mleko ne prismodi, kar se zgodi zato, ker del mlečne beljakovine, ki se imenuje albumin, zakrkne in se prime dna posode.

Počasno vrenje je za mleko zelo nevarno. Često je vzrok, da se mleko zgosti, in sicer zato, ker je temperatura med 25 in 40 stopinjam. C najugodnejša za razvoj bakterij, ki povzročajo mlečne spremembe. Prav tako kakor moramo gledati, da z naglim segrevanjem hitro prekoracimo omenjeno temperaturo, moramo tudi paziti, da iz istega razloga mleko hitro ohladimo pod to temperaturo in ga pod njo tudi ves dan držimo. Zato ga v poletnem času postavimo na hladno ali v mrzlo vodo, ki jo večkrat na dan menjajmo. Tako se mleko tudi v veliki vročini navadno drobro drži, še zanesljiveje pa v hladilniku. Posebno je to važno v družinah, ki imajo majhne otroke.

Mleko nadalje tudi ne smemo predolgo kuhati, ker bi uničili v njem vitamine.

Ljubezen zraste čez noč. Prijateljstvo potrebuje za to leta.

Bismarck

## POSKUSIMO ŠE ME

### OCVRTE NADETE PEČENE PAPRIKE

8 rdečih mesnatih paprik, 400 g mletega mesa, 1 jajce, 50 g kruha, prepražena čebula, česnek, poper, peteršilj, moka, 2 jajci, drobtine, maščoba za cvrenje.

Paprike (ne pekoče) spečemo v pečici in jih naložimo v skledo ter pokrijemo. Ko se ohlade, jih olupimo in odstranimo semena. Očiščene paprike napolnilo z mesnim nadhom, sploščimo v obliko zrezka, paniramo in ovremo v vroči maščobi.

Nadev: Mletemu mesu primesamo jajce, v vodi namočen in ožet ter zdobjen kos kruhove sredice, prepragočeno čebulo, česen, poper in sesekljani peteršilj. Vse dobro pregnetemo.

### PEČENA PAPRIKA V SOLATI

800 g mesnatih paprike, zelene ali rdeče, 1 paradižnik, 1 čebula, 8 žlic olja, 40 g kisa, peteršilj, sol, orehova jedra (po želji).

Papriko od vseh strani popečemo nad močnim plamenomali pa jih postavimo v pečico pod žar in jih enkrat ali dvakrat obrnemo.

Pečene paprike postavimo za nekaj minut v pokrito posodo, da jih kasneje laže olupimo. Olupljeni papriki odstranimo semene, jo posolimo, pokljamo z oljem in kisomo, potresemo z nasekljano čebulo in pustimo v tej marinadi 10 do 15 minut.

Z začimbami prepojeno papriko zložimo na velik plitev krožnik. Lahko je tudi narežemo na razine ter zvijemo v polžke.

Solato okrasimo z rezinami paradižnika in po želji tudi z orehovimi jedrci. Potresemo z drobno nasekljano čebulo ter petersiljem.

### ZDAJ PA BO

Pavle si je dolgo domisljal, da je pes. Po dveh letih se je končno ozdravljen vracač iz bolnišnice, ko ga sreča prijatelj Peter:

— O, poglej ga! Si spet zdrav?

— Popolnoma zdrav! Samo potipaj, kako imam mrzel smrček.

**ureja DANICA DOLENČ**

## Slovenija – Moja dežela

Slovenija, lepa dežela, ki se razlega od naših očakov s simbolnim Triglavom tja do Jadranškega morja, od Goriške do štajerskih gricov, posejanih v vinogradih. Tako lepa dežela je to. Toda videz var. To lepoto razjeda neprizajnost, surovost in brezobjektivnost ljudi. Danes težko dobiš res prijaznega človeka. V trgovini, na pošti, v banki, turistični organizaciji, se tako težko pogovarjajo, tako težko izdavijo dober dan ali na svedenje. Mar je tako težko? In to ravno v Sloveniji, ki je krizišče poti iz drugih evropskih držav. Ali kdaj pomislimo, kako se počutijo tujci, ki pridejo na Bled, ki ga je opeval celo naš Prešeren, in ne najdejo niti parkiršča za svoj avto? Kako se počutijo v Bohinju, kadar se hočajo osvežiti v jezeru, na prodnato obalo, polno odpadkov in ogorkov. Ne smemo dopustiti, da bi naša dežela postala en sam velik koš za smeti. Ne smemo dovoliti, da gostje odhajajo od nas nezadovoljni. Storimo nekaj zase! Koliko lepih krajev imamo, koliko razpadajočih hiš. Mar jih ne bi mogli obnoviti? Dobra se mi zdi akcija Izčemo dobrega gospodarja. Toda ali nam bo uspelo, kar si želimo? Če bi nam to uspelo, bi naša Slovenija vzvetela in postala res lepa. Do takrat lahko le upamo. Če ne drugače, naj velja vsaj – Slovenija, moja dežela.

Alenka Bešter 7.a  
OŠ Lucijan Seljak  
Kranj

## IZ ŠOLSKIH KLOPI

### Knjiga, moja prijateljica

Knjiga, ta beseda mi nikoli ni šla v glavo. Po pravici povedano, se besed in zgodob nimam lotil prej kot v prvem razredu. Moja prva prebrana knjiga je bila Prva berilo. No, počasi pa sem le začel brati, vendar na čuden način. Če sem že bral, sem prebral pol knjige, in začel brati drugo.

Nastopil je moj deseti rojstni dan. Tetka mi je podarila knjigo. Sicer je bila zavita, vendar sem po obliki sklepala, da je knjiga. Odvila sem ovitek in odprla... zelo sem bil presenečen nad naslovom. Pisalo je: Marco Polo. Stekel sem v sobo in se zasanjal v besede. V dnevnici so kmalu opazili, da manjka najpomembnejši član slavja. Mami je šla pomome. Ko me je dobila v sobi s knjigo, je kar debelo pogledala. Gotovo si je mislila: »Čuden tič. Najprej se krega za vsak prebran stavek, zdaj pa...«

Slavje se je končalo, jaz pa sem bral in bral. Od takrat se mi je branje kar dobro popravilo. Vendar je bil en problem. Bral sem le knjige na temo zgodovina, preteklost, vojskovanje in nič drugega. In še danes je tako.

Klemen Srebotnjak 6.c  
OŠ France Prešeren Kranj



Marija Kozin 3.a  
OŠ Ivana Groharja Škofja Loka

### Navihanec

Ze v mladih letih sem bil zelo navihanec in živ. Nekega sončnega dne sem se sprehabal. Kar naenkrat mi je šinilo v glavo, da bi naredil kakšno lumparijo. Pobral sem kamen in ga vrgel v okno. Nato sem se ustrašil in zbežal. Drugi dan sem videl, kako je steklar dajal steklo v okno. Nikoli niso ugotovili, da sem to storil jaz.

Miha Erjavec  
5. c. OŠ Marija Valjavec Preddvor

Zaplaval sem  
Nestrpno sem čakal, kdaj bomo šli na morje. V sredo, ko sem prišel domov, sem pripravil vse, kar sem rabil. Mama je vse to zložila in dala v potovalko. Ko smo prišli v Pineto, smo imeli nekaj časa počitka, kajti bili smo zelo utrujeni. Po kosišu smo imeli preizkus plavanja. Določili smo tudi skupine. S tovarišem smo se potopljali in videni veliko različnih školjk. Užival sem, kadar so valovi močno pljuskali ob obalo in nam je to varično dovolil iti v vodo. Občudoval sem školjke, ki smo jih pri potopljivanju prinašali iz morskih globin, saj jih doslej še nisem viden. Učili smo se skakati v vodo na glavo in prsnost plavati. Predzadnji dan smo preizkušali, kdo hitreje plava. Jaz sem osvojil bronastega delfina. Na žalost sem bil prepočasen, da bi dobil srebrnega. Lepo mi je bilo, le voda bi moral biti toplejša.

Matej Kuhar 4.a  
OŠ Davorin Jenko Cerknje

Ko sta mi očka in mati povedala, da ne gremo taborit na morje, sem bil žalosten. Potem sta mi rekla, da gremo potovati po Bosni in Hercegovini. Odgovorili smo. Prvo mesto, kjer smo se ustavili, je bilo Jajce. Tam sem si ogledal zanimive slapove reke Plive in hišo, kjer je bilo drugo zasedanje AVNOJ. Pot smo nadaljevali proti Sarajevu. To je lepo mesto. Največ časa smo preživeli v starem delu mesta. Hiše so tu precej drugačne. Veliko je džamij, to so cerkev muslimanske vere. Tudi mesto Mostar mi je ostalo v lepem spominu. Videl sem, kako z znamenitega mostu mladi fantje skačejo v mrzlo Neretvo. Iz Mostarja smo se odpeljali v Dubrovnik. Čeprav je bila pot zanimiva, sem bil srečen, da smo končno prišli do morja. Nekaj dni smo se kopali in slišeli ter si ogledovali Dubrovnik. Zanimivosti je bilo iz dneva v dan in več. Pot proti domu sem večinoma prespal. Domu sem pogledal na zemljevid in vidi, kako dolgo pot smo prevozili.

Jure Škrbec  
3.a OŠ Ivana Groharja Škofja Loka

Z ekološkega tabora na Bobovku

## Mladi raziskovali živalstvo in rastlinstvo

**Bobovek, 29. septembra - Med 20. in 24. septembrom 1988 je na Bobovku potekal 3. ekološki tabor, na katerem je sodelovalo 20 mladih srednješolcev iz Kranja in ljubljanskih študentov. Zaradi dosedanjih ugotovitev so raziskovalci opozorili na vse širše ogroženje tega rezervata.**

Osnovni namen taborov, ki jih prirejajo na Bobovku na pobudo ekološke skupine pri občinski konferenci ZSMS v Kranju od 1986. leta, je seznanjanje mladih z metodami znanstvenoraziskovalnega dela. Razen tega je bil cilj vseh dosedanjih raziskav opis trenutnih razmer v bobovškem močvirju, primerjava s stanjem ob osnovanju naravnega rezervata Bobovek 1981. leta in sestava smernic za nadaljnje naravovarstvene ukrepe.

**Delo na letošnjem taboru vodimo trije mentorji iz pridrževalnega muzeja Slovenije in biotehniške fakultete v Ljubljani, » je uvod pojasnil Tomi Trilar, diplomirani biolog iz Kranja, pa dodal: »Dvajseterico srednješolcev iz Kranja in študentov iz Ljubljane smo razvrstili v štiri skupine, ki se ukvarjajo z botaniko, ptici, malimi sesalcem in kemijsko analizo vode. Raziskovalno delo na terenu je pestro, a tudi zahtevno. Za sesalce, na primer, nastavimo vsak večer okrog 200 pasti, iz katerih poiščemo zjutraj okrog 20 živali in potem zbrano gradivo obdelamo po osnovnih principih. Ptice privabljamo ves dan na mrežo; ulovimo jih, zapišemo biometrične podatke in jih spet vrnemo v naravo.«**

tovil biolog Trilar in povzel: »Zaradi porušenja naravnega ravnotežja danes na Bobovku ni več redkih ptic gnezdišč, kot sta rakan in mala bobnarica. Ker so ribiči naselili v jereca neavtohtono ribo beli amur, ki je temeljito počistila plavajoče vodne rastline, se tod ne ustavlajo več mnoge ptice selivke na preletu. Zato se z ribiči dogovarjam, glede nujnosti ohranjanja trtišč, predlagali pa jim bomo tudi pomoč pri prebirjanju rib pred naseljevanjem v ribnike.«

Čeprav je v bobovškem rezervatu prepovedan tudi lov, tod pogosto pokajo puške. Drugačen hrup povzročajo obiskovalci raznih družabnih prireditve znotraj rezervata, kjer to dovoljeno. Na zavarovanem območju prav tako niso dovoljene razne rekreacijske dejavnosti, a vendar nekateri čolnarijo, drugi jahajo in tako naprej. Še bolj kot to zaskrbljuje, da kranjski konjenički klub ni uredil kanalizacije in konjušnice. Iztoki bodo lahko prodri v zgornji ribnik Krokdolinko in med drugim ogrozili redko vrsto vodnega hrošča. Starejši Čukov bajer pa je že tako onesnažen s kanalizacijskimi izlivmi iz vasi Bobovek.

Takšne razmere so člani kranjske ekološke skupine



Ali bodo raziskovalci v Bobovku našli vse manj zanimivih vrst ptic?

Ker doslej na taborih niso posebej raziskovali rastlinstva, so tokrat posvetili precej časa tej nalogi. Skupaj s tremi mladimi jo je opravil asistent na ljubljanski fakulteti za bio-

mladih spodbudile, kot je nagnil njen član Tone Trebar, da so na letošnji tabor povabili predsednika kranjske občinske skupščine s sodelavci. Pripravili so predlog ukrepov, s



Biolog Tomi Trilar razlaga mladim postopek pri biometričnih meritvah ptic.

**Biolog Boris Turk.** Kakor je ocenil, je njihov najpomembnejši prispevek popis rastlin, ki rastejo v močvirju, pa kartiranje rastlinskih združb. Kot posebno zanimivost je omenil nekatere združbe vodnih rastlin, ki drugod po Sloveniji niso več pogoste. Prav zato je toliko bolj škoda, da se trtičje ob robu jezera uničuje zaradi izsuševanja in drugih posegov.

katerimi naj bi pristojne službe in organizacije zavarovalne nadaljnje propadanje edinstvenega naravnega rezervata.

Ta zanimivi košček narave bo treba ohraniti, kakor so gostje pritrdirli ekologom, zaradi značilnih živalskih in rastlinskih vrst. Seveda pa bo takšno ravnanje koristno tudi za mlade raziskovalce. Udeleženca tokratnega tabora, študentka biologije Tjaša Pogačnik iz Kranja in dijak gimnazije Gregor Aljančič iz Kranja, sta namreč v en glas priznala, da je raziskovanje v naravi privlačnejše od poslušanja predavanj v učinkovitejše od učenja iz knjig.

Besedilo in slike: S. Saje

### Nerazumna človekova dejanja

»Trtičja so se od 1981. leta zmanjšala za tretjino,« je ugo-

### ZANIMIVOSTI, REPORTAŽA

# Kemija prihaja tudi v šport

Telesna zmogljivost športnika je danes predmet strokovnega pristopa. Pravilna prehrana, presnova, izrabla energije, uporaba zdravil in sportnikom, trenerjem, vodjem klubov in drugim predstavili na tudi probleme, ki jih ima športna medicina, ko ohranja in tudi boljuje zdravje športnika. O vlogi te medicinske veje je govoril dr. Vanja Vuga z Dispanzerja za športno medicino in rekreacijo Ljubljani. Dr. Dražigost Pokorni z Inštituta za higieno pri Medicinski fakulteti je govoril o sestavinah športne prehrane. Presnovi hormoni pa je bila tema, o kateri je sprogorovoril dr. Miša Pfeifer z Klinike za endokrinologijo in bolezni presnovi pri UKC. O zdravju in pomagalih v športu pa je govoril dr. Ladko Korošec z Inštituta farmakologije in eksperimentalno toksiologije pri Medicinski fakulteti. Objavljamo del njihovih skrajšanih prispevkov.

Tudi letošnja olimpiada, ki se je v nedeljo tako lepo in tudi za naše športnike uspešno končala v Seulu, ni bila brez temnih lis. Misleni so škandali, ki so jih povzročila nedovoljena zdravila in druga pomagala, ki jih je medicinska komisija pri Mednarodnem olimpijskem komitevu prepovedala. Medtem ko je v Seulu potekala olimpiada, se je v Kranju odvijal mednarodni festival športnega in turističnega filma, ki je kot spremljajočo prireditev organiziral strokovno posvetovanje z naslovom Sportna medicina med vrhunskim športnikom in rekreativcem.

Štirje strokovnjaki z različnih področij medicine so zbranim

## Doping — zlo sodobnega športa

**Dr. Ladko Korošec:** Medicina poznava vrsto snovi, ki se v športu uporabljajo kot zdravila, pomagala, kot poživila, vse z namenom povečati športne dosežke. Ločnica med uporabo in zdravljene snovi v športu je izredno tanka. Tudi zadnja olimpiada ni bila brez škandalov v zvezi z zdravljem teh pomagala.

Razlog je znani — za vsako ceno povečati športne dosežke, pri tem pa se ne ocenjuje škoda na samem športniku in še druge posledice. Ekonomski, socialni in celo politični zahteve po zmagah pa seveda dodatno silijo športnika, da posega po prepovedanih ali pa ne po prepovedanih pomagalah.

Pri vrhunskem športu pa tudi pri rekreativnih se pojavlja vse večja potreba po intenzivnem treningu. To pa imajo seveda tudi posledice: sprememba bioritma in včasih tudi psihične posledice, to pa vpliva tudi na harmoničen razvoj osebnosti športnika. Trening seveda lahko povečamo na dva načina — s kvaliteto in intenzivnostjo. Toda tu trčimo na dve prepreki — na razpoložljivi čas in na energijske vire. Zato moramo v športno medicinski znanosti upoštevati prilaganje organizma na te stres, na večje napore, po drugi strani pa je treba upoštevati tudi psihične lastnosti posameznega športnika.

Direkten vpliv raznih zdravil, pomagala, dovoljenih in nedovoljenih za doseganje večje telesne zmogljivosti, je izjemno majhen. Osnova je se vedno izključno le trening. Strahovita nevarnost uporabe teh ergogenih snovi pa je v tem, da postane športnik (pa tudi športni organizatorji) vse bolj psihično odvisen od njih. Športnik vse manj zaupa samemu treningu, vse bolj pa tabletam, medikamentoznemu zajtrku oziroma snovem, ki jih vnašamo v organizem na druge načine.

Pomagala v športu imajo več namenov: aktivirati energetske zaloge organizma s pomočjo farmakoloških sredstev, obogatiti zaloge ogljikovih hidratov in maščob, beljakovin, presnovi aktivnosti organizma je treba dvigniti na višji nivo, ob tem pa tudi odstraniti čim hitreje snovi tudi iz telesa. Ne smemo pa pozabiti tudi na mineralno-vodno ravnotežje. Treba pa je tudi poskrbeti za nemoteno delovanje kardiovaskularnega sistema itd.

### Ni tršega dela, kot je vrhunski šport

**Dr. Vanja Vuga:** Danes je šport, zlasti tisti v višjih kakovostnih razredih trdo delo. Nobeno poklicno delo, tudi ne tako, ki poteka v izjemno neugodnih klimatskih pogojih, ni primerljivo z napor, ki so jim med treningom izpostavljeni zlasti vrhunski športniki. Za boljše razumevanje tega naj navedem nekaj podatkov. Na olimpijadi v Berlinu leta 1936 je na primer za osvojitev zlate medalje v nekaterih športih zadostovalo število 2-3 treningov tedensko; danes dva do trije treningi dnevno niso redkost. Kdor želi danes postati vrhunski veslač, mora letno preveslati 10 do 12 tisoč kilometrov. Vrhunski plavalci preplavajo dnevno 8 do 20 km, atleti dolgorogači pretečejo tedensko 120 - 220 km. Metalec kopja opravi okoli 6000 metrov 800 g težkega kopja v sezoni v kombinaciji z rednim tedenskim treningom moči, med katerim dvigne skupno 40 do 60 ton. To pa je še vedno malo v primeri z dvigalcem uteži, ki dnevno dvigne 60 do 90 ton. Ob vseh teh izrednih naporih pa stoji zdravnik medicine športa pred izredno težko nalogo: ohraniti ali izboljšati zdravje športnika.

Tretji razlog zaostajanja v rasti teh športnikov pa je omemljene v prehrani. To je pomembno predvsem pri telovadkah in tudi pri baletkah. Pri teh dveh športnikom, trenerjem, vodjem klubov in drugim predstavili na tudi probleme, ki jih ima športna medicina, ko ohranja in tudi boljuje zdravje športnika. O vlogi te medicinske veje je govoril dr. Vanja Vuga z Dispanzerja za športno medicino in rekreacijo Ljubljani. Dr. Dražigost Pokorni z Inštituta za higieno pri Medicinski fakulteti je govoril o sestavinah športne prehrane. Presnovi hormoni pa je bila tema, o kateri je sprogorovoril dr. Miša Pfeifer z Klinike za endokrinologijo in bolezni presnovi pri UKC. O zdravju in pomagalih v športu pa je govoril dr. Ladko Korošec z Inštituta farmakologije in eksperimentalno toksiologije pri Medicinski fakulteti. Objavljamo del njihovih skrajšanih prispevkov.

Paziti je treba na prehranjevanje mišic ter poskrbeti ob večjih obremenitvah za pravilno delovanje jeter. Ne najmanj pomembna je tudi skrb za imunoski in hormonalni status športnika.

V te namene imamo: hranila, to je kombinacija beljakovin, ogljikovih hidratov in maščob v uravnoteženi prehrani. V drugi skupini so vitamini, pri katerih pa včasih pri kombiniranih preparativih tudi pozabljamo, da med njimi pride do medse-

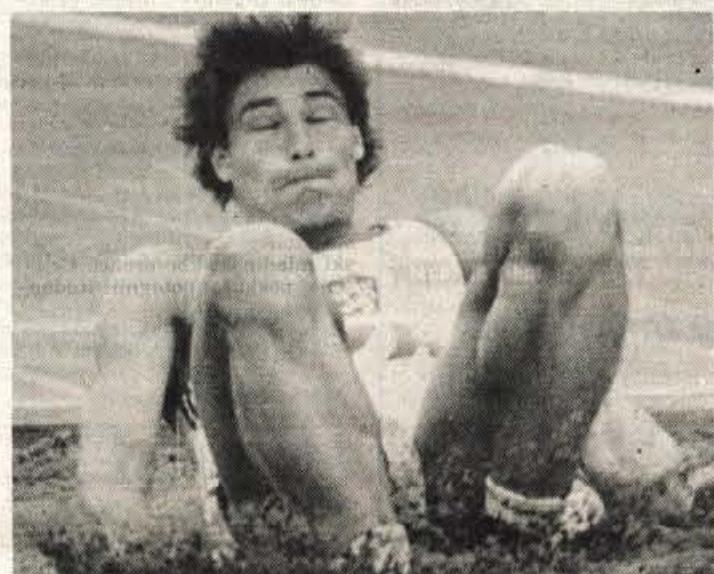


Foto: G. Sinik

bojnega vplivanja. Tretja skupina pomagala pa so zdravila v ozemlju misli besede.

Pri hranilih in vitaminih seveda ne more biti kakšne povezave z dopingom. Drugač pa je z zdravili, ki se kot sredstva za bioritmizacijo v športu uporabljajo z določenimi omejitvami. potrebna sta namreč strog zdravniški nadzor in dosledno upoštevanje seznama v športu prepovedanih zdravil. Ta seznam določa medicinska komisija pri Mednarodnem olimpijskem komitevu in ga tudi nenehno dopolnjuje. V mejah dovoljenega se v športu uporabljajo predvsem kombinirani preparati, ki povečujejo gibalne sposobnosti s povečevanjem učinkovitosti mišičnega dela in povečujejo pogojno reflektorno senzorično dejavnost, hkrati pa preprečujejo ali vsaj zmanjšujejo fizične in čustvene stres. Sposobnost učinkovitega mišičnega dela povečujemo s sredstvi, ki pospešujejo

substance, ki v zdravstveni praktiki naslovi so kvečjemu v območju terapije, nikakor pa ne je preventivni, kar bi bilo v športu mogoče do neke mere braniti v času priprav ali sanacije po-

dr. Miša Pfeifer

## Negativni učinki športa

V športu kot kaže ne gre tudi brez slabih učinkov na športnike. Omenim naj le dvoje takih negativnih plati. Zaostajanje v rasti je posebno opaziti v gimnastiki in tudi pri baletu. Telovadke in telovadci so precej nižje rasti kot njihovi vrstniki. Strokovnjaki se že daje časa ukvarjajo s tem in iščejo razloge za ta pojavenje. Eden od njih je selekcija. Za gimnastiko se izbira predvsem nizke, majhne otroke že pred puberteto. Že po naravi upočasnjena rast se pri teh športnikih zaradi treninga docela ustavi. Če trening prekinejo, to spodbudi nenadno nadomeščanje rasti. Običajno se zgoditi, da športnik v kratkem času zelo hitro zraste. Če pa začno znova trenirati, pa se rast znova ustavi. Na rast športnika torej vplivajo se nekateri drugi dejavniki in selekcija ne more biti osnovni vzrok majhne rasti.

Tretji razlog zaostajanja v rasti teh športnikov pa je omemljene v prehrani. To je pomembno predvsem pri telovadkah in tudi pri baletkah. Pri teh dveh športnikom, trenerjem, vodjem klubov in drugim predstavili na tudi probleme, ki jih ima športna medicina, ko ohranja in tudi boljuje zdravje športnika. O vlogi te medicinske veje je govoril dr. Vanja Vuga z Dispanzerja za športno medicino in rekreacijo Ljubljani. Dr. Dražigost Pokorni z Inštituta za higieno pri Medicinski fakulteti je govoril o sestavinah športne prehrane. Presnovi hormoni pa je bila tema, o kateri je sprogorovoril dr. Miša Pfeifer z Klinike za endokrinologijo in bolezni presnovi pri UKC. O zdravju in pomagalih v športu pa je govoril dr. Ladko Korošec z Inštituta farmakologije in eksperimentalno toksiologije pri Medicinski fakulteti. Objavljamo del njihovih skrajšanih prispevkov.

ti je namreč zelo pomembno, da so športnike vteči in da nimajo odvečne maščobe. Včasih se resnično izkaže, da prehranjevanje športnic ni ustrezno in da je tudi to eden od razlogov za zaostajanje v rasti.

Za te športnike pa je značilno še nekaj — zakasnitev pubertete. Navadno začnejo trenirati že v prvih razredih osnovne šole, in potem ko pridejo v leta, ko se navadno začne obdobje pubertete, se zgodi, da je ta enostavno ne nastopi. Že kar običajno je, da se pri njih puberteta odmakne kar za več let, odvisno pač od panoge športa, ki jo goje. Ugotovljeno je, da imajo nekatere baletke prvo menstruacijo še pri osemnajstih, devetnajstih letih: menstruacija pri njih kasni zaradi prenizke telesne teže, neustrezen prehrane, pa tudi vpliv treninga na delovanje hormonov.

To ni neposreden vpliv na hormonske žleze, pač pa vpliva na višje centre, ki regulirajo izločanje hormonov — hipotalamus in druge centre. Rešitev se ne poznamo. Dejstvo pa je, da vsi ti

otroci ali mladinci znova začnijo rasti, ko preneha trenirati. S povečanjem telesne teže pri dekleh se običajno pojavi tudi menjavna strucija.

Zanimivo pri vsem tem pa je, da telesni napor, tako so pokazalo raziskave, dejansko vpliva na povečanje rastnega hormona. Toda to je trenutni test, mehanizmi, upočasnjujejo telesno rast, drugačni. Medenje štejemo utrjenost in nezadosten počitki med treningi. Pri normalnem otroku se rastni hormon v večjih koncentracijah izloča predvsem v ponoči. Če pa nastopijo omenjene faktorje (utrjenost), vplivajo na spanje, manjša je sprosost, tudi pri nočnem počitku. Zato tudi ni takih dvigov koncentracij rastnega hormona. Prav izstanek teh »nočnih« koncentracij hormona očitno povzroča zaostajanje v rasti. Mehanizmi pa so pri človeku so torej bolj kompleksni.

# INTELEKTUALNO NABITA BOMBA

Tokratno mladinsko stran v Gorenjskem glasu smo namenili študentom v naši regiji. Pripravili smo okroglo mizo, na kateri smo predvsem želeli razjasniti aktualni gorenjski studentski trenutek in najti odgovor na očitke, da so študentje v regiji popolnoma neaktivni.

Našemu vabilu na okroglo mizo so se odzvali Andrej Prija, predsednik Kluba študentov Kranj, Matjaž Skube, predstavnik Kluba študentov z Jesenic, Šlubar, predstavniki OK ZSMS Tržič in predstavnika Višje šole za organizacijo dela v Kranju - Nevia Božič, prodekan, ter Igor Smajdek, študent. Predstavnikov iz škofoješke in podkraješke občine po trditvah sekretarjev OK ZSMS ni bilo mogoče zagotoviti.

Gorenjski glas je spraševal urejene Bešter, ki je pogovor tudi pripravil za objavo, fotografije so delo Gorazda Šinika.

## Neaktivni študent

Začnimo z elementarnimi temi - kako imate urejeno prostorsko vprašanje in na kakšen način prihajate do denarja za finančiranje svojih akcij?

Prija: »Mi uporabljamo prostor, ki je sicer last OK ZSMS. Je soba na mladinskem servisu, ki je prosta v času vikendov, obenem pa petkih, s čimer zadovoljni. Kar se tiče delovne dejavnosti - Klub študentov Kranj (KŠK) je rad samostojen in poskuša sredstva za svoje delo zagotoviti sami in sicer s spontanim plesom, nekje v začetku novembra, in brucovanjem, v zadetku leta. Menim, da nas ZSMS mora finančno pokriti, če vendarimo v primanjkljaj, kajti ujemamo v mladinski organizaciji.«

Skube: »Prostote smo dobili razstavnim prostorom. Dovzet je kletni prostor, ki je mrežel in vlažen, vendar ga poskušamo vsaj malo prediti. Financiranje naše dejavnosti se izvaja s pravljivo raznih družabnih sredstev.«

Božič: »Pri nas je posebnost tudi to, da se približno 60-70 odstotkov študentov vozi, stanuje v Kranju ali Ljubljani.«

Če bi pogledali gorenjske razmere, ki se tičejo formalne organizirane studentskih klubov, lahko rečemo, da po organizacijski plati ni trdnost. Cemu?

Prija: »Vsekakor je velik problem bližina Ljubljane. Tisti, ki stanujejo v Kranju in se vozijo v Ljubljano - nimajo stanovanjskega problema, imajo urejeno prevozno karto, nimajo prehrambenih problemov. Če v tem kontekstu primerjam mariborske, novomeške študente... imajo le-ti motivacijo, da se družijo, na primer samo domotožje. Drug problem je, da je student lahko aktiven v šoli ali doma, v ZSMS ali kjerkoli drugje. Lahko si družbenopolitično aktiven, ali na področju športa, kulture... Tukaj pridejo tudi do drugega dentski domovi prepolni (spomnimo se demonstracije), kar pa se tiče zasebnih sob, so le-te tako obupno drage, da mnogi ob drugih stroških ne zmrejo plačevanja.«

Božič: »Pri nas je posebnost tudi to, da se približno 60-70 odstotkov študentov vozi, stanuje v Kranju ali Ljubljani.«

Če bi pogledali gorenjske razmere, ki se tičejo formalne organizirane studentskih klubov, lahko rečemo, da po organizacijski plati ni trdnost. Cemu?

Prija: »Vsekakor je velik problem bližina Ljubljane. Tisti, ki stanujejo v Kranju in se vozijo v Ljubljano - nimajo stanovanjskega problema, imajo urejeno prevozno karto, nimajo prehrambenih problemov. Če v tem kontekstu primerjam mariborske, novomeške študente... imajo le-ti motivacijo, da se družijo, na primer samo domotožje. Drug problem je, da je student lahko aktiven v šoli ali doma, v ZSMS ali kjerkoli drugje. Lahko si družbenopolitično aktiven, ali na področju športa, kulture... Tukaj pridejo tudi do drugega

Tukaj pridejo tudi do druge

# Kako smo lahkoverni!

Cepav Gorenji veljamo za varčne in večina dvakrat premisli, kako bo obrnila denar, pa se mi zdi, da smo tudi precej lahkoverni. Ne vsi, da se razumemo, nekateri pa vendarle. Le tako si je namreč mogoče razlagati, da je goljuf iz Prekmurja lani »okrog prinesel« 21 občanov z Gorenjske in iz Ljubljanskega območja. Nekaterim je natvezil, da je voznik prekmurskega podjetja in da jim lahko po nižji ceni priskrbi meso, drugim se je zlagal, da se mu je pokvaril avtomobil in da potrebuje denar, tretjem je pripovedoval, da rabi posojilo (za razne namene) in da jim bo denar vrnil v najkrajšem možnem času. Ljudje, ki so nasedli njegovim besedam so mu kot predplačilo ali kot posojilo izročili 342 tisočakov, potem pa so se lahko za meso in denar obrisali pos nosom.

Lahkovernost ljudi, na primer, je kar nekaj časa pridno izrabljalo mladenci iz Škofje Loke, ki si je na veliko sposojal denar, jeman predplačila, češ da bo priskrbel devize, zvočnike, avtomobile... Nasedle so mu celo trgovke in čeprav ga prej niso nikoli videle, so mu omogočile nakup že ob objibbi, da bo plačal naslednji dan... Ali primer iz avtobusa: neznanec je ogororil žensko in ji omenil, da potuje v Avstrijo in da ji lahko spomita prinese tudi kavo. Lahkoverna gospodinja je nasedla, dala predplačilo in upala. Ker neznanca le predolgo ni bilo na spregled, je do dogodka obvestila miličnike. Se slike te je primer zidarskega mojstra, ki je tudi na Gorenjskem ponujal »svoje storitve«. Naivneži so nasedli, podpisali pogodbo, na kateri pa ne naslov in ne telefonska številka nista bili pravi, in izročili prevarantu bolj ali manj velike vsote denarja.

Resda pregor pravi, da gre oseb samo enkrat na led, vendar pa stara ljudska modrost tudi uči — najprej delo, potem plačilo. In kolikor so mi poznane razmere, je pri večini zidarskih in njim podobnih mojstrih takšna praksa tudi zdaj. Nepošteni pa kajpuk usirajo tudi drugačna poto.

C. Zaplotnik

## S SODIŠČA

### Videorekorderje skril pred »sovražniki«

Kranj, 30. septembra - 39-letni brezposelnik natakar Sergej Ivanov iz Beograda je med 8. in 11. februarjem letos nakupil v Münchenu večje količine tehničnega blaga — 25 videorekorderjev, videokasete, digitalno uro, brezični telefon, žepni računalnik in še veliko drugih predmetov, skupno vrednih 25,1 milijona dinarjev — vse pa kajpuk z namenom, da bi blago pretihotapil čez mejo in ga pri nas prodaja.

Ker sam ni mogel prepeljati vsega naenkrat, je za to nagnil 31-letnega obrtnika Milenka Isakova iz občine Novi Bečej, da bi mu za nagrado 500 tisoč dinarjev pomagal pretihotapiti čez mejo blago v posebej izdelanim skrivališcu oz. v dvojnem dnu katice. Ivanov in Isakov sta 11. februarja okrog devetih zvečer že bila vsak s svojo katrico na mejnem prehodu Ljubelj, kjer pa se je najprej zataknilo Ivanovu, potem pa je postal sumljiv še Isakov. Cariniki so namreč pri pregledu vozila odkrili »bunker« in v njem vredno in pri nas iskano tehnično blago.

Isakov, ki je bil že večkrat obsojen za takšna in podobna kaziva dejanja, nazadnje avgusta predlani zaradi nedovoljene trgovine, je s tem storil kaziva dejanja tihotapstva, napeljevanja k tihotapstvu in poskus nedovoljene trgovine. Na glavni obravnnavi se je zagovarjal, da videorekorderjev

in ostalega tehničnega blaga ni dal v bunker zaradi carinske kontrole, temveč zato, da bi ga skril pred »sovražniki«; sicer pa se je na sodišču obnašal zelo oholo in brezobjirno in ima tudi poseben odnos do družbenih vrednot. Na Temeljnem sodišču v Kranju so ga obsodili na dve leti in pol zapora in mu izrekli denarno kazeno milijon dinarjev. Ivanov se je na to pritožil na Višje sodišče v Ljubljani, kjer so mu kazen znižali za eno leto, češ da je bil pravosten in prestopeno sodišče prestrogo in da je premalo upoštelo, da so bila vsa tri kazniva dejanja storjena ob isti priložnosti.

Isakov je bil med preiskovalnim postopkom in na glavnem obravnavi iskren, vsa dejana je priznal, doslej pa tudi še ni bil kaznovan. Sodišče mu je v okviru pogojne kazni s štiriletom poskusno dobro izreklo kaznen deset mesecev zapora in plačilo 1,2 milijona dinarjev.

### Prehitro po cement

Kranj, 30. septembra

40 letnemu Jožetu Kepicu iz Dvorja pri Cerkljah se je 21. maja lani mudilo po cement v KŽK-jevo prodajalno, zato je na mestu, kjer je omejitev 10 kilometrov na uro (pred prodajalno Agromehanike) vozil prehitro, s 60 do 80 kilometrov na uro, in razen tega še pod vplivom alkohola. To je bil tudi razlog, da ni mogel pravocasno zaustaviti vozila in je s sprednjim delom trčil v kojo z motorjem, ki ga je izmed trgovine pripeljal J.K. s Spodnje Bele. Motorist si je v nesreči zlomil nogi in dobil odrgnine in udarce.

Sodišče je ugotovilo, da do nesreče ne bi prišlo, če Kepic ne bo vozil tako hitro, sicer pa je ocenil, da gre za nevarnega voznika, ki se je doslej zapletel že v štiri prometne nesreče, bil trikrat pri sodniku za prekršek in enkrat pred sodiščem v Kamniku, maje predlani pa so mu tudi za pol leta prepovedali vožnjo z vozilom B kategorije. Senat Temeljnega sodišča v Kranju se je tokrat določil za kazeno pet mesecev zapora in mu tudi za poldrugo leto prepovedal vožnjo z osebnim avtomobilom. Višje sodišče v Ljubljani je kazeno znižalo na tri mesece zapora, češ da je pravosteniško sodišče premo upoštevalo njegovo in očetovo bolezni ter skrb za starše, sicer pa je ocenilo, da ni razloga za pogojno ali celo denarno kazeno.

### Trčila avto in avtobus

Bohinjska Bistrica, 30. septembra — Nasproti bencinske črpalki v Bohinjski Bistrici se je pripretil prometna nesreča, ki jo je povzročil voznik avtobusa Stanislav Medja, star 51 let, iz Bohinjske Češnjice. Zavil je bil namreč desno, ne da bi se poprej priprenil, ali je cesta prazna. Z osebnim avtom je namreč pripeljal Nada Urbanc, starca 39 let, z Ribčevega laza, in vozila sta se zaleteli. Na srečo ni bil ničesar ranjen, le gmotne škode je za okoli 10 milijonov.

### Mopedist podrl pešakinjo

Bled, 1. oktobra — 22-letna Laura Strgar z Bleda je prečkalala Kolodvorsko ulico na Bledu, ne da bi se prepričala, sli je prazna in varna. Tedaj je pripeljal 16-letni mopedist Robert G. iz Spodnjih Gorij na neregistriranem in predelanem mopedu, bil pa je tudi brez čelade. Trčil je v pešakinjo, zaradi česar sta oba padla in je bila Strgarjeva laže ranjena. Mopedist pa je odpeljal s kraja nezgode, preden so prišli miličniki.

Zakon o temeljih varnosti cestnega prometa

# Razširjene obveznosti voznikov

Ljubljana, 30. septembra — Republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je pripravil informacijo o spremembah zakona o temeljih varnosti v cestnem prometu. Novi zakon, ki ga je skupščina SFRJ sprejela konec julija in ga je Uradni list SFRJ objavil 12. avgusta v 50. številki, bo stopil v veljavo 12. oktobra 1988.

Po skoraj dveletni javni razpravi smo v naši državi dobili zakonsko osnovo za novo urejanje vseh najpomembnejših področij, ki vplivajo na varnost vožnje. Kakor razлага prvi člen zakona o temeljih varnosti cestnega prometa (v nadaljnjem besedilu ZTVCP), zakon ureja temeljne pogoje, ki jim morajo ustrezati javne ceste, temeljna pravila cestnega prometa, sistema prometnih znakov, dolžnosti ob prometni nezgodbi, osnove za usposabljanje kandidatov za voznike in opravljanje izpitov za voznike, vleko vozil, temeljne pogoje za pridobitev pravice voziti motorna vozila, naprave in opremo na vozilih, mere, skupno maso in osno obremenitev vozil ter temeljne pogoje, ki so enotni za SFRJ in jim morajo ustrezati vsa vozila v prometu na cestah.

### Varnost pešcev

Zakon ne prinaša novosti, ki bi opredeljevale obveznosti pešcev ali njihove pravice. Obveznosti, ki so jih imeli pešci pri prečkanju vozišča, pa so razširjene tudi na kolesarsko stezo ali kolesarski pas. Nepravilno prečkanje ceste je tako kot nepravilna hoja sankcionirano s kaznijo 15 tisoč dinarjev, če je povzročena neposredna nevarnost za druge udeležence ali prometna nezgoda, pa s kaznijo od 20 do 120 tisočakov ali začorno kaznijo do 40 dni.

### Promet kolesarjev in motoristov

Pri prometu koles in koles z motorjem je novost določilo, da morajo voziti na cesti, kjer je posebej urejena kolesarska steza, po desni stezi glede na smer prometa; na kolesarskih stezah, urejenih in zaznamovanih za promet v obeh smereh, pa morajo voziti po desni strani v smeri vožnje vozil. Voznik kolesa z motorjem ne sme voziti po kolesarski stezi oziroma pasu z večjo hitrostjo od 25 km na uro.

Pomembna novost je, da morajo imeti vozniki koles z motorjem in njihovi sопotniki med vožnjo po cesti na glavi varnostno čelado. Vse zaščitne čelade morajo imeti atest po ustreznih mednarodnih normah. Za neuporabo čelade bo voznik kaznovan z 20 tisočaki, za preveliko hitrost kolesa z motorjem pa s 15 tisočaki.

### Program za večjo varnost v prometu

## Zmanjšanje števila nesreč

Ljubljana, 30. septembra — Svetovna zdravstvena organizacija in mednarodna organizacija za preventivo v cestnem prometu sta zradi katastrofalnih posledic prometnih nesreč priporočili članicam, naj se lotijo priprave in uredovanja celovitega programa za izboljšanje prometne varnosti. Za načrtimi prizadevanj naj bi vsako leto zmanjšali za 10 odstotkov število najhujših prometnih nezgod.

Glede na ta cilj so v republiškem svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu predlagali, naj akcija dobi znak — 10 %. Z njim naj bi opozarjali na ustreznejše obnašanje vseh udeležencev v prometu. Načrtovalcem programov za izboljšanje prometne varnosti priporočajo, da prihodnje leto usmerijo delo v vzgojo pešcev, kolesarjev, motoristov, avtomobilistov in poklicnih voznikov. Obenem naj predvidijo nujne preventivne ukrepe, s katerimi bo moč izboljšati njihovo varnost.

Pešci, zlasti otroci in starejši ljudje, so posebej ogroženi v prometu. Glede na to dejstvo bo nujno opozarjanje pešcev na osnovna prometna pravila in spodbujanje k uporabi kresničke za boljšo vidljivost pešcev. Hkrati bo treba opozarjati voznike na nevarnosti prehitre vožnje za pešce in doseči zmanjšanje hitrosti v naseljih.

Kolo moramo sprejeti kot enakopravno vozilo v mestnem prometu. Zaradi ekonomičnosti bo tudi vse več koles z motorjem na naših cestah. Zato je ogroženost njihovih voznikov kar precejšnja. Da bi jim zagotovili večjo varnost, bo treba nadzirati ustrezno opremo koles in kolesarjev, opozarjati na pomen tehnične brezhibnosti koles z motorjem in na nevarnosti zaradi predelave teh vozil, zahtevati uporabo zaščitne čelade za voznike koles z motorjem, ob opozarjanju na varno vožnjo pa poskrbeti za izboljšanje sistema izobraževanja za vožnjo koles z motorjem.

Vozniki osebnih avtomobilov so najpogosteji povzročitelji prometnih nesreč in obenem najtevilnejše žrtve v njih. Zato bo treba akcijo usmeriti v umirjanje prometa v naseljih in zmanjšanje hitrosti vožnje naseljih. Zagotoviti bo treba, da se bo čina voznikov in potnikov sledno pripenja z varnostnimi pasovi, predvsem pa doseči, da bo zmanjšalo število voznikov, ki vožijo pod vplivom alkohola. Bolj kot doslej se bo treba zavzemati za tehnično brezhibnost vozil.

Od vseh drugih oseb, ki se korkoli poklicno ukvarjajo s prometom, bo nujno terjati še slednje izpolnjevanje pravil.

Še strožje bo treba nadzorovati izpolnjevanje predpisov prevozniških organizacij, polnilno izobraževanje voznikov in njihovo obnašanje v prometu.

S. Sa



trostjo, da lahko ustavi vozilo tudi na desni cesti, po kateri hodijo otroci, ali so postavljeni znaki o udeležbi otrok v prometu. Organizirani prevoz otrok je dovoljen posebej označenimi avtobusom, katerih hitrost je omejena na 70 km na uro. Kadar pa vozilo stoji na cestišču, otroci pa vstopajo ali izstopajo iz njega, morajo vozilo ustaviti svoje vozilo, ne glede na to, ali ga pripeljejo za vozilom ali iz nasprotni smeri. Kazen za prekršek tega določila je od 40 do 200 oziroma od 25 do 150 tisočakov.

za poklicne voznike in zasebne avtovoznike je najpomembnejša novost, da do morali vsako tretje leto preverjati zavrnitev v delovnih organizacijah javnega avtomobilskega prometa oziroma v drugih poklicnih ustanovah. Potrdilo bodo morebitno kaznovanje.

### Povratništvo in varstveni ukrepi

Zakon zelo zaostruje kaznovalno politiko do povratnikov. Voznike, ki so bili kaznovani zaradi vožnje pod vplivom alkohola v dveh letih kazni ponovno vozijo opitim. Kazen za vožnjo od 3 mesecev do enega leta. Kazen za vožnjo je predvidena tudi za voznike, ki vožijo v času prepovedi vožnje, za voznike brez dovoljenja, ki so bili za pravnomočno kaznovani.

Voznikom motornega vozila, ki so bili kaznovani za dva ali več prekrškov v rednih letih, se pri izreku kazni za naslednji prekršek izreče tudi varstveni ukrep. Če voznik ponovno stori v istem roku dva ali več prekrškov, se mu poleg kazni izreče varstveni ukrep ponovnega opravljanja izpovedi. Takšnega voznika je moč poslati tudi kontrolni zdravstveni pregled.

S. Sa

### Zdrsnilo ji je pri sestopu

Vršič, 2. oktobra — Na zavarovalni pešpoti, ki s slemem pod Mojstrovko vodi v dolino Tamara, se je popoldne ponesrečila 39-letna Majda Vidmar iz Ljubljane. Z možem sta bila na turi pod Malo Mojstrovko, ko ji je pri sestopu nenadoma padla spodnja podstavka, ki je padla nekaj metrov po pobočju. Na srečo pa je imel usodnih posledic, planinka si je le zvila gleženj in ni mogla v dolino. Nekaj časa jo je na poti nazaj sicer podpiral mož, vendar sta uvidela, da tako do noči ne bosta prišla v dolino, zato je mož odšel po pomoč. Trinajst gorskih reševalcev iz Kranjske gore je ponesrečenim pomagalo do Vršiča, od koder so jo odpeljali v jesenjsko bolnišnico.

### Padel v ovinku

Otoče, 1. oktobra — 17-letni Marjan Z. in 13-letni Jure M. sta se na mopedu peljala iz Otoča proti Mišačam. V ostrem in nepréglednem levem ovinku sta nenadoma padla, nekaj časa drsela po bankini, nato pa ju je vrglo s ceste v gozd. Voznik je bil v nesreči lažje, sopernik pa huje ranjen, tako da so ga odpeljali v jesenjsko bolnišnico. Nezgodni je med drugim botrovala neizkušenost, oba fanta pa sta bila na vožnji tudi brez čelad.

### Izsilil prednost

Kranj, 28. septembra — V križišču Škofjeloške in Ješetove ceste v Kranju sta trčila avtomobili, ker je voznik Jože Ozebek, star 53 let, iz Rovt v Selški dolini, izsilil prednost s stranske ceste. Po prednostni je pripeljal z avtom Albin Ovin, star 44 let, iz Kranja, in avtomobila sta trčila. Ovin je bil v nesreči huje ranjen, vendar je še naslednjega dne iskal zdravniško pomoč. Sumpijo, da je nesreči botroval tudi alkohol, saj je alkotest pri Ozebku pozelenel.

D. Z.

Kdorkoli je že bil, slab je opravil svoje delo, bi lahko zapisal pod zgornji posnetek, ki je nastal v bližini zimskega kopalnišča v Kranju, nedaleč od reke Save. Predmeti, za katere je težko ugotoviti, za kaj so jih uporabljali graditelji, že daje časa ženi gradbeni stroj in še kaj. C.Z., foto: F. Perdan



TEMA  
TEDNA

# Indijansko poletje

Ni res, da se v Jugoslaviji pričakoma za vsak mišji drekec, da nimamo enotnih in vzajemnih kratkoročnih in dolgoročnih pogledov na naš jutri. Svetal zgled so naši znameniti vremennarji, Boris Količki, Paja Vaci in Paja Damjanović, ki so složno napovedali: **prve tri tedne oktobra bo naravnost fantastično toplio in lepo**, nato bo pet ali šest kapel dejza in seveda pretežno oblačno, 25. oktobra pa nas bo vrgla polna Luna. Obeta se nam torej: **indijansko poletje!**

**Ivi-vi-vi-vi!** so žalostno jarkali ubogi Indijanci, ko jih je belli brat **uncle Sam** (ZDA) potiskal v rezervate, jih oropal kulturo in jezik, da bi jih danes po naselbinah razkazoval kot slikovito dekorativno folkloristiko.

**Ivi-vi-vi-vi!** bo pod vplivom našega poletja jurišala 17. krajevna kupnost na katedralo sprotih despotij, kjer bodo sejalcji 17. seje z vsemogučnimi miselnimi klišejji in molitvenimi obrazci poskušali uskladiti duhovne hokuspokuske, s katerimi nam že na pragu indijanskega poleta dan na dan begajo potrežljiva ušesa. Raja, štirideset let na poganskem žrtveniku skupnosti, že trenira: zdaj zdaj bo vzel v roke tomahavke in **z ivi-vi-vi-vi!** pokazala, kaj pomeni, če ti tlačijo v bučo splošno pamet v takih količinah, da ni niti mišje luknjice za lastno...

**Ivi-vi-vi-vi!** bodo tulili stavkovni socialni frustriranci, pa ne bodo klicali direktorjeve tajnice Ivice, ampak lokalne političarske bele brate, kido bodo debelo-belo gledali, ko jim bo štrajkujoči val dopovedoval, da dela izključno in le za denar. Kje so lepi stari časi, ko so vžgali samoupravno delegatski stanki med neposrednimi proizvajalci, ki naj bi pojedli vso modrost tega sveta in mojstrsko obvladovali vso delitev dohodka? In zakaj ti neka tuleča **ivi, ivi** dopoveduje, da je zmanipulirana, mikrobirokratizirana, zvezanih rok in do konca brez moći?

Indijansko poletje bo še podžgal krepko, zdravo sovrašto, ki ga narod tradicionalno goji do vseh novotarij, še posej do reform in prenove. Na indijanskem obzoru se že kaže nova anti-kontra gospodarska reforma, ki bo v vsesplošno veselje spet zaposnila ves administrativni aparat in spravila v delirij vso direktorsko srereno. Protireforma pa bo kljub vsemu dosegla svoj začeleni moralni namen: začasno bo obnovila politično avtoritet, ki so jo bolestno nakljukale vse bivše reforme.

Naše hrumeče indijansko poletje torej prihaja: po vseh hribih in dolinah se bomo, na pragu v 19. stoletju, mahali s tomahavki in se prepričevali, kdo, kaj in zakaj ima edini pravico, da je velik beli brat. Vsi bomo začasno in splošnim družbenim koristim na voljo pozabili na prežvečeno in svetohilčno normo, da **»moja svoboda ne sme biti tvoja nesvoboda...«**

**Ivi-vi-vi-vi!**  
Kdor v teh dneh res kaj da nase, mora brati Karla Maya!  
D. Sedej

## Anekdot

### Na odru

Italijanski dramski igralec Andrea Maggi je nekoč na odru zgrabil pištolo in pritisnil na petelinu, a strel je zatajil. Žrtev-igralka se je vseeno zgrudila.

Maggi je v trenutku genialno rešil položaj in vzliknil: **»Umrl! Da, umrl, ti prva žrtev brezdimnega in neslišnega smodnika!«**

### Duhovitež

Znani nemški čelist Heinrich Grünfeld je bil zelo duhovit. Nekega večera je igral v zasebni vili, med poslušalci pa je bil tudi pisek komedij, znan po svoji zgovornosti, ki je ni bilo mogoče ustaviti.

Tudi med koncertom je nagovarjal zdaj tega zdaj onega poslušalca. Ko je Grünfeld to opazil, je nehal igrati in je reklo piscu:

**»Prosím, gospod, nikar se ne smejte med mojim koncertom. Se morda jaz smejam med vašimi komedijami?«**

### Monotonost

Neki italijanski pisateljici je pogosto odpovedal spomin. Nekega večera je v Milanu srečala slavnega odvetnika Artura Orvjeta in ga

zprasa:

**»Pomagajte mi, gospod odvetnik,«** je rekla. **»Kako se že reče zagonom, v katerih ni dovoljeno imeti več kot eno žensko? Saj imam besedo na jeziku: mono, mono...«**

**»Monoton,«** je pomagal Orvieto.

### Kaj je pisal Slovenec?

## ● Kaj tacega v Tržiču še ni bilo!

Domoljubna slovesnost povodom 40-letnega vladanja Njegovega c. in kr. ap. veličanstva prestregla cesarja vršila se je pri nas pretekel teden.

Bila sta to dva slavnostna dneva, kakršnih Tržič še ni viden. Na zidovih nabitli listi so že več dni popred oznanjali to veliko prireditve. V petek že so bile hiše okrašene z zelenjem in zastavami večinoma cesarskimi, našeli smo pa vendar tudi 15 trobojnici narodnih in iz zvonika farne cerkve je zraven 15 metrov dolge cesarske vihrala tudi enako dolga papeževa zastava.

Ob 1/2 8 se je začela cesarska slovesnost. Strel. Požarna bramba prikorači z gorečimi bakljami v rokah in z godbo na čelu ter se razstavi pred uradom občine. Na dano znamenje se oglasti buben in godba zasvirja cesarsko himno: prične se potem godbeni odhod po trgu. Prva postaja je pred župnijskim uradom. Č. g. administrator nagovori s praga zbrano množico na slavnostni pomen ter opominjajoč k zvestobi in udatkoč na presvetlega vladanja. Cesarska himna, živoklici so bili odmev nagovoru.

Brezstevilna množica se je zbrala pred požarni brambe načelnika g. Karola Mallyja hišo. Hišni gospodar je začel zagotavljati umetelna ogњa. Kaj tacega v Tržiču še ni bilo videti. Ko se je razprtela v zraku zadnja raketa, se je ljudstvo mirno razšlo. V gostilni Pollakovi kakor tudi v drugih gostilnah se je v veselih družbah še pozno v noč praznoval cesarski večer!

## RAZVEDRILO



MAHLATHINI & MAHOTELLA QUEENS.

Ljubljanski CIDM se je ponovno prebudil in tako nam je z zadovoljstvom sporočil, da je uspel dobiti v Ljubljano skupaj s **Cankarjevim domom** eno najatraktivnejših in najobetavnejših skupin **MAHLATHINI & MAHOTELLA QUEENS.**

Mahlathini, imenovan tudi **Sowetski lev**, je glasbenik, ki si je sloves zunanj Afrike pridobil šele v zrelih letih, sicer pa je znani po svojem globalnem raskavem glasu, ki pride še posebej do izraza ob ženskih vokalih **Mahotella Queens** in značilni instrumentalni spremisljavi zasedbe **Makonga Tsohle Band**, ki je bila na začetku šestdesetih let tudi začetnica tamkajšnjega glasbenega sloga, imenovanega **mbaqanga**. Ime je v petdesetih letih sicer označevalo enolonočnico, ki je bila glavna jed revnilih sotovskih prebivalcev **slumov**, v glasbenem smislu pa pomeni njihovo **duhovno hrano**, ki jih je mesečno tradicionalne, soulovske in poučne glasbe nudila vsaj nekaj razvedrila ob krutostih vsakdanjika.

Priznati je treba, da je s svojimi hitrimi kitarskimi rifi, poplesujočimi piščalmi, predvsem pa s sončnimi, zmagoslavnimi melodijami tudi danes izjemno učinkovita. O tem so se poslušalci na **Zahodu** lahko prepricali v zadnjih nekaj letih na počasih **Lion of Soweto in Paris — Soweto**, na z navdušenjem sprejetih koncertih po vsej Evropi. Omeniti velja seveda tudi letoski spektakel v podporo izpuštni **Nelsona Mandela** na Wembleyju, kjer je Mahlathini nastopal v družbi najpopularnejših zvezdnikov pop scene.

Koncert Cankarjevega doma je enkratna priložnost, da se v oktobrski sivini seznamimo s sončno in upanju polno glasbo Azanje. Pod oznamko **ne zamuditi.**

V. B.

## Črek

Američanke niso za Busha

Republikanski kandidat na predsedniških volitvah v ZDS George Bush ni priljubljen med ameriškimi voliljaki. Le-te so v neki anketi izjavile, da je Dukakis veliko bolj simpatičen in veliko bolj privlačen. Bushu se torej ne piše najbolje, še posebej, če upoštevamo, da so ženske veliko bolj zveste volitvam in ce se odločijo, se potem svoje odločitve tudi držijo.

Reagan spet pred kamere

Ameriški predsednik Ronald Reagan se bo spet postavil pred kamere, saj je obljubil, da bo igral v filmu, ki pripoveduje o njegovem dobrem prijatelju Jimmu Brandyju, ki je bil težko ranjen ob atentatu na predsednika. Tudi Nancy se bo v istem filmu vrnila pred kamere, oba pa bosta igrala predsedniški par, torej samega sebe.

Amfetamini - novo orozje

V ameriški armiji proučujejo možnost, da bi pod posebnimi pogoji vendarle dovolili vojakom, da jemljejo amfetamine, ki spodbujajo moč in vzdržljivost po neprespanih nočeh in po hudo telesnih naporih. Že sedaj je pilot, ki sami letijo na dolgih linijah, dovoljeno, da jemljejo amfetamine. Neke raziskave so pokazale, da so vojaki, ki niso spali 48 ur in ki vzamejo porcio 20 miligramov amfetaminov, vzdržali še nadaljnih 12 ur.

Govori vam vaš - samuraj

V pilotski kabini neke angleške letalske družbe redno opravlja svoj posel tudi kapitan, ki je tudi - samuraj. Ni Japonec, temveč Anglež, ki je kot edini Anglež prejel čin samuraja, najvišji čin med mojstri tradicionalnih japonskih borbenih veščin. Kar 13 let je hodil v šolo in danes ima osem črnih pasov, imenovali pa so ga za japonskega viteza. Sovražnika lahko ubije v dveh sekundah, vsako leto pa se udeleži pohoda na dijeve konje na vzhodu Japonske. Pohod organizacije že več kot tisoč let, sodelujejo pa v kostimih in v opremi, ki jo niso menjali že vse od 14. stoletja.

Kaznovani gledalec televizije

Strast gledanja televizije je pri nekaterih neizmerna. Neki Američan je v želji, da bi bolje videl svoj priljubljeni televizijski program, ročno posekal sosedov stoljetnega hrast. Ko so ga prijeli in odvedli pred sodnika, se ni kesal, ampak srečno smehljal in izjavil, da ima zdaj veliko bolj sprejem in celo več: lahko gleda program še na nekem kanalu. Sodnik pa ni imel razumevanja, odsodil ga je na dve leti pogojno.

## Zaposleni — doma

Cež manj kot deset let vsakemu šestemu zaposlenemu Britancu ne bo več treba priti v tovarno ali pisarno, napoveduje Konferencija britanske industrije. Že danes dva milijona zaposlenih Britancev dela doma, za neposredno povezano s firmo pa uporablajo telefon, računalnik ali kako drugo sodobno napravo. Po menjenju britanskih strokovnjakov je svet danes sredi komunikacijske revolucije, ki se tako hitro odvija, da kmalu ne bo več potrebno, da bi se množica zaposlenih ljudi (niti v delovnem času) dnevno preseljevala v velika urbana središča.

Skromnna Margaret Thatcher

Britanska premierka Margaret Thatcher je priznala, da si včasih izjemno želi, da ne bi bila premierka in da bi se lahko sama in neopazna spreholala po parku. Stanuje nad rezidenco v Downing Streetu, s čimer se posla: **»Ce stanujete nad svojo deavnico ali nad svojim delovnim mestom, niste nikoli svobodni.«** Sicer pa ne živi v luksuznih sobah, v njih se giblje samo tedaj, ko sprejema goste. Za stanovanje si je izbrala nekdanje prostore uslužencev, skromne in majhne. Še vedno pa nadvise radi gleda svojo priljubljeno TV serijo **Da, minister.**

Epohalno odkritje britanske gospodinje

Neka britanska gospodinja je prišla do epohalnega odkritja - do mila, ki v kadi ne potone. Pet mesecov je premišljevala, kaj bi se dalo storiti in nazadnje - uspela. Izum je patentiran, zaslужila je veliko denarja, ko je zmagala na tekmovanju za nove proizvode v gospodarstvu. Na idejo je prišla zato, ker ji je šlo neverjetno na živce, ko je milo potonilo, kadar je kopala svoje otroke.

Tri vrste moških

Škrți moški, ki redko kupujejo svojim ženam rože ali čokolado, so škrți tudi v - postelji. Tako je pokazala neka študija inštituta zakona in družine v Hamburgu. Tisti moški, ki rade volje trošijo denar, so seksu večinoma naklonjeni. Imamo torej tri vrste moških - skupini, povprečni in darežljivi. Vendar pa je raziskava tudi pokazala, da je 11 odstotkov darežljivih moških naklonjenih flirtom, medtem ko so drugi iz te lestvice veliko bolj zvesti.

Konferanca o čarovnicah

V Budimpešti so organizirali mednarodno konferenco o čarovnicah. Kot je znano, se konference ne udeležila niti ena, saj je bil posvet v resnici resen znanstveni zbor, ki se ukvarja z vprašanjima lova na čarovnice med 15. in 18. stoletjem. Gostje so prišli iz dvanajstih držav. Razumljivo je, da Jugoslavija ni sodelovala, saj se lovom na čarovnice - ali predvsem čarovnike - preveč intenzivno ukvarja kar na licu mesta, doma...

## PRIJAZEN NASMEH

gorenjski SLOVENIJA, PRIJAZNA DEŽELA NA SONČNI STRANI ALP! NE VEDNO

### PETER KAPLER

Poleti, pa tudi pozimi, če je dovolj mraz, je posebno ob koncu tedna v Bobovku in ob Čukovim jami vedno živahno. Turistično društvo Kokrica je že pred leti začelo urejati ta del, ki ga že dolgo poznavajo predvsem ribiči kranjske in tudi drugih ribičkih družin v Sloveniji. Ob spodnjem bajerju so uredili igrala za najmlajše, na vrhu (na terasi) pa postavili manjšo brunarico in pokrit prostor za prireditve. Peter Kapler s Partizanske poti 17 na Kokrici, ki je pravzaprav sosed vsemu dogajaju poleti in pozimi ob obeh bajerjih in športnih igriščih v neposredni bližini, je že pet let vedno v brunarici, da postreže z osvežilno pijaco, najmlajšim pa s čim sladkim.

Letos je bilo poleti ob koncu tedna tukaj zares zelo živahno. Turistično društvo skupaj s sekcijsimi organizacijami in drugimi družtvimi v krajevni skupnosti je vsako nedeljo popoldne pripravilo kakšno prireditve z narodno zabavno glasbo. Ne le domačini, tudi Kranjčani, Ljubljanci in ljudje iz drugih krajev so prihajali sem. Skratka Boškovec oziroma Čukova jama je

postala znana, priljubljena točka za oddih ob koncu tedna.

Peter je sicer redno zaposlen, vendar, kot sam pravi, dobesedno živi za turizem ob Čukovi jami. Njegov prosti čas je vedno brunarica in dogajanje okrog nje. Zato tudi ni čudno, da ga številni, ki kar redno prihajajo k Čukovi jami, dobro pozna. Pa ne le po hitri postrežbi, marveč tudi po tem, da je vedno dobre volje.

A. Z.

## MEH ZA SMEH

### ● Draga pijača

V bife pride bernardinec in naroči konjak.

»Izvolite,« pravi natakar. »2.000 dinarjev!«

Pes plača, natakar pa si ne more kaj, da ne bi p



# Tehnološka navodila za setev ozimnih žit

## Kolobar in priprava zemlje za setev:

Najbolje kolobarimo, če ozimine v njivskem kolobarju sledijo likanjam. Primerne kulture so krompir, enoletne metulnjice. Če ozime sejemo po koruzi, imajo prednost koruzni hibridi s krajšo vegetacijo, da po spravilu lahko še pravočasno pripravimo zemljo.

Zemljo moramo pravočasno preorati, da se pred setvijo zgosti in obredi. Praviloma mora biti njiva preorana 14 dni pred setvijo. Globino brazde uravnavamo glede na vrsto zemlje in prejšnji posevek, globina je od 18–25 cm. S predsetveno pripravo, ki sledi oranju zagotovimo razmere, ki omogočajo hitro kalitev in izenačeno rast. To najlaže opravimo s predsetvenikom. Na lažjih tleh uporabimo predsetvenik z letvastimi valji, če so tle grudasta, pa se bolje obnese predsetvenik z zvezdastimi valji. S predsetvenikom naredimo v globini 3–5 cm sklenjeno ležišče za seme, na katero polaga sejalnica seme, nad sklenjenim ležiščem pa rahel mrvičast sloj zemlje. Z enim obhodom predsetvenega orodja nam ne bo uspelo pripraviti mrvičaste strukture; potrebna bosta dva, na težjih tleh tudi trije obhodi, večkrat pa ne kaže tlačiti zemlje. Predsetvenik naravnamo tako, da sloni na valjih, noge pa naj segajo 5–8 cm globoko.

## Gnojenje:

Potrebe odmerke posameznih rastlinskih hranil lahko določimo, če vemo, kolikšna je njihova raven v zemlji. To pa najlaže ugotovimo s kemično analizo zemlje. Če je založenost s fosforom in kalijem srednja gnojimo 80 kg fosfora in 120 kg kalija na hektar. Če je raven fosfora in kalija zelo visoka, ne gnojimo s temi hranili. Čeprav je za velik pridelek ozimini odločilno, da imajo poletni dovolj dušika, pri gnojenju s tem hranilom jeseni ne smemo pretiravati. Za primeren jesenski razvoj posevkov in za dobro prezimitev zadostuje predsetveno gnojenje z 20–30 kg/ha dušika (N). Le na zelo rodovitnih njivah, ki so v kolobarju dobro gnojene z organskimi in rudinskimi gnojili, lahko poleg fosfora in kalija opustimo predsetveno (jesensko) gnojenje z dušikom.

Nekaj primerov predsetvenega gnojenja ozimini:

	kg/ha
NPK 6–18–18	500
NPK 5–20–20	500
NPK 8–26–26	400
NPK 7–20–30	400
NPK 10–30–20	300

## Seme in setev:

Setev kakovostnega semena je eden bistvenih elementov intenzivnega pridelovanja, zato s' moramo za setev preskrbeti potrjeno, sortirano, razkuženo in v laboratoriju preskušeno seme. Pri nakupu zahtevajte podatke o njegovi kalitvi in absolutni teži.

Količino semena za setev določimo glede na priporočeno število kalivih zrn na m<sup>2</sup>, kalitvo, čistočo in absolutno (tisočrsnsko) težo semena.

Izračun potrebine količine semena:

$$A \times B \times 100 \times f(i) \text{ kg/ha}$$

$A$  = količina semena (kg/ha)

$B$  = število kalivih zrn/m<sup>2</sup>

$f(i)$  = absolutna teža semena ali teža 1.000 zrn

$k$  = kalitvo v odstotkih

$i$  = čistoča v odstotkih

$f(i)$  = odstotek semen, za katera pričakujemo, da zaradi slabih poljskih razmer ne bodo vzklikala.

Primer:  
Stevilo kalivih semen/m<sup>2</sup> = 600  
absolutna teža = 40 g  
kalitvo = 93%  
čistoča = 99%  
nekaljivost v slabih poljskih razmerah = 20%  
 $f(i) = 1,20$

$$\frac{800 \times 40 \times 100}{93 \times 99} \times 1,20 \text{ kg/ha} = 312,8 \text{ kg/ha}$$

Ozimno pšenico sejemo od 5–15. oktobra. Ozimni ječmen posesti teden dni pred setvijo pšenice. Prepozna ali tudi prerana setev tehnološka napaka, ki znatno vpliva na pridelek ozimini.

Vse ozimno žito sejemo na ozko medvrstno razdaljo (10–15 cm) v globino 2 do 4 cm. Pred setvijo opravimo s sejalnico sejalni presek. Sejalnico uredimo tako, da izmetava želeno količino semena.

Naravnamo tudi enakomernost razmika med posameznimi sejalnimi cevimi.

## ANKETA

POVEJTE,  
KAKŠNO  
PREDSTAVO  
IMATE  
O  
LJUBLJANSKI  
BANKI,  
TEMELJNI  
BANKI  
GORENJSKE  
KRANJ



NAGRADILI VAS BOMO!

Odprite Gorenjski glas na razvedrilnih straneh V PETEK, 7. 10. 1988



Ljubljanska banka

Temeljna banka Gorenjske Kranj

Gorenjc in banka — formula prihranka

Priporočamo jesensko uporabo herbicidov, posebno proti travnatim plevelom (srekoperc, njivni lisiji rep, ljulka) in sicer:

DICURAN 500 2,5–3 l/ha ali  
TIGREX 3–5 l/ha.

Nekatere sorte so za dicuran občutljive. Uporaba omenjenih herbicidov je od setve do vznika pšenice.

## Sortni izbor za leto 1988/89:

Nizija: nizka, zgodna resnica, občutljiva za slabe rastne razmere in pepelasto plesen v optimalnem roku setve sejemo 700 kaljivih zrn/m<sup>2</sup>.

Iskra: nizka, zgodna, občutljiva na plesen v optimalnem roku sejemo 550 kaljivih zrn/m<sup>2</sup>.

Novsadska rana 2: srednje visoka, zgodna, občutljiva na plesen, mraz, ptiči naredijo pri tej sorti precej škode, v optimalnem roku sejemo 550 kaljivih zrn/m<sup>2</sup>.

Derdanka: srednje nizka, srednje pozna, občutljiva na rjavljenje plevic, v optimalnem roku sejemo 700 kaljivih zrn/m<sup>2</sup>.

Una: visoka, srednje pozna, občutljiva na pepelasto plesen v optimalnem roku sejemo 550 kaljivih zrn/m<sup>2</sup>.

Balkan: visoka, srednje zgodna, občutljiva na pepelasto plesen. Sejemo 500 kaljivih zrn/m<sup>2</sup>.

Jugoslavija: visoka, srednje pozna, plastična sorta, primerna za vsa pridelovalna območja, občutljiva na pepelasto plesen in fuzarize, norma setve v optimalnem roku je 500 kaljivih zrn/m<sup>2</sup>.

Mačvanka 2: srednje nizka, srednje rana, občutljiva na pepelasto plesen, norma setve v optimalnem roku 550 kaljivih zrn/m<sup>2</sup>.

Zagrebčanka 2: srednje nizka, srednje zgodna, občutljiva na rjavljanje plevic, v optimalnem roku sejemo 700 kaljivih zrn/m<sup>2</sup>.

## Ozimni ječmen:

Sorta: NS 293: srednje visok, srednje pozan, manj občutljiv na bolezni in poleganje; norma setve v optimalnem roku 350 kaljivih zrn/m<sup>2</sup>.

## Ozimna triticale:

Sorta: CLERCAL: visoke slame, srednje pozan, srednje odporen proti poleganju, primeren za pridelovanje tudi na slabših tleh ter v bližini gozdov, kjer dela škodo divjad, norma setve v optimalnem roku 550 kaljivih zrn/m<sup>2</sup>.

Perilo vam ni v nadlego ali obremenitev, če redno ali občasno uporabljate

**Samopostrežno pralnico »SAM«**  
Kebetova 24, Kranj, tel.: 21-386



Popolna zapora ceste na obeh odsekih je potrebna zaradi izkopa ceste in izdelave podpornih objektov v usadu ceste.

Cestno podjetje Kranj obvešča, da bo cesta R—322 TRŽIČ—BEGUNJE na odseku pri SLATNI ZAPRTA ZA VES PROMET OD 5. 10. DO 14. 10. 1988 ter na odseku v BISTRICI od 10. 10. do 21. 10. 1988.

Obvoz za ves promet je določen na relaciji: TRŽIČ—PODTABOR—PODVIN—ZAPUŽE—BEGUNJE in obratno.

Udeležence v prometu opozarjam, da se ravnajo po cestno-prometni signalizaciji in z razumevanjem upoštevajo, da navedena dela iz tehničnih in varnostnih razlogov ni možno izvajati med prometom.

Spoštovani,

dovolite mi, da vam v kratkem predstavim svojo novo trgovino CO-GLA s cokli in copati, ki se nahaja na Tavčarjevi ulici 7 v KRAJNU.

Vabim vas na obisk in nakup mojih izdelkov po konkurenčnih cenah in zelo veliki izbiro za staro in mlado.

Naj naštejem nekaj izdelkov s cenami:

— šolski copati od št. 27 do 45

cena od 11.000 do 15.000 din

— otroški copati z vezalkami

cena 14.000 din

— krzneni copati (ovčja koža) od št. 20 do 41

cena 12.000 do 20.000 din

— moški natikači iz blaga in trdlimi podplatli

cena od 12.000 do 15.000 din

— ženski natikači iz blaga in trdlimi podplatli

cena od 11.000 do 15.000 din

— ženski in moški natikači iz usnja

cena od 14.000 do 19.000 din

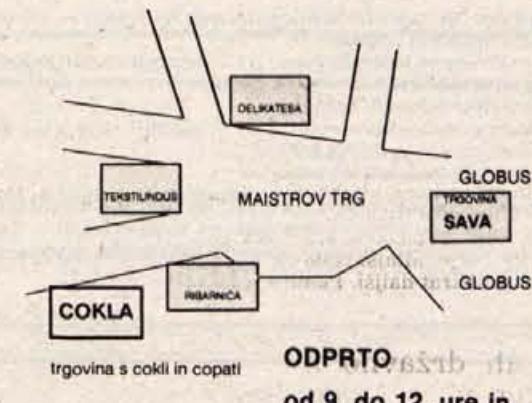
— moški in ženski natikači iz blaga in skaja

cena 4.000 din

Nudim vam tudi cokle II. kvalitete po izredno ugodni ceni od 10.000 do 20.000 din, otroške pa že od 5.000 do 10.000 din.

**PRIDITE,  
VEDNO STE DOBRODOŠLI!**

## KRANJ



**ODPRTO**  
od 9. do 12. ure in  
od 14.30 do 18. ure  
sobota od 8. do 12. ure

## lesnina KRANJ

salon pohištva Primskovo

se priporoča za nakup sedežnih garnitur iz blaga in usnja po izredno ugodnih cenah. Zaradi prehoda na druge barve dekoracijskih preoblek so nekatere sedežne garniture cenejše tudi za več kot 300 starih milijonov dinarjev.

**Po ugodni ceni dobite v Lesnini tudi JOGI vzmetnice.**

Zaloge so omejene, zato ne odlašajte.

Lesnina vam pri nakupu nudi obročno plačevanje 3—6—12 mesecev — prevoz do 30 km je brezplačen.

## IZBRALI SO ZA VAS



V MERKURJEVI prodajalni PLEVNA v Škofiji Luki na Stari cesti 23 imajo veliko izbiro keramičnih ploščic v različnih vzorcih, barvah in velikostih za oblaganje sten in tal v kopalnicah, kuhinjah in hodnikih. Poleg omenjenega imajo dobro izbiro ročnega in rezilnega orodja, brusnih plošč, krožnih žag, bele tehniko in raznega gradbenega materiala (opeka, cement, dimniki, izolacijski material, vodoizstreljeni material, material za centralno ogrevanje, črne cevi, pocinkane cevi, pohištvene cevi za ograje in podobno).

**POSEBNA UGODNOST — MOŽNOST PLAČILA V 3 - 6 OBROKIH.**

**OSNOVNA ŠOLA  
PREŠERNOVE BRIGADE  
ŽELEZNIKI**

Komisija za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge

**RAZREDNEGA UČITELJA**  
na PŠ Selca, za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu), RU.

Začetek dela po dogovoru. Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite na šolo. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.



**INDUSTRIJA ZA ELEKTRIČNA ORODJA KRANJ, p.o.**

Kranj, Savska loka 2

Na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja in osebne dohodek delovne organizacije objavlja na področju kakovosti naslednja prosta dela

**1. KONTROLOR  
2. ANALITIK II**

Od kandidatov za zaposlitev pričakujemo, da imajo – ob izpolnjevanju splošnih pogojev:

- pod 1.: – zaključeno izobraževanje na V. stopnji elektrotehniške usmeritve
- dve leti delovnih izkušenj
- pod 2.: – zaključeno izobraževanje na V. stopnji strojništva in kovinarske usmeritve
- dve leti delovnih izkušenj

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljijo v 8 dneh po objavi v časopisu na naslov: Iskra – Industrija za električna orodja, splošno-kadrovsko področje, Savska loka 2, Kranj.

**GLASBENA ŠOLA  
Radovljica**

Razpisna komisija Glasbene šole Radovljica razpisuje dela in naloge

**RAVNATELJA**

Pogoji:

- višja ali visoka izobrazba glasbenega izobraževalnega zavoda
- najmanj 5 let delovnih izkušenj v vzgojno-izobraževalnem delu in opravljen strokovni izpit
- ustrezne moralno politične lastnosti in organizacijske sposobnosti za uresničevanje smotrov in nalog šole
- kandidati predložijo koncept svojega dela za mandatno obdobje

Rok za prijavo je 15 dni po objavi razpisa. Prijave naj kandidate pošljijo na naslov: Glasbena šola Radovljica – razpisna komisija.

O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v roku 30 dni po objavi razpisa.



**TRGOVSKA IN GOSTINSKA DO  
ŽIVILA KRANJ n.solo.**

Naklo, C. na Okroglo 3

objavlja prosta dela in naloge

**VODENJE HOTELA BOR V PREDDVORU**

Prijavijo se lahko kandidati, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- V. stopnja strokovne izobrazbe – hotelski, natakarški ali kuhrskega tehnik, pogovorno znanje dveh tujih jezikov, 3 leta ustreznih delovnih izkušenj iz vodenja večjega gostinskega obrata in 3-mesečno poskusno delo

Izbranemu kandidatu lahko rešimo stanovanjski problem.

Za opravljanje gostinskega dela na območju Kranja, Preddvora, Jezerskega in Tržiča vabimo na razgovor kandidate, ki imajo poklic kuhar, natakar ali slaščičar in vse, ki so si z večletnim gostinskim delom pridobili izkušnje in zmožnost opravljanja navedenih poklicev. Pogovorili se bomo o perspektivni možnosti zaposlitve v naši delovni organizaciji.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemajo kadrovska služba DO Živila Kranj, C. na Okroglo 3, 64202 Naklo. Vsi prijavljeni kandidati bodo pisno obveščeni o izidu izbirnega postopka v 15 dneh od opravljenih izbirov. Rok za prijavo je 8 dneh od objave.



Lesna industrija  
Bled, Ljubljanska c. 32

LIP Bled, TOZD Filbo, Ajdovska 2, Bohinjska Bistrica objavlja na podlagi sklepa delavskega sveta licitacijo za odprodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. Kombinirano vozilo Golf caddy, leto proizvodnje 1984, izklj. cena 9.500.000 din.
2. Osebni avto Zastava 101, leto proizvodnje 1984, izklj. cena 4.800.000 din.
3. Osebni avto Zastava 101, leto proizvodnje 1984, izklj. cena 4.900.000 din.

Licitacija bo v četrtek, 6. oktobra 1988, ob 12. uri na parkirišču pred zgradbo TO Filbo, na Ajdovski 2, v Bohinjski Bistrici. Ogled vozil, ki so v voznem stanju in tehnično pregledana, je mogoč istega dne uro pred pričetkom licitacije. Vozila prodajamo po sistemu videno kupljeno, brez kasnejših reklamacij. Pravico do udeležbe na licitaciji imajo vse pravne in fizične osebe, ki pred licitacijo vpišejo 10 % varščino od izklj. cene vozila.

Najmanjši dvig cene je 50.000 din. V ceni ni vračunan prometni davek, ki ga plača kupec v 15 dneh od prevzema vozila. Kupec plača izklj. ceno najkasneje v 3 dneh od dneva licitacije. Ob prevzemu je kupec dolžan pregledati številko šasije in motorja ter jih primerjati z dokumenti vozila.



Žiri, Strojarska ul. 12

Na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja pri DO Poliks TOZD Kovinarstvo Žiri, vabimo k sodelovanju nove sodelavce za opravljanje naslednjih prostih del in nalog:

**1. RAZVOJNIKA – 1 delavec**

Pogoji: VII. ali VI. stopnja zahtevnosti diplomirani ing. ali ing. strojništva in 3 leta delovnih izkušenj

**2. IZDELAVA TEHNOLOŠKIH POSTOPKOV – 1 delavec**

Pogoji: V. stopnja zahtevnosti strojni tehnik in 3 leta delovnih izkušenj

**3. IZVAJANJE KONTROLE KVALITETE – 1 delavec**

Pogoji: V. stopnja zahtevnosti strojni tehnik in 1 leto delovnih izkušenj

**4. VZDRŽEVANJE STROJEV – 1 delavec**

Pogoji: IV. stopnja zahtevnosti – KV elektrikar in 3 leta delovnih izkušenj

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom.

Kandidati za objavljena dela in naloge naj pošljijo svoje vloge z dokazili v 8 dneh od dneva objave na naslov: DO Poliks, TOZD Kovinarstvo, komisija za delovna razmerja, Jezerska ul. 7, Žiri.

Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po izteku roka za objavo.

**ZVEZNA CARINSKA UPRAVA**

**CARINARNICA JESENICE**

Jesenice, C. maršala Tita 37

objavlja prosta dela in naloge:

**SEF ODSEKA ZA FINANČNO – MATERIALNE ZADEVE**

Pogoji: ekonomski fakulteta oziroma ustrezna visoka šola, opravljen strokovni izpit in 5 let delovnih izkušenj.

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Prijave s kratkim življjenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na gornji naslov v 8 dneh po objavi.



**GIP GRADIS LJUBLJANA**

**TOZD GRADBENA ENOTA JESENICE n.solo.**

Jesenice, Prešernova 5

GIP Gradis, TOZD GE Jesenice, Prešernova 5 objavlja

**JAVNO LICITACIJO**

ki bo 19. oktobra 1988 ob 12. uri v naselju Gradis Jesenice, Prešernova 5

V prodaji bo:

	izklj. cena
1. Prikolica Tehnostroj, letnik 1975 - nevozna	600.000
2. Tovorni avto Zastava 621, letnik 1977	6.000.000
3. Osebni avto Renault 30 KR 831-19, letnik 1979	4.000.000
4. Osebni avto R-4 KR 118-699, letnik 1984	1.500.000
5. Osebni avto R-4 KR 122-366, letnik 1984	2.000.000
6. Vrtljni stroj, steberni	100.000

Navedena osnovna sredstva si interesenti lahko ogledajo 19. oktobra 1988 od 10. do 12. ure, na parkirišču prostoru TOZD Varščina 10 % od izklj. cene osnovnega sredstva, ki se plača eno uro pred licitacijo, je vračljiva takoj po zaključku licitacije, sicer zapade.

Vse stroške prepisa lastnika, ostale stroške in prometni davek plača kupec.

Izlicitirani predmeti morajo biti plačani in odpeljani s kraja licitacije še isti dan.



**VODNOGOSPODARSKO PODJETJE KRANJ, p.o.**

Kranj, Ul. Mirka Vadnova 5

Delavski svet ponovno razpisuje prosta dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

**VODJE GOSPODARSKO – RAČUNSKEGA SEKTORA**

Kandidati morajo po tem razpisu poleg splošnih zakonskih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo višjo strokovno izobrazbo (VI. zaht. stopnja) ekonomske ali komercialne smeri in 4 leta delovnih izkušenj na ustreznih delih oziroma nalogah
- da imajo srednjo strokovno izobrazbo (V. zaht. stopnja) ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj na ustreznih delih oziroma nalogah

Kandidati za razpisana prosta dela oziroma naloge morajo izpolnjevati tudi kriterije, določene v 81. členu družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini Kranj ter imeti organizacijsko – vodstvene sposobnosti za opravljanje navedenih del oziroma nalog.

Mandat traja 4 leta.

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev, kratkim opisom dosedanjih delovnih izkušenj in potrdilom, da niso v kazenskem postopku ter da niso bili kaznovani, pošljijo v 15 dneh po objavi javnega razpisa, v zaprti ovojnici na naslov: Vodnogospodarsko podjetje Kranj, Ul. Mirka Vadnova 5, Kranj, z oznako "za razpisno komisijo", "za določitev predloga za vodjo gospodarsko – računskega sektora."

Nepravočasnih in nepopolnih prijav komisija ne bo upoštevala. Vlagatelji takih prijav nimajo statusa udeleženca pri razpisu.

Kandidate bomo o izbiri obvestili najkasneje v 40 dneh po zaključeni objavi javnega razpisa.



**TAPETNIŠTVO n.sub.o.  
Radovljica, Gorenjska 41**

Delavski svet Lesnina, TOZD Tapetništvo Radovljica, Gorenjska cesta 41, v skladu z 133. členom statuta TOZD Tapetništvo Radovljica, razpisuje javno dražbo za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

izklj. cena

- |   |           |
|---|-----------|
| 1. Počitniška prikolica IMV – ADRIA de Luxe | 3.200.000 |
| 2. Počitniška prikolica IMV – ADRIA de Luxe | 2.800.000 |

Javna dražba bo izvedena 14. oktobra 1988 ob 13. uri. Ogled je možen uro pred izvedbo javne dražbe v temeljni organizaciji. Osnovna sredstva se prodajajo v stanju, v kakršnem so, po principu video – kupljeno. Varščino v višini 10 % od izklj. cene je potrebno plačati na blagajni temeljne organizacije. Kupec je dolžan plačati pristojni prometni davek. Pravico do delovanja na licitaciji imajo fizične in pravne osebe.

**zavarovalna skupnost triglav**

Gorenjska območna skupnost n.solo.  
64001 Kranj, Oldhamova 2

Odbor za medsebojna delovna razmerja pri delovni skupnosti Zavarovalne skupnosti Triglav, Gorenjska območna skupnost Kranj, objavlja naslednja prosta dela in naloge:

**1. SKLEPANJE PREMOŽENJSKIH ZAVAROVANJ IN IN-KASIRANJE PREMIJ V ZASTOPU – KRAJN – Vodovodni stolp**

**2. SKLEPANJE PREMOŽENJSKIH ZAVAROVANJ, ZBIRANJE PONUDB ZA SKLENITEV ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ IN IN-KASIRANJE PREMIJ V ZASTOPU – ŠKOFJA LOKA (II. objava)**

Delovno razmerje bo sklenjeno s polnim delovnim časom za nedoločen čas, s poskusnim delom do 60 dn.

Za opravljanje navedenih del in nalog mora delavec poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

# MALI OGLASI

**tel.: 27-960**  
**testa JLA 16**

## APARATI STROJI

Ugodno prodam PEČ za etažno ogrevanje (20 celj). Bojan Roblješ, Golniška c. 48, Kokrica, tel.: 27-036

Poceni prodam OJAČEVALEC tehnika 2 x 80 W. Tel.: 38-286 15188

Prodam barvno TV gorenje. Tel.: 28-910, popoldan 15189

Prodam dvoredni pletilni STROJ rot. tel.: 60-847 15228

Prodam nov barvni stereo TV samung, ekran raven 51 cm. Tel.: 61-913 15235

Prodam varični aparat ECOMATIC 350 A z omarmico E 6. Tel.: 83-010, vsak dan po 18. uri 15240

Prodam ZX SPECTRUM z opremo in novo tovorno prikolico za osebni avto. Nelešov 10, popoldan 15249

Ugodno prodam brezični telefonski aparat SANYO MODEL CLT 20. Tel.: 63-427, po 19. uri 15251

Prodam SIVALNI STROJ v omarmici Ruža bagat selectronic. Janez Dolenc, Zg. Bitnje 50/a, nova hiša, popoldan 15255

Prodam COMMODORE 64 K, najnovejši model skupaj s kasetarjem, igralnicami, nekaj programi in literaturo v nemščini. Zelo malo rabljen, še v garniciji. Tel.: 35-166, po 18. uri 15300

## GRADBENI MATERIAL

Prodam 50 vreč mineralne VOLNE po polovični ceni. Prestor, M. Korbar 1, Kranj 15181

Ugodno prodam nov še nerabljen HIROFOR. Tel.: 44-041, popoldan 15197

Prodam 8 kubikov suhih DESK 5 cm in 2,5 cm ter novo okno z roletami v staro izvedbo 156x136. Tel.: od 9-9.30 81-740, int. 353 15213

SALONITKE, dobro ohranjene prodam. Slavko Cvetanovič, Seljakovo nas. 28, Štražišče 15236

Prodam rabljeno strelno OPEKO špičak Dežman, Sp. Gorje 163 15276

Prodam 50 kvad. m smrekovega OPAZA. Roblek, Bašelj 62, tel.: 28861, int. 25-15, popoldan 15294

## VOZILA

Prodam MOPED na tri prestave, starejši letnik, brezhiben. Tel.: 24-935, popoldan 15187

Prodam Z 125 P, registrirano do avgusta 1988. Tel.: 68-537 15191

Prodam LADO 1600, letnik november 1978. Tel.: 82-270 15192

Prodam dva zadnjia blatnika za R 4. Tel.: 23-049 15196

Prodam Z 850 kombi, staro 5 let registrirano do marca 1989 z novim motorjem še v garniciji. Tel.: 41-067, Kopac, Gasilščica 31, Šentjur 15198

Ugodno prodam Z 101, letnik 1977, registriran. Nezirevič, Savska 4, Lesce 15199

## vezenine bled

TOZD Konfekcija Bled

Bled, Kajuhova 1

objavlja naslednja prosta dela in naloge:

### IZREZOVALEC

Pogoji: — tektstilni konfekcionar II (IV. stopnja strokovne izobrazbe) oziroma šivilja ali krojač  
— 1 leto delovnih izkušenj  
— 3-mesečno poskusno delo

Rok za prijave je 8 dni od objave. Interesenti naj pošljajo prijave na naslov: Vezenine Bled, kadrovsko-spolni sektor, Bled, Kajuhova 1.

## ALPETOUR

SOZD ALPETOUR n.sub.o.  
Škofja Loka, Titov trg 4/b

SOZD Alpetour razpisuje na podlagi sklepa delavskega sveta Creina Alpetour, DO za proizvodnjo in servisiranje kmetijske mehanizacije Kranj dela in naloge:

### POMOČNIKA PREDSEDNIKA KPO ZA TEHNIČNO PODROČJE – TEHNIČNI VODJA

Poleg pogojev, predpisanih v 511. čl. ZZD, in pogojev iz družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

— visoka ali višja izobrazba strojne smeri  
— 3 oziroma 5 let ustreznih delovnih izkušenj

— pasivno znanje angleškega ali nemškega jezika

Za opravljanje razpisanih del in nalog bo izbrani kandidat imenovan za 4 leta z možnostjo ponovnega kandidiranja.

Pisne ponudbe z opisom dosedanjih delovnih izkušenj in do kazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev naj kandidati pošljajo v 8 dneh po objavi razpisa v časopisu na naslov: SOZD Alpetour, kadrovska sektor Škofja Loka, Titov trg 4/b z označbo "za razpis".

Delavski svet se bo o izbiri kandidata odločil v 60 dneh po končanem zbiranju prijav. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh.

## MALI OGLASI, OGLASI, OSMRTNICE

Prodam MOPED APN 6, star 8 mesecev. Žontar, Log 7, Škofja Loka 15200

Prodam FIAT 750, letnik 1980, registriran do marca 1989 in dva okna 180x140 KLI Logatec termopan z roleto. Tel.: 68-749, od 18. ure dalje 15205

Nujno prodam FORD 1,6, 4 vrata, letnik 1977, registriran do junija 1989. Tel.: 81-720, od 15. do 17. ure 15207

FORD ESCORT, letnik 1972, neregistriran, prodam najboljšemu ponudniku. Tel.: 27-346, zvezec 15212

Prodam dobro ohranjeno ŠKODO 105, letnik 1978, 50.000 prevoženih km, cena po dogovoru. Tel.: 62-614 15220

Prodam Z 750, letnik 1980, obnovljeno. Jože Stanonik, Vincarje 26, Škofja Loka 15231

TOYOTA COROLO 1,3, letnik 1987, prodam. Franc Legat, Begunje 100/a, Bled 15233

Ugodno prodam Z 101, letnik 1977. Janez Mali, Zelenica 10, Tržič, tel.: 51-514 15234

Ugodno prodam avto R 5, letnik 1976, registriran za celo leto. Krnjak, C. 4 julija 3, Tržič, tel.: 51-321 15239

Prodam GOLF JGL, letnik 1982. Ažman, Kovor 89 15241

Prodam JUGO 45/A, letnik 1986. julij. Jože Stare, Dragotračna 9, Smlednik 15242

Prodam R 4, letnik 1978. Ogled popoldan. Jože Repe, Partizanska 3/a, Bled 15244

Prodam ali zamenjam MOTOR M 14 Z Z 750. Tel.: 33-108 15245

Ugodno prodam LADO KARAVAN, letnik 1986 in rjav štedilnik kppersbusch. Ogled od 14. ure dalje. Dušan Košir, Pristava 62, Tržič 15248

Prodam avto Z 101, letnik 1984, dobro ohranjen. Vučenovič, T. Vidmarja 2, 7. 15250

Prodam Z 750, letnik 1975, cena 100 SM. Tel.: 39-794 15252

Prodam JUGO 45/A, star dve leti. Pečnik Bodovlj 1, Škofja Loka 15259

APN 6, star dve leti, prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 25-389 15261

Z 101 GTL 55, letnik 1983, prodam. Dolenc, Podlubnik 153, Škofja Loka, vsak dan popoldan 15262

Prodam MOTOR Z 750, v brezhibnem stanju. Tel.: 44-589, popoldan 15263

Prodam BT 50, Novak, Zasavska 52/b, Kranj 15267

Prodam Z 101 GTL, letnik 1985, 44500 km, ohranjen, zaščiten. Tel.: (061) 214-164, po 16. uri ob delavnikih 15268

Prodam Z 750, letnik 1976. Orman, Mlaščica 34, Misika 15269

Prodam dobro ohranjena TOMOS AUTOMATIK in dirkalno KOLO rog senior na 10 prestav. Podbrezje 217, tel.: 70-357 15270

Nujno in poceni prodam FIAT 1300. Ašanin, Pipanova 76, Šenčur 15271

Prodam AMI, letnik 1973, za 40 SM. Tel.: 21-412 15273

Poceni prodam Z 101, letnik 1977. Tel.: 81-441, int. 34-80, dopoldan 15275

Prodam LADO 1300 S, letnik decembra 1985 ali zamenjam. Tel.: 60-091, int. 480, dopoldan 15278

Prodam PASAT, letnik 1973, prva registracija 1978, registriran do avgusta 1989. Penežič, Zlati polje 3/d 15281

Poceni prodam FORD TAUNUS 15 M, zelo ohranjen, starejši letnik. Janez Rajhard, Linhartov trg 30, Radovljica 15287

Prodam stojecijo silažno KORUZO v oklici Cerkelj, Klemenc, Glince 1, Cerkelj 15232

Prodam 1000 kosov rabljene strešne kritline cementni folc in 1000 kosov špičaka, koisnico za TRAKTOR TV 18 in 10 kub. m suhih bukovih DRV. Tel.: 79-603 15263

Polkoncertni KLAVIR, dunajske izvedbe, prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 61-761, dopoldan, popoldan Husodo Doreen, Frankova nas. 170, Škofja Loka 15277

Prodam obrazačna JABOLKA voščenke, možnost obiranja. Stanovnik, Log 9, Škofja Loka 14972

ugodno prodam dobro ohranjeno PIA-NINO znamke Cojka. Tel.: 62-107 15185

Prodam drobni KROMPIR. Stare, pravotna polica 8, Cerkle 15193

Prodam večjo količino SENA. Breg ob Kokri 20, Preddvor 15206

Prodam silažno koruzo. Kalan, Zapoge 11, Vodice 15215

Prodam JABOLKA za ozimnico po ugodni ceni. Štular, Srakovlje 4 15216

Prodam bukova DRVA. tel.: 68-662 15227

Poceni prodam LOPAR za tenis znamke fischer. Tel.: 45-544 15230

Prodam stojecijo silažno KORUZO v oklici Cerkelj, Klemenc, Glince 1, Cerkelj 15232

Prodam 1000 kosov rabljene strešne kritline cementni folc in 1000 kosov špičaka, koisnico za TRAKTOR TV 18 in 10 kub. m suhih bukovih DRV. Tel.: 79-603 15263

Polkoncertni KLAVIR, dunajske izvedbe, prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 61-761, dopoldan, popoldan Husodo Doreen, Frankova nas. 170, Škofja Loka 15277

Prodam obrazačna JABOLKA voščenke, prodam (voščenke, rjavčki, befler in druge) po 1100-din/kg. Franc Krizaj, Godešič 42, Škofja Loka 15283

Prodam JABOLKA. Tel.: 80-477 15285

Ugodno prodam JABOLKA. Brajc, Podbrezje 55, Duplje 15288

## MALI OGLASI, OGLASI, OSMRTNICE

Prodam karambolirano R 4, letnik 1985. Tel.: 38-876 15291

Prodam MOTOR ETZ 250, letnik 1987, dodatno opremljen. Demšar, na Trati 43, Lesce, tel.: 75-586 15293

Prodam APN 6, star eno leto in BT 50, popolnoma preurejen v Italiji. Možnost plačila na obroke. Virje 8, Tržič 15296

Prodam R 4 TLS, letnik 1983. Tel.: 70-576 15298

Prodam OPEL KADETT KARAVAN, letnik 1987, registriran. Poklukar, Poljšica 5, Zg. Gorje 15299

Prodam FIAT RITMO 70 CL, letnik 1986, v račun vzamem FIAT 126 ali JUGO. Sp. Besnica 135 15301

Prodam pol leta staro barvno TV Goreno, in suha DRVA. Letenje 11, Golnik 15290

Prodam žensko športno kolo 5 prestav, staro tri leta, možno športno kolo na 10 prestav, staro tri leta in otroški športni voziček, star 6 mesecev. Tel.: 74-032 15297

Prodam 5 tednov starega BIKCA simentalca, Trboje 15 15294

Cistkrvno srebrno-sivo PUDLICO, prodam. Tel.: 25-233 15282

Mladinski posvet v Bohinju

# Federacija, neorganizirana inštitucija

**Bohinj, 1. oktobra** — V mladinskem izobraževalnem domu so se zbrali na prvem posvetu v novem mandatnem obdobju občinski mladinski funkcionarji, ki so se v sobotnem dopoldnevu pogovarjali s prvimi možmi jugoslovenskimi mladinsko organizacijami.

Ceprav je šlo, vsaj po vabilu sodeč, za informativno-organizačijski posvet, so se mladi poleg predstavitev kratkoročnih programov dela na posameznih področjih Republiške konference ZSMM, dotaknili tudi aktualnih družbenopolitičnih dogodkov v državi.

Posvetu je dajala svojstven ton udeležba predsednikov republiških in pokrajinskih konferenc ZSM na čelu s predsednikom k ZSM Jugoslavije Brankom Greganovičem, ki so se sicer mudili na trdnevnem delovanju obisku v Sloveniji.

Posebno zanimanje je izval program v sobotnem dopoldnevu, ko so posamezni mlađinski predsedniki iz drugih republik in pokrajini predstavili akcije v svoji republiki in odgovorili na nekatera vprašanja slovenskih občinskih mlađinskih funkcionarjev.

**Branko Greganovič** je uvodoma dejal, da sedanjem atmosfero pri nas karakterizira dve stvari — nasihte in strah pred tem bojaznem pred ekonomskimi reformami. »Kot kmečke neveste poskušamo premagati militanto linijo. Konferenca ZSM je skozi nedavni »Klic k razu-

mu« javno objavila določena stališča okrog aktualnih dogodkov v državi. Zavzemali se bomo za popolno ločitev države in partijske politične sistema. Politični sistem mora temeljiti na človekovih pravicah in svoboščinah in ne na ideoloških predpostavkah, je menil Greganovič in dodal: »V Jugoslaviji se konsenz še vedno pojmuje kot sredstvo terorja večine nad manjšino. Vprašam vas, kakšen je sistem, ki se ruši zaradi enega nesprejemljivega predloga? Kakšne so rešitve, da se poskuša v vsakem času kot glavno odrešitev postavljal sprememb ustreze?«

Ko je predsednik jugoslovenske mlađine govoril o federaciji, je poudaril, da je federacija pri nas zelo kontradiktorna. Zanj osebno je to institucija, ki ne ve prav dobro, kaj bi s seboj, inštitucija, kjer znanje in intelekt ni sta ravno ponos.

Republiški mlađinski funkcionarji so spregovorili tudi o JLA, Nedeljko Tici iz Vojvodine je menil, da je potrebno, v kolikor mislimo, da kaj ni v redu, tudi v JLA, dati takšno področje v javno oceno, Zoran Perković iz BiH je povedal, da ni vse kar izide v Mlađini na temo JLA, napad na-

njo in da nekateri pri nas vse preradi berejo med vrsticami. V nasprotju pa je Duško Todorović iz Srbije rekel, da pri nas za JLA še vedno dajemo premalo denarja. V delu, ko je bilo govorja o mitingih, je Risto Ivanov iz Makedonije rekel, da vendar že veskoči hočemo, da bi se narod ukvarjam s politiko, ko pa se le-ta začne, nam potem ni všeč. Za parole, ki se vpijejo na mitingih, je menil, da so bile prisotne že prej, samo izgovarjale so se samo v kavarnah. Nikica Gagić iz Hrvatske je izrazilo priznanje Sloveniji za odpiranje tem in vzidnili temperaturom, ko je razčlenil svoje vidjenje nadaljnje preobrazbe političnega sistema, v katerem naj bi po njegovih besedah obstale samo še tri družbenopolitične organizacije (brez ZSM!). Adem Hasanaj iz Kosova je, razumljivo, največ časa posvetil predstavljivosti njegovih pogledov na Kosovske razmere, kjer je ocenil, kot največji problem razdeljenost v pokrajini po nacionalni liniji. Ivan Brajović, sekretar RK ZSM Črna Gora, je o istem vprašanju menil, da so informacije še vedno preveč lajane.

Posvet mlađinskih funkcionarjev je predvsem v točki predstavljanja pogledov in stališč mlađinskih organizacij po državi v popolnosti uresničil svoja pričakovanja. Ceprav je bilo na razpolago, kot vedno, premalo časa, gre vseeno pohvaliti poteko slovenskega mlađinskega vodstva, ki je najodgovornejšim jugoslovenskim mlađincem pripravil, v sklopu sicer trdnevnega obiska, na katerem so se srečali tudi z zamejskimi Slovenci v Predsednikom CK ZKC Milanom Kučanom, tudi pogovor s svojimi sovrstniki iz Slovenije. Pokazala se je namreč vsa različnost in hkrati, po posameznih vprašanjih, vsa enotnost mlade generacije.

V. Bešter

## »Vsi mislimo, vsi delamo«

**Jesenice, 3. oktobra** — V petek, 30. septembra, so v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah odprli zanimivo razstavo, ki jo je pripravilo Društvo inovatorjev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice. Razstava bo odprta do 12. oktobra.

Na razstavi je na ogled 24 eksponatov. Železarna Jesenice se predstavlja z osmimi tehničnimi izboljšavami, Kovin z novo turbinsko črpalko, Tehnični biro Jesenice s štirimi predlogi, raziskovalna skupnost s petimi nalogami, Center srednjega usmerjenega izobraževanja z dvema predlogoma in prvič na razstavi KOOP Mojsstrana, Kres Jesenice in Gradis s svojimi inovacijami.

Letošnja razstava je že peta po vrsti, pripravili pa so jo za to, ker želijo spodbuditi inovativno dejavnost v delovnih okolijskih občin. Društvo si želi, da bi sleherni delavec pri svojem delu tudi razmišljal, kako kaj storiti bolje, hitreje, ceneje. Opustiti bi moralni miselnost, da eni mislijo, drugi pa delajo in se zavzemati za praks, v kateri bi vsi mislili in vsi delali.

D. S.

Radovljški komunisti na seminarju v Poljčah

## Če človeka piči kača, se boji že zvite vrvi

**Poljč, 30. septembra** — Občinski komite ZKS Radovljice je minuli konec tedna pripravil v Centru za obrambno usposabljanje v Poljčah dvodnevni seminar za najodgovornnejše komuniste v občini. V petek je o aktualnih gospodarskih in družbenih razmerah v državi govoril Andrej Marinc, član predsedstva SR Slovenije, v soboto pa Miran Potrč, predsednik republiške skupščine, o ustavnih spremembah in Sonja Lokarjeva, izvršna sekretarka CK ZKS, o prenovi zvezne komunistov.

Andrej Marinc je dejal, da so nekateri pozitivni rezultati iz časa, ko je bila predsednica zvezne izvršne sveta Milka Plavinc, že dajali upanje, da se bodo gospodarske razmere v državi izboljšale, vendar je morala sicer energična predsednica zaradi pritisakov v ZIS-u in tudi širše popustiti. Nova vlada z Mikuličem na čelu je z novimi ukrepi položaj samo še poslabšala in šele letos je v državi prišlo do streznitve, ki se kaže v majskih ukrepih in začetkih gospodar-



Na seminarju v Poljčah — Andrej Marinc, član predsedstva SR Slovenije (desno) in Janko Stušek, sekretar občinskega komiteja ZKS Radovljica. — Foto: F. Perdan

ske reforme (več svobode pri oblikovanju cen in uvozu, realne obrestne mere...). Mikuličeva komisija za prenovo gospodarskega sistema pa že pripravljala nove ukrepe. Zvezna skupščina naj bi do novega leta sprejela 25 zakonov, ki bodo predstavljali okostje reforme, po novem letu pa še preostale ob skupno 46. Radovljški komunisti je ob tem zanimalo, ali sedanje politične razmere, predvsem pa vse globlje nezaupanje med narodi in narodnostmi ter med republi-

šči in vplivnega člena Mikuličeve komisije dr. Ivana Ribnikarja — bolane na vseh ravneh; skupna vlaganje s tujimi partnerji, kakršna že pozna razviti svet.

Ferdo Bem iz Radovljice je na osnovi dosedanjih gospodarskih in družbenih reform v Jugoslaviji in v drugih socialističnih državah podvomil v uspešnost in učinkovitost sedanja reforme. »Če človeka enkrat piči kača, se boji že zvite vrvi ali veje. Nas je v zadnjih dvajsetih, tridesetih letih kača pičila na specifičen način že večkrat,« je dejal in primjerjal gospodarsko reformo iz leta 1965 in tedanje razmere z zdajšnjimi. Tedaj smo imeli milijon dolarjev dolga, enostevilno inflacijo, vsega 200 tisoč brezposelnih, zdaj pa več kot 20 milijonov dolarjev dolga, več kot milijon brezposelnih, trištevilno inflacijo, mnogoč strojkov... Ob Bemovem mnenju, da so vsi socialistični sistemi gospodarsko neučinkoviti, pa je Marinc dejal, da to ni presenetljivo, saj se je socializem začel predvsem v nerazvitih državah.

C. Zaplotnik

### Trenutno brez dela

**Jesenice, 3. oktobra** — »Trenutno imamo mrtvo sezono,« pravi Darko Mlakar, vodja jeseniškega mladinskega servisa in nadaljuje: »V oktobru pričnejo s študijem študenti, kar se nam pozna tako v ponudbi delovnih mest kot povpraševanju po delih. Vendar nam bo kratek odmor prišel kar prav, kajti kot ponavadi, bo z zimsko sezono spet obilo dela na smučiščih v naši občini. Mlađi bodo lahko dobili delo kot redarji, urejevalci smučišč, blagajnari...«

Letna sezona je bila po Mlakarjevi oceni boljša, kot je spomin kazalo, ceprav je bilo manj dela v primerjavi s preteklim letom. Mlađim so največ sezonskega dela ponudili v Merkurjevih prodajalnah, PTT-ju, Ljubljanski banki in Korenskem sedlu (Kompas). V.B.

Jože Smole na srečanju novinarjev

## Preveč se ukvarjam s politiko

**Nova Gorica, 1. oktobra** — Drugi oziroma zadnji dan 9. studijskega srečanja novinarjev in organizatorjev obveščanja v združenem delu SR Slovenije, ki je bilo v novogoriškem centru Iskre Delite, se je z okrog 150 udeležencem pogovarjal tudi predsednik republiške konference SZDL Jože Smole.

Predsednik republiške konference SZDL je med drugim dejal, da se zadnje čase več oziroma preveč ukvarjam s politiko, kot pa s tistim, od česar ta družba živi. Gre za to, da moramo združiti, ceprav cene divijo, kar je v precejšnji meri tudi posledica prejšnjih zamrzitev, pa tudi nezaupanja v to, da ne bo prišlo še do kakšne zamrzitve. Res pa je tudi, da še vedno ne deluje trg ponudbe in povpraševanja. Ta pa bo deloval, ko bomo resnično odprli uvoz. V sami logiki

bi zato morali marsikaj spremeniti, med drugim tudi to, da ZIS zdaj ob takšni naravnosti zasluži podporo.

Predsednik je tudi poudaril, da smo zadnje čase kar obsezeni z izrednimi kongresi in predčasnimi volitvami. Rekel je, da so kadrovske spremembe sicer potrebne, vendar pa so nevarna razmišljjanja, »dajmo v centralni komite ZKJ najbolj sposobne, ni pa važno iz katere republike so...« To je proti statutu ZKJ in federalativni ureditvi.

Nič manj nevarna ni sednja psihoza o bližnji 17. seji CK ZKJ, na kateri naj bi »če noč« razrešili vse. Takšemu »pričakovanju« lahko sledi hudo razočaranje. Malce hrdomušno, vendar še najbolj realen odgovor na vprašanje, kaj bo po 17. seji, je, da bo potem 18., je rekel predsednik.

Jože Smole pa je tudi menil, da preveč kurimo vse more, goče kotle, morali pa bi obdržati načelnost in težiti k temu, da razčiščujemo odprtne probleme. Za to pa sta seveda vedno potrebna dva. Prv tem morajo različna mnenja spoštovati tudi sredstva javnega obveščanja. To, kar danes počne politika, pa je čisto navadno ščuvanje.

A. Z.

## Jubilej

## V jeseniški bolnišnici so praznovali

**Jesenice, 3. oktobra** — Minuli petek so se jeseniški zdravstveni delavci in gostje zbrali na slavnostni seji ob jubileju jeseniške bolnice.

Minuli petek so s slavnostno sejo delavskega sveta slovensko proslavili 40-letnico Splošne bolnišnice Jesenice, kjer je danes zaposlenih 531 zdravstvenih delavcev in ki lahko sprejme 280 bolnikov.

Slavostni govornik je bil predsednik delavskega sveta dr. Aleksander Grubišič, ki je govoril predvsem o nezavidljivem položaju zdravstva v naši družbi. Dejal je, da si zdravstveni delavci prizadavajo, da bi ohranili tradicionalno-humanitarni pomen zdravstva v naši

družbi, a se morajo pri svojem delu srečevati s številnimi, predvsem finančnimi problemi. Težave se kljub proklamiranemu samoupravljanju in odločjanju žal večkrat rešujejo že kar pred vratil bolnišnice, samoupravljanje pa je postalno v naši družbi alibi za neuspeh. Današnja alternativa je preživetje, saj o usodah in položaju — tudi zdravstva — same ni odločamo več.

V nadaljevanju je direktor jeseniške bolnišnice med drugim opozoril na iztrošenost medicinskih aparatov in na nezmožnost, da bi s skromnimi finančnimi

sredstvi nabavili nove medicinske aparature, ki so v sodobnem zdravstvu nujno potrebne. Prav poliklinični oddelki, ki ga dobili na Jesenicah leta 1970, pomeni za gorenjsko zdravstvo veliko pridobitev, si bo treba naprej prizadavati, da se zdravstvene dejavnosti v bolnišnicah bolj povežejo v harmonično celoto in nudijo zdravstvene storitve, ki jih potrebujejo gorenjski zavarovanci in bolniki.

Na slavnostni seji, kjer se je ubranilo pesmijo predstavil ženski oktet, so podelili šestnajst državnih odlikovanj in več podelit ter priznanj.

D. Sedelj

## Ekološka prizadavanja z glasbenim zaključkom

## Nemi miting v Kranju

**Skupina za varstvo okolja in Center za prosti čas, ki deluje pod okriljem Občinske konference ZSMS Kranja, pripravljata v četrtek, 6. 10. 1988, ekološko manifestacijo »Za rešitev Julijskih Alp in Karavank«, v okviru katere bo tudi večerni koncert skupin Quatebriga, Lolita in Capela la Chatelliere.**

Namen prireditve, ki jo organizatorji imenujejo tudi »nemi Miting« (potekal bo brez odvečnih govorov), je preprečiti ekološkega holokavstva, ki bi se zgodil v primeru realizacije načrta o gradnji avtoceste. Vsi se zavedamo, da je davek civilizacije tudi graditev tovornih objektov, vendar pa nam kranjski ekologi ponujajo optimalno rešitev, kar za trenutno veljavni načrt ne bi mogli reči, da je. Kakšne rešitve ponuja Skupina za varstvo okolja boste zvedeli, če se v četrtek ob 16. uri udeležite predstavitve stališč Iniciativnega odbora, ki bo na Trgu revolucije. S svojimi podpisi boste tudi vi lahko pripomogli k preprečitvi ekološke katastrofe na Gorenjskem.

Za popestitev celotne prireditve bo poskrbel koncert, ki se bo začel ob 19. uri v Delavskem domu. Nastopali bodo Lolita iz Ljubljane, Capella la Chatelliere iz Litije in kranjski publiku dobro znana skupina iz Ljubljane Quatebriga, s katero smo pred nastopom naredili krajši razgovor.

Zadnji nastop ste imeli v Kranju leta 1986 na Tednu mladih, pred tem pa istega leta januarju v Delavskem domu. Za ta čas bi lahko rekli, da ste opustili pihalna (saksofon in trobenta) in začeli uporabljati sintesajzerje.

Quatebriga: Mi veliko eksperimentiramo, zato ne bi mogel reči, da smo pihalna uporabili ali pa da uporabljajo

mo samo sintesajzerje. Pred časom, ko smo imeli še klawiaturista, smo opustili pihalna, zdaj pa jih ponovno uporabljamo. Vsekakor razmišljamo tudi o trobentiju in solistikah ali solisti. Vendar pa je dejstvo, da trije ali štiri ljudje dosti lažje delajo kot pa pet ali več. Zdaj bi izkoristili še to priložnost in pozval vse tiste, ki se čutijo pripravljene in sposobne so delovati z nami, naj poklicajo številko (061) 227-035.

Nekateri trdijo, da je bil pri vtič Quatebriga najboljši, torej tisti s saksofonom, trobento in klavijaturami. Kaj vi mislite o tem?

Quatebriga: Glede tega prvega zvoka bi rekel, da si je zvok vseskozi zelo podoben in da je šlo vedno za eno in isto stvar. Najprej je bil zvok zelo naturen — prvinski, nato bolj abstraktен, zdaj pa je konkreten.

Vaša imena se pojavljajo na številnih ploščah. Sodelovali ste z Jero Mrzel, Svetlanom Makarovičem, Jenny Beaching... kako je to vplivalo na razvoj in dejavnost Quatebrige?